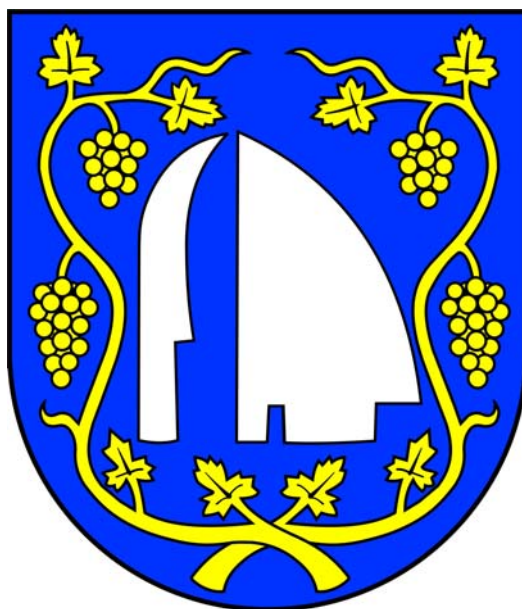

NEUTRA - architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia, Farská č. 1, 949 01 Nitra;
mizia@stonline.sk, tel . 037- 6579461

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE NITRIANSKA STREDA

NÁVRH

TEXTOVÁ ČASŤ

SPRACOVATEĽ : NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia, Farská
č.1, 949 01 Nitra
HLAVNÝ RIEŠITEĽ : Ing. arch. Peter Mizia,
OBSTARÁVATEĽ : Obec Nitrianska Streda
NITRA, 11/2017

ÚLOHA : ÚZEMNÝ PLÁN OBCE NITRIANSKA STREDA

STUPEŇ: Návrh
OBSTARÁVATEĽ : Obec Nitrianska Streda
OBJEDNÁVATEĽ : Obec Nitrianska Streda
OKRES: Topoľčany
KRAJ: Nitriansky

ODBORNE SPÔSOBILÁ OSOBA NA OBSTARANIE ÚPD A ÚPP: Ing. arch. Gertrúda Čuboňová, číslo preukazu odbornej spôsobilosti: 036

SPRACOVATEĽ : NEUTRA – architektonický ateliér – Ing. arch. Peter Mizia, Farská č.1, 949 01 Nitra

RIEŠITEĽSKÝ KOLEKTÍV :

Riešiteľ úlohy : Ing. arch. Peter Mizia
Urbanizmus : Ing. arch. Peter Mizia
Ing. arch. Nikoleta Slamková
Ing. arch. Zuzana Gajová
Ing. Lucia Černá
Dopravné systémy : Ing. Miloš Gontko
Elektrifikácia : Ing. Ján Hermann
Vodné hospodárstvo : Ing. Ján Kaniansky
Plynofikácia : Ing. Vojtech Suchý
Ekológia a životné prostredie : Ing. arch. Peter Mizia

OBSAH

- A1 Základné údaje o úlohe a území
- A2 hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši
- A3 Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce
- A4 Údaje o súlade riešenia územia so zadaním

- B Riešenie územného plánu obce
  - B1 Vymedzenie riešeného územia a jeho geografický opis
  - B2 Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu
  - B3 Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce
  - B4 Riešenie záujmového územia a širšie vzťahy, dokumentujúce začlenenie riešenej obce do systému osídlenia
  - B5 Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania
  - B6 Návrh funkčného využitia územia obce s určením prevládajúcich funkčných území, vrátane určenia prípustného, obmedzujúceho a zakazujúceho funkčného využívania
  - B7 Bývanie – návrh riešenia
  - B8 Občianske vybavenie – sociálna infraštruktúra – návrh riešenia
  - B9 Výroba a skladové hospodárstvo – návrh riešenia
  - B10 Rekreácia - návrh riešenia
  - B11 Vymedzenie zastavaného územia obce
  - B12 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov
  - B13 Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany , ochrany pred povodňami
  - B14 Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov územného systému ekologickej stability, ekostabilizačných opatrení a ochrany kultúrneho dedičstva
  - B15 Doprava a prepravné vzťahy
  - B16 Rozvoj technickej infraštruktúry
    - B16.1 Zásobovanie vodou
    - B16.2 Kanalizácia
    - B16.3 Plynofikácia
    - B16.4 Elektrifikácia
    - B16.5 Spoje a zariadenia spojov
  - B17 Koncepcia starostlivosti o životné prostredie, prípadne hodnotenie z hľadiska predpokladania vplyvov na životné prostredie
  - B18 Vymedzenie a vyznačenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov
  - B19 Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu, napr. záplavové územie, územie znehodnoteného ťažbou
  - B20 Vyhodnotenie perspektívneho použitia poľnohospodárskej a lesnej pôdy na nepoľnohospodárske účely
  - B21 Hodnotenie navrhovaného riešenia najmä z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územno-technických dôsledkov.

- C ZÁVÄZNÁ ČASŤ /tvorí samostatnú časť/

- D DOKLADOVÁ ČASŤ

- E GRAFICKÁ ČASŤ

1. Širšie vzťahy M 1:50 000

2a. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia k.ú. Nitrianska Streda M 1:10 000

2b. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia k.ú. Nitrianska Streda	M 1:10 000
3. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov ÚSES	M 1:10 000
4. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny, stresové javy	M 1:10 000
5a. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia	M 1:2 880
6. Výkres organizácie a regulácie územia	M 1:2 880
7. Výkres verejnoprospešných stavieb	M 1:2 880
8. Výkres verejného dopravného vybavenia	M 1:2 880
9. Výkres verejného technického vybavenia - elektrifikácia, plynofikácia, telekomunikácie	M 1:2 880
10. Výkres verejného technického vybavenia - vodné hospodárstvo	M 1:2 880
11. Výkres perspektívneho použitia poľnohospodárskeho pôdneho fondu a lesného pôdneho fondu na nepoľnohospodárske účely	M 1:2 880

A 1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O ÚLOHE A ÚZEMÍ

OBSTARÁVATEĽ:

Obec - Nitrianska Streda
Starosta: Ing.Mária Majtánová

ODBORNE SPÔSOBILÁ OSOBA NA OBSTARÁVANIE ÚPD A ÚPP:

Ing.arch. Gertrúda Čuboňová číslo preukazu odbornej spôsobilosti: 036

SPRACOVATEĽ:

NEUTRA – architektonický ateliér,
Ing. arch. Peter Mizia, Farská 1, 949 01 Nitra

A 2 Hlavné ciele riešenia a problémy, ktoré územný plán rieši

A 2.1. Dôvody pre obstaranie územného plánu

Na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie sídla existuje niekoľko závažných dôvodov:

Dôvody na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie ÚPN obce Nitrianska Streda:

- a) Obec v minulosti nemala vypracovanú územnoplánovacia dokumentáciu a teda nemá platný územný alebo regulačný plán.
- b) Obec má záujem o vypracovanie aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie v digitálnej forme a začleniť sa medzi územia s regulovaným vývojom.
- c) Je snaha zabezpečiť väčšiu účasť občanov na rozvoji a zveľaďovaní obce;
- d) zosúladiť záujmy obecné so záujmami celospoločenskými, rešpektovaním aktuálneho ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja;
- e) Pri tvorbe územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať vlastnícke vzťahy;
- f) Umožniť rozvoj vitálnych funkcií sídelného útvaru, rozvoj obytnej funkcie, výroby, služieb podnikateľských aktivít, rekreácie a turizmu;
- g) Chrániť prírodné hodnoty upriamiť pozornosť na riešenie ekologických problémov obce a rešpektovať nové zmeny technického, civilizačného a sociálno-ekonomického charakteru. Zamedziť realizácii takých stavieb ktoré by akýmkoľvek spôsobom narušili bezpečnosť obyvateľstva, prírodné hodnoty a charakter územia.

Zadanie bolo spracované v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a vykonanými Prieskumami a rozbormi, ktoré sú prvou fázou nevyhnutnou pre spracovanie nového územného plánu (ÚPN) obce Nitrianska Streda.

Zadanie bolo schválené na zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Nitrianskej Strede dňa 1.12.2016 - č. uznesenia : 57/2016.

Koncept bol spracovaný a prerokovaný na základe schváleného zadania ÚPN obce Nitrianska Streda .Návrh je vypracovaný na základe súborného stanoviska zo dňa 8.11.2017 ku konceptu riešenia na základe zmluvy o dielo č.3/2015, ktorá bola medzi objednávateľom a spracovateľom uzavretá ako zmluva na poskytnutie služby na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie – ÚPN obce Nitrianska Streda a bola uzavretá medzi zmluvnými stranami podľa § 10 zákona o verejnom obstarávaní po vyhodnotení súťaže na dodávateľa uvedenej územnoplánovacej dokumentácie.

A 2.2. Určenie hlavných cieľov rozvoja územia vyjadrujúci rozvojový program spracovateľa

Všeobecné zásady rozvoja obce a spádového územia:

- na základe vykonaných prieskumov a rozborov v zastavanom území a v katastrálnom území obce navrhnuť optimálny rozvoj obce na návrhové obdobie;
- zapracovať všetky zámery, štúdie a projekty (rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov, kanalizácie a vodovodu);
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj bytovej výstavby a spôsob využitia pozemkov, na ktorých sa nachádzali neobývané, ťažko poškodené domy;
- navrhnuť umiestnenie chýbajúcej občianskej vybavenosti;
- navrhnuť chýbajúcu technickú vybavenosť;
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre formovanie a plánovité budovanie sídelného centra v ťažiskovej polohe referenčného uzla;
- v celom riešenom území navrhnuť opatrenia s cieľom posilniť ekologickú stabilitu územia;
- vytváranie územno-technických podmienok pre rozvoj rekreačných a turistických služieb, drobného podnikania – nových pracovných príležitostí;
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj turistiky, horskej turistiky, športu a súvisiacich služieb;
- obec formovať ako reprezentatívne obytné centrum, podporovať a udržiavať všetky pamiatky, zvláštnosti a tradície;
- v oblasti centra vytvoriť územnotechnické predpoklady pre lokalizáciu vybavenosti a služieb;

Hlavným cieľom vypracovania Územného plánu obce Nitrianska Streda je zabezpečiť pre samosprávny orgán obce záväzný územnoplánovací dokument, ktorý bude regulačným nástrojom rozvoja obce pre návrhové obdobie:

- pre koordinovanú realizáciu optimálnej rozvojovej urbanistickej koncepcie priestorového a funkčného usporiadania obce a jej katastrálneho územia,
- pre vecnú a časovú koordináciu urbanisticko-architektonických, krajinných a územno-technických rozvojových činností, opatrení a vzťahov ovplyvňujúcich životné prostredie, prírodné, kultúrno-historické a krajinné hodnoty územia, v súlade s celospoločenskými princípmi trvalo udržateľného rozvoja.
- ÚPN obce bude riešený v súlade s ÚPN regiónu Nitrianskeho kraja a jeho záväznou časťou.

Predmetom riešenia je odporúčané riešenie celého katastrálneho územia obce Nitrianska Streda.

V riešenom území sa nachádzajú aj rozsiahlejšie územia na ktorých sa bude navrhovať zmena funkčného využitia

Konkrétne sa jedná o nasledujúce funkčné plochy - rozvojové lokality:

Vonkajšie a vnútorné rozvojové lokality – Nitrianska Streda :

- 1) IBV „Pri mlyne“;
- 2) IBV „Za humnami“;
- 3) Športovo rekreačný areál;
- 4) Polyfunkčné územie centrum;
- 5) Podporovať ochranu hrádzí rieky Nitra a ochranu biokoridoru regionálneho významu , ako typu ekologicky stabilnej krajiny.

A 3 VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Obec v minulosti nemala vypracovanú územnoplánovacia dokumentáciu a teda nemá platný územný plán. Absencia územnoplánovacieho regulačného nástroja spôsobuje obci vážne rozvojové problémy a preto má obec záujem o vypracovanie aktuálnej územnoplánovacej dokumentácie, ktorá zohľadní zmeny, predchádzajúci vývoj obce a bude vyhotovená v digitálnej forme.

A 4 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

Zadanie je priamym, východiskovým podkladom pre vypracovanie Konceptu a následne Návrhu ÚPN obce Nitrianska Streda. Zadanie bolo prerokované v zmysle platnej legislatívy a schválené na zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Nitrianskej Strede dňa 1.12.2016 - č. uznesenia : 57/2016.

O tom, ako sa plnia jednotlivé požiadavky zadania podrobnejšie pojednávajú príslušné kapitoly tejto správy. Územný plán rieši v kontexte s celým záujmovým územím rozvojové lokality, ktoré boli schválené v dokumente: Zadanie ÚPN obce Nitrianska Streda.

Návrh podrobne rieši nielen časť obec ale rovnocenná pozornosť je venovaná aj celému katastrálnemu územiu v súlade so schváleným dokumentom: Zadanie.

B RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

B 1 VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

Nitrianska Streda sa rozprestiera na západnom Slovensku v Nitrianskom samosprávnom kraji v okrese Topoľčany.

Riešeným územím je priestor ohraničený katastrálnou hranicou obce Nitrianska Streda. Obec je členená na jednotlivé územno-priestorové celky a tie na jednotlivé ulice bez pomenovania. Celková výmera katastrálneho územia je 1395 ha. Zastavaná plocha obce je 35 ha. Kataster obce hraničí s týmito susediacimi katastrami:

- na severozápade s k.ú. Nemčice;
- na západe s k.ú. Chrabrany a Čeladince;
- na juhu s k.ú. Kovarce;
- na juho -východe s k.ú. Velčice;
- na východe s k.ú. Solčany;
- na severe s k.ú. Topoľčany;

Obec sa nachádza 7km južne od mesta Topoľčany v dotyku s ľavým brehom rieky Nitra. Katastrálne územie sa rozprestiera v nadmorskej výške 160m.n.m./Za farou/-769m n. m. /Malý Tríbeč/. Územie je z hľadiska geomorfologického veľmi pestré. Juhovýchodná časť k.ú. sa nachádza v pásme hornatín - Tríbeč a severo - západná časť leží v pásme nížin.

Riešené územie je ohraničené katastrálnou hranicou.

B 2 VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja bol schválený uznesením č. 113/2012 na 23. riadnom zasadnutí Zastupiteľstva Nitrianskeho samosprávneho kraja konaného dňa 14. mája 2012 a záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č.2/2012 zo dňa 14. mája 2012. Dokument nadobudol účinnosť dňom 29.mája 2012.

Zastupiteľstvo Nitrianskeho samosprávneho kraja na 16. riadnom zasadnutí konanom dňa 20. júla 2015 uznesením č. 111/2015 schválilo „Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja – Zmeny a doplnky č. 1“. Záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením NSK č. 6/2015.

Kapitola obsahuje ďalej požiadavky, ktoré vyplývajú z vyššie uvedenej nadradenej dokumentácie, majú záväzný charakter a sú usporiadané podľa jednotlivých uvedených oblastí.

I. Záväzné regulatívy územného rozvoja Nitrianskeho kraja **Zmeny a doplnky č.1 - úpravy**

1. Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového usporiadania a funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.15. Podporovať územný rozvoj v smere rozvojových osí ležiacich na území Nitrianskeho kraja výstavbou príslušných zariadení infraštruktúry a komunikačných zariadení a to:
  - 1.15.3. ponitrianskej rozvojovej osi druhého stupňa (Bánovce nad Bebravou) – Topoľčany - Nitra – Nové Zámky Komárno.
- 1.16. Podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia, adekvátne k forme sídelného rozvoja v jednotlivých historicky vyvinutých charakteristických tradičných kultúrnohistorických regiónov na území Nitrianskeho kraja, s cieľom vytvoriť rovnocenné životné podmienky obyvateľov, čo znamená:
  - 1.16.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka a kultúrnohistorických a urbanisticko-architektonických daností,
    - 1.16.2. zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavy a historicky utvorenej okolitej krajiny; zachovať historicky utváraný typ zástavy obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov;
    - 1.16.3. a dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
    - 1.16.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života.
  - 1.17. Vytvárať podmienky pre kompaktný územný rozvoj zastavaných území jednotlivých obcí a nepripúšťať výstavbu nových oddelených samostatných častí obce, ako aj vylúčiť výstavbu v inundačných územiach vodných tokov a na pobrežných pozemkoch vodných tokov

2. Zásady a regulatívy rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva

- 2.1. Usmerňovať funkčno-priestorový subsystém turizmu a rekreácie v zhode s prírodnými a civilizačnými danosťami a v súbežnom zabezpečovaní nárokov obyvateľov kraja, najmä mesta Nitra a ostatných väčších miest, na každodennú a víkendovú rekreáciu, ako aj nárokov účastníkov širšieho aj cezhraničného turizmu na poznávací a rekreačný turizmus. Podporiť predovšetkým rozvoj tých foriem turizmu, ktoré majú medzinárodný význam - turizmus pri vode na úrovni termálnych kúpalísk až relaxačno-rehabilitačných zariadení, rekreačný turizmus pre pobyt pri vodných plochách (štrkoviskách), vodná turistika a výletné plavby (na Dunaji), cykloturistika, poľovníctvo, poznávací kultúrny turizmus (návšteva pamätihodností, podujatí), kongresový turizmus a výstavníctvo (Nitra - Agrokomplex), tranzitný turizmus.
- 2.7. Vytvárať podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a jej formy agroturizmu.
- 2.8. Lokalizovať potrebnú vybavenosť v obciach ležiacich v blízkosti rekreačných cieľov, do voľnej krajiny umiestňovať len tú vybavenosť, ktorá sa viaže bezprostredne na uskutočňovanie činností závislých na prírodných danostiach.
- 2.9. Zabezpečiť prímestskú rekreáciu pre obyvateľov väčších miest v ich záujmovom území; Týka sa to predovšetkým miest Nitra, Nové Zámky, Komárno (Apály), Levice a Topoľčany, Šaľa, Zlaté Moravce a tiež miest Hurbanovo, Kolárovo, Šahy, Šurany, Vrábce, Tlmače, Želiezovce.
- 2.10. Vytvárať podmienky pre realizáciu území lesoparkového charakteru lokálneho významu pri menších obciach, najmä pri obciach s rekreačným významom a prepájať centrá obcí, rekreačné areály s územiaми lesoparkového charakteru.
- 2.11. Podporovať rozvoj vinohradníctva a vinárstva zachovaním a udržiavaním viníc ako prírodných zdrojov a súčasne cenných historických prvkov v krajinnom obraze vidieckej i mestskej krajiny.
- 2.13. Podporovať rozvoj spojitého, hierarchicky usporiadaného bezpečného, šetrného systému cyklotrás, slúžiaceho pre rozvoj cykloturistiky ale aj pre rozvoj urbanizačných väzieb medzi obcami/ mestami, rekreačnými lokalitami, významnými územiaми s prírodným alebo kultúrno-historickým potenciálom (rozvoj prímestskej rekreácie, dochádzanie za zamestnaním, vybavenosťou, vzdelaním, kultúrou, športom, ...)
- 2.13.1. previazaním línií cyklotrás podľa priestorových možností s líniaми korčuliarskych trás, jazdeckých trás, peších trás a tiež s líniaми sprievodnej zelene,
- 2.13.2. rozvojom cyklotrás mimo (najmä frekventovaných) ciest, rozvoj bezpečných križovaní cyklotrás s ostatnými dopravnými koridormi, budovanie ľahkých mostných konštrukcií ponad vodné toky v miestach križovania cyklotrás s vodnými tokmi,
- 2.13.3. rozvojom rekreačnej vybavenosti pozdĺž cyklotrás, osobitnú pozornosť venovať vybavenosti v priesečníkoch viacerých cyklotrás.
- 2.16. Regulovať rozvoj rekreácie v lokalitách tvoriacich prvky ÚSES, rekreačný potenciál v lesných ekosystémoch využívať v súlade s ich únosnosťou.

3. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja hospodárstva a regionálneho rozvoja kraja

3.1. V oblasti hospodárstva

- 3.1.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania predovšetkým v suburbanizačných priestoroch centier osídlenia miest Nitra, Topoľčany, Zlaté Moravce, Šaľa, Nové Zámky a Komárno a Levice.
- 3.1.5. Podporovať rozvoj územnotechnických podmienok k zamedzovaniu a dosahovaniu znižovania negatívnych dôsledkov odvetví hospodárstva na kvalitu životného prostredia a k obmedzovaniu prašných emisií do ovzdušia.

3.2. V oblasti priemyslu a stavebníctva

- 3.2.1. Vychádzať predovšetkým z princípu rekonštrukcie a sanácie existujúcich priemyselných a stavebných areálov.
- 3.2.2. Podporovať rôzne typy priemyselných parkov na základe zhodnotenia ich externých lokalizačných faktorov v lokalitách, kde sú preukázané najvhodnejšie územnotechnické podmienky a sociálne predpoklady pre ich racionálne využitie, so zohľadnením podmienok susediacich regiónov.
- 3.2.3. Vychádzať pri rozvoji priemyslu a stavebníctva nielen z ekonomickej a sociálnej, ale aj územnej a environmentálnej únosnosti územia v súčinnosti s hodnotami a limitami kultúrno - historického potenciálu územia a historického stavebného fondu so zohľadnením miestnych špecifik a využívaním pritom predovšetkým miestnych surovín,
- 3.2.4. Vychádzať pri vytváraní a prevádzke výrobných kapacít z využitia komparatívnych výhod regiónu (poloha, ekonomický potenciál, disponibilné zdroje).

3.3. V oblasti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva

- 3.3.1. Rešpektovať poľnohospodársku a lesnú pôdu ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj.
- 3.3.2. Rešpektovať a zachovať prírodné, kultúrne a historické dedičstvo vo vinohradníckych oblastiach a vylúčiť urbanistické zásahy na plochách, ktoré predstavujú historicky vytvorenú charakteristickú kultúrnu krajinu v danej oblasti.
- 3.3.3. Zabezpečovať protieróziu ochranu poľnohospodárskej pôdy prvkami vegetácie v rámci riešenia projektov pozemkových úprav a agrotechnickými opatreniami zameranými na optimalizáciu štruktúry pestovaných plodín, v nadväznosti na prvky územného systému ekologickej stability.
- 3.3.4. Vytvárať podmienky pre výsadbu izolačnej zelene v okolí hospodárskych dvorov.
- 3.3.5. Zabezpečovať v záujme rozvoja vidieka v horských a podhorských oblastiach so sťažnými prírodnými podmienkami primeranú životnú úroveň a zlepšenie kvality života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom podpory vybraných centier s využitím ich prírodného, demografického a kultúrno-historického potenciálu v prospech rozvoja vidieckych oblastí.
- 3.3.6. Rešpektovať výmeru lesnej pôdy na plochách poľnohospodársky nevyužitelných nelesných pôd a na pozemkoch porastených lesnými drevinami, evidovaných v katastri nehnuteľnosti v druhu poľnohospodárska pôda.
- 3.3.7. Rešpektovať a zohľadňovať platný lesný hospodársky plán, rešpektovať ochranné pásmo lesnej pôdy, uprednostňovať ekologicky vhodné autochtónne (domáce) druhy drevín.
- 3.3.8. Podporovať v lesnom hospodárstve postupnú obnovu prirodzeného drevinového zloženia porastov, zabezpečovať obnovu porastov jemnejšími spôsobmi,

- zvyšovať podiel lesov osobitného určenia, zachovať pôvodné zvyšky klimaxových lesov v súvislosti s obnovami Programov starostlivosti o les.
- 3.3.9. Vytvárať územnotechnické podmienky pre zachovanie stability lesných porastov lužných stanovišť, zabrániť neodborným zásahom do hydrologických pomerov, pred každým plánovaným zásahom posúdiť jeho vplyv na hydrologické pomery vzhľadom na protipovodňové opatrenia,
- 3.3.10. Netriešťať ucelené komplexy lesov pri návrhu koridorov technickej infraštruktúry a líniových stavieb

4. Zásady a regulatívy z hľadiska rozvoja sociálnych vecí

4.2. V oblasti zdravotníctva

- 4.2.1. Rozvíjať rovnomerne na území kraja zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania - ambulantnej, ústavnej a lekárenskej.
- 4.2.2. Vytvárať podmienky pre rovnocennú prístupnosť a rovnocennú dostupnosť obyvateľov jednotlivých oblastí kraja k nemocničným zariadeniam a zdravotníckym službám.
- 4.2.3. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja.

4.3. V oblasti sociálnych vecí

- 4.3.1. Rekonštruovať a obnovovať budovy a zariadenia sociálnych služieb, komplexne modernizovať sociálnu infraštruktúru v existujúcich zariadeniach sociálnych služieb.
- 4.3.2. Zabezpečovať rovnomernú sieť zariadení sociálnych služieb a terénnych služieb tak, aby územie Nitrianskeho kraja bolo v tejto oblasti sebestačné a vytvoriť z hľadiska kvality aj kvantítu sieť dostupnú všetkým občanom v sociálnej a hmotnej núdzi.
- 4.3.3. Vytvárať územnotechnické podmienky pre nové, nedostatkové či absentujúce druhy sociálnych služieb vhodnou lokalizáciou na území kraja a zamerať pozornosť na také sociálne služby, ktorých cieľom je najmä podpora zotrvania klientov v prirodzenom sociálnom prostredí (terénne a ambulantné sociálne služby, sociálne služby v zariadeniach s týždenným pobytom), podpora sebestačnosti rodín, osobitne rodín s malými deťmi, realizovanie nízkoprahových aktivít pre rôzne marginalizované skupiny.
- 4.3.4. Podporovať sociálnu inklúziu prostredníctvom rozvoja sociálnych a zdravotníckych služieb s osobitným zreteľom na marginalizované komunity.
- 4.3.5. Očakávať nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku v súvislosti s predpokladaným demografickým vývojom a zabezpečiť vo vhodných lokalitách primerané nároky na zariadenia poskytujúce pobytovú sociálnu službu (pre seniorov, pre občanov so zdravotným postihnutím).

4.4. V oblasti duševnej a telesnej kultúry

- 4.4.1. Podporovať rozvoj zariadení kultúry v súlade s polycentrickým systémom osídlenia.
- 4.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia pre občiansku vybavenosť.
- 4.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru lokálneho významu.

- 4.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo-telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v urbanizovanom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva.

5. Zásady a regulatívy z hľadiska starostlivosti o životné prostredie, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability a ochrany pôdneho fondu

5.1. V oblasti starostlivosti o životné prostredie

- 5.1.2. Uprednostňovať pri budovaní nových priemyselných areálov a prevádzok zariadenia a technológie spĺňajúce národné limity a zároveň limity stanovené v environmentálnom práve EÚ.
- 5.1.3. Zabezpečovať podmienky pre postupnú účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží - bývalé skládky komunálneho odpadu, odkaliská a iné pozostatky z banskej ťažby.
- 5.1.4. Podporovať výsadbu ochrannej a izolačnej zelene v blízkosti železničných tratí, frekventovaných úsekov ciest a v blízkosti výrobných areálov, ako aj zväčšovať podiel plôch zelene v zastavaných územiach miest a obcí.
- 5.1.5. Podporovať, v súlade s projektmi pozemkových úprav území, revitalizáciu skanalizovaných tokov, kompletizáciu sprievodnej vegetácie výsadbou pásov domácich druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšenie podielu trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií, čím vzniknú podmienky pre realizáciu navrhovaných biokoridorov pozdĺž tokov.

5.2. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny

- 5.2.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovenie funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni národnej, regionálnej aj lokálnej, čo v území Nitrianskeho kraja znamená venovať pozornosť predovšetkým vyhláseným chráneným územiám podľa platnej legislatívy, územiám NATURA 2000, prvkom územného systému ekologickej stability.
- 5.2.2. Odstraňovať pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- 5.2.3. Zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, prevažne v oblastiach Podunajskej pahorkatiny.
- 5.2.4. Vytvárať územnotechnické podmienky pre realizáciu výsadby pôvodných a ekologicky vhodných druhov drevín v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie (hlavne pozdĺž tokov, kanálov a ciest a v oblasti svahov Podunajskej pahorkatiny).
- 5.2.5. Vytvárať územnotechnické podmienky pre priechodnosť existujúcich prekážok na vodných tokoch a líniových stavbách v krajine pre migrujúce živočíchy dodatočnými technickými opatreniami a pri navrhovaní využívania hydroenergetického potenciálu riek zohľadňovať nielen ekonomické ale aj ekologické kritériá v súlade so schválenými rozvojovými a koncepčnými dokumentmi
- 5.2.6. Podporovať územnoplánovacími nástrojmi zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradi a zachovanie prírodných depresií, spomalenie odtoku vody v upravených korytách a zachovanie starých ramien a meandrov v okolí Dunaja, Váhu, Hrona a Ipľa.

- 5.2.7. Zachovávať pri rekultiváciách vo vinohradníckych oblastiach prirodzené biokoridory a pri vinohradoch s eróziou zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov.
- 5.2.8. Podporovať aby podmáčané územia s ornou pôdou v oblasti Podunajskej roviny a pahorkatiny boli upravené na trvalé trávne porasty, resp. zarastené vlhkomilnou vegetáciou.
- 5.2.9. Podporovať a ochraňovať územnoplánovacími nástrojmi nosné prvky estetickej kvality a typického charakteru voľnej krajiny (prirodzené lesné porasty, historicky vyvinuté časti kultúrnej krajiny, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi a pod.) a podporovať miestne krajinné identity rešpektovaním prírodného a kultúrno-historického dedičstva.
- 5.2.10. Rešpektovať požiadavky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce z medzinárodných dohovorov (Bonnský, Bernský, Ramsarský, Haagský, Dunajský, Európsky dohovor o krajine a pod.)
- 5.2.11. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach.

5.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov

- 5.3.1. Prinavracat' vhodnými technickými, biologickými, ekologickými, ekonomickými a právnymi opatreniami pôvodný charakter krajiny v územiach dotknutých výraznou výstavbou a ťažbou nerastných surovín a území zasiahnutých nepriaznivými vplyvmi z priemyselnej činnosti.
- 5.3.3. Sledovať environmentálne ciele na zabezpečenie ochrany vôd a ich trvalo udržateľného využívania ako sú: postupné znižovanie znečisťovania prioritnými látkami, zastavenie alebo postupné ukončenie emisií, vypúšťania a únikov prioritných nebezpečných látok.
- 5.3.4. Rešpektovať ochranné pásmo lesov do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.
- 5.3.5. Uprednostňovať prirodzenú drevinovú skladbu porastov na jednotlivých stanovištiach za účelom potrebného zvyšovania infiltračnej schopnosti a retenčnej kapacity lesných pôd.
- 5.3.6. Nespôsobovať pri územnom rozvoji fragmentáciu lesných ekosystémov.
- 5.3.7. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov a funkčné využitie územia navrhovať tak, aby čo najmenej narušalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy a jej využitie so zachovaním výraznej ekologickej a environmentálnej funkcie, ktorú poľnohospodárska pôda a lesné pozemky popri produkčnej funkcii plnia.

6. Zásady a regulatívy usporiadania územia z hľadiska kultúrnohistorického dedičstva

- 6.1. Rešpektovať kultúrne dedičstvo s jeho potenciálom v zmysle Európskeho dohovoru o kultúrnom dedičstve, Európskeho dohovoru o ochrane archeologického dedičstva a Deklarácii Národnej rady SR o ochrane kultúrneho dedičstva, predovšetkým vyhlásené kultúrne pamiatky, vyhlásené a navrhované na vyhlásenie urbanistické súbory (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny a ich ochranné pásma).
- 6.3. Akceptovať a nadväzovať pri novej výstavbe na historicky utvorenú štruktúru osídlenia s cieľom dosiahnuť ich vzájomnú funkčnú a priestorovú previazanosť pri zachovaní identity a špecifičnosti historického osídlenia.

- 6.4. Rešpektovať kultúrno-historické urbanistické celky a architektonické objekty a areály ako potenciál kultúrnych, historických, spoločenských, technických, hospodárskych a ďalších hodnôt charakterizujúcich prostredie.
- 6.5. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etnokultúrne a hospodársko-sociálne celky a prírodno-klimatické oblasti, dominantné znaky typu kultúrnej krajiny so zachovanými vinohradníckymi oblasťami, oblasťami štálov a rôznych foriem vidieckeho osídlenia, vrátane rozptýleného osídlenia.
- 6.6. Rešpektovať a akceptovať v diaľkových pohľadoch a v krajinnom obraze historicky utvorené dominanty spolu s vyhlásenými a navrhovanými ochrannými pásmami pamiatkového fondu.
- 6.7. Zohľadňovať a revitalizovať v územnom rozvoji kraja:
  - 6.7.3. známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov, v zmysle pamiatkového zákona,
  - 6.7.4. Národné kultúrne pamiatky, ich súbory a areály a ich ochranné pásma s dôrazom na lokality: pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a na medzinárodne významné národné kultúrne pamiatky – Iža, Komárno, Kostolany pod Trábeňom, Nitra – hrad, Topoľčianky, Sazdice, Želiezovce a pod.
  - 6.7.5. historické technické diela,
  - 6.7.6. objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma,
  - 6.7.7. pamätihodnosti, ktorých zoznam vedú jednotlivé obce.
- 6.8. Rešpektovať objekty, súbory alebo areály objektov, ktoré sú navrhované na vyhlásenie za kultúrne pamiatky, ako aj územia navrhované na vyhlásenie za pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny a ochranné pásma.
- 6.9. Zohľadňovať archeologické lokality a náleziská, ktoré v Nitrianskom kraji majú mimoriadny význam najmä z hľadiska pravekého a starovekého osídlenia. Kultúrne dedičstvo a pamiatkový fond s dôrazom na ochranu archeologických lokalít a nálezov je podľa pamiatkového zákona limitujúcim faktorom využívania územia nielen nad terénom, ale najmä pod terénom, kde sa nachádzajú rôzne vrstvy a stopy hmotnej časti kultúrneho dedičstva.
- 6.10. Vytvárať územno – technické podmienky pre odkláňanie tranzitnej dopravy mimo existujúce či navrhované pamiatkové rezervácie a pamiatkové zóny.

7. Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia

- 7.9 Rešpektovať dopravnú infraštruktúru celoštátnej úrovne – koridory ciest
- 7.9.3. Nitra- Topoľčany-(Partizánske), s vetvami Topoľčany- (Chynorany), Nitra- (Hlohovec).
- 7.14. Rezervovať koridory pre výhľadové trasy rýchlostných ciest R3, R7, R8 na území Nitrianskeho kraja.
- 7.14.3. koridor rýchlostnej cesty R8 v trase vedenej od napojenia na rýchlostnú cestu R1 západne od Nitry v polohe západne od cesty I/64 východne od Topoľčian, v pokračovaní medzi obcami Bošany a Krušovce a prechodom do Trenčianskeho kraja východne od Rajčian.

- 7.26. Pre cesty II. a III. triedy zabezpečiť územnú rezervu pre výhľadové šírkové usporiadanie v kategórii C9,5/80-60 a C7,5/70-50, prípadne C22,5/80-60 (ak je preukázaná potreba na základe prognózy intenzity dopravy)
- 7.27. Cesta II/499 (Piešťany)- Topoľčany: rezervovať koridor pre vybudovanie preložky pri obci Bojná a obchvatu Topoľčian juhozápadne od mesta (medzi Nemčicami a Topoľčanmi) s napojením na súčasnú I/64 a územia pre budovanie križovatiek na rozhraní viacerých obcí.
- 7.40. Orientovať pozornosť predovšetkým na rekonštrukciu a homogenizáciu ciest II. a III. triedy v zázemí sídelných centier v parametroch pre prevádzku autobusovej dopravy a v záujme vytvorenia predpokladov lepšej dostupnosti obcí v suburbanizačnom priestore centier.
- 7.41. Zabezpečiť rozvoj regionálnej hromadnej dopravy v zázemí sídelných centier v záujme zlepšenia dostupnosti z rozvojových obcí v suburbanizačnom priestore do centier a medzi nimi.
- 7.57. Dodržiavať ochranné pásma letísk na území kraja.

8. Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia

8.1. V oblasti vodného hospodárstva

8.1.1. Na úseku všeobecnej ochrany vôd:

- 8.1.1.1. vytvárať územnotechnické podmienky pre všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov v krajine.

8.1.2. Na úseku odtokových pomerov v povodiach:

- 8.1.2.1. rešpektovať a zachovať v riešení všetky vodné prvky v krajine (sieť vodných tokov, vodných plôch, mokrade) a s nimi súvisiace biokoridory a biocentrá,
- 8.1.2.2. dodržiavať princíp zadržiavania vôd v povodí (vrátane urbanizovaných povodí),
- 8.1.2.3. navrhovať v rozvojových územiach technické opatrenia na odvádzanie vôd z povrchového odtoku na báze retencie (zadržania) v povodí, s vyústením takého množstva vôd do koncového recipienta, aké odtekalo pred urbanizáciou jednotlivých zastavaných plôch (vrátane urbanizovaných povodí),
- 8.1.2.4. zlepšovať vodohospodárske pomery na malých vodných tokoch a v povodí zásahmi smerujúcimi k stabilizácii pomerov v extrémnych situáciách tak povodňových, ako aj v období sucha,
- 8.1.2.6. podporovať výstavbu objektov protipovodňovej ochrany územia a nenavrhať v inundačnom území tokov výstavbu a iné nevhodné aktivity,
- 8.1.2.7. zabezpečovať na neupravených úsekoch tokov predovšetkým ochranu intravilánov miest a obcí, nadväzne komplexne riešiť odtokové pomery na vodných tokoch s dôrazom na odvedenie vnútorných vôd podľa Programu protipovodňovej ochrany SR v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,

8.1.3. Na úseku vodných nádrží a prevodov vody:

- 8.1.4.3. Pri navrhovaní využívania hydroenergetického potenciálu riek zohľadňovať nielen ekonomické ale aj ekologické kritériá v súlade so schválenými rozvojovými koncepčnými dokumentmi.
- 8.1.4.4. Nepovoľovať výstavbu malých vodných elektrární (MVE) na vodných tokoch, ktoré sa nachádzajú v chránených územiach, resp. sú zaradené do sústavy NATURA 2000.

8.1.5. Na úseku verejných vodovodov:

- 8.1.5.1. vytvárať územnotechnické predpoklady pre komplexné zabezpečenie zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, zvyšovanie podielu zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov s cieľom priblížiť sa postupne k úrovni vyspelých štátov EÚ,
- 8.1.5.2. chrániť v maximálnej možnej miere zdroje pitnej vody, rešpektovať vymedzené vodárenské zariadenia regionálneho významu, vrátane ich ochranných pásiem,
- 8.1.5.6. zabezpečovať územnú prípravu zdrojov vody tak, aby sa docielil súlad medzi predpokladaným nárastom obyvateľov a ostatných sídelných aktivít a rozvojom vodného hospodárstva, ochranou prírody a ekologickou stabilitou územia,
- 8.1.5.7. zabezpečovať integrovanú ochranu vodárenských zdrojov pre trvalo udržateľné využívanie zdrojov pitnej vody, rešpektovanie pásiem ochrany vodárenských zdrojov (pásma hygienickej ochrany),
- 8.1.5.8. zabezpečovať ochranu lokálnej ako aj nadradenej vodárenskej infraštruktúry (ochranné pásma vodovodov, vodojemov, ČS a pod.), v prípade možnosti aj s ponechaním manipulačných pásov,

8.1.6. Na úseku verejných kanalizácií:

- 8.1.6.2. preferovať v návrhu skupinové kanalizácie pre aglomerácie viacerých sídel so spoločnou ČOV,
- 8.1.6.3. vymedziť územné rezervy plôch a koridorov pre kanalizačné stavby nadradeného významu,
- 8.1.6.4. preferovať v návrhu odkanalizovania menších obcí delené sústavy so zadržiavaním dažďových vôd v území,
- 8.1.6.5. zabezpečiť požiadavky v oblasti odkanalizovania s cieľom postupne zvyšovať úroveň v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ.
- 8.1.6.8. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre zodpovedajúcu úroveň odvádzania a sekundárneho (biologického) čistenia komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s produkciou organického znečistenia od 2000 EO do 10 000 EO v časovom horizonte do 31.12.2015 v súlade s plánom verejných kanalizácií.
- 8.1.6.9. zabezpečiť v aglomeráciách s veľkosťou pod 2000 EO vybudovaná stoková sieť územnotechnické podmienky pre primeranú úroveň čistenia komunálnych alebo splaškových vôd tak , aby bola zabezpečená požadovaná miera ochrany recipienta ,opatrenia realizovať priebežne v súlade s plánom rozvoja verejných kanalizácií,
- 8.1.6.10. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre výstavbu alebo dobudovanie stokových sietí a výstavbu nových ČOV, prípadne rozšírenie, intenzifikáciu alebo obnovu existujúcich ČOV v aglomeráciách nad 10 000 obyvateľov (v zmysle prílohy 4.1. Vodného plánu Slovenska):
5 aglomerácia Topolčany.
- 8.1.6.11. zabezpečiť územnotechnické podmienky pre splnenie cieľov stanovených do roku 2015 výstavbu kanalizačných systémov a rozšírenie , intenzifikácie alebo obnovy ČOV v aglomeráciách od 2000 do 10 000 EO (v zmysle prílohy 4.1. Vodného plánu Slovenska).
6. aglomerácie v okrese Topolčany: Solčany, Preseľany, Bojná, Kovarce.

8.2. V oblasti energetiky:

- 8.2.5. rešpektovať existujúce koridory vedení 110kV a navrhované siete v existujúcich či novo navrhovaných koridoroch.

- 8.2.12. rešpektovať koridory súčasných plynovodov a novonavrhované siete koridorov alebo siete plynovodov určené na rekonštrukciu,
- 8.2.16. utvárať priaznivé podmienky pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,
- 8.2.17. obnoviteľné a druhotné zdroje energie situovať mimo zastavané a obytné zóny,
- 8.2.18. podporovať a presadzovať v regiónoch s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, malé vodné elektrárne a pod.) pre potreby obyvateľstva i služieb,

8.3. V oblasti telekomunikácií:

- 8.3.1. rešpektovať jestvujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení,
- 8.3.2. rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov,
- 8.3.3. akceptovať potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách,
- 8.3.4. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozšírenie mobilnej siete GSM a umožniť aj služby mobilnej siete tretej generácie – UMTS s vysokorychlostnou dátovo sieťou,
- 8.3.5. vytvárať územnotechnické podmienky pre budovanie prístupovej telekomunikačnej siete v optickom prevedení s maximálnym prístupom až k zákazníkovi,
- 8.3.6. vytvárať územnotechnické podmienky pre rozširovanie rozsahu telekomunikačných služieb v pevnej a mobilnej sieti,

8.4. V oblasti odpadového hospodárstva:

- 8.4.1. uprednostňovať separovaný zber využiteľných zložiek s cieľom znížiť množstvo komunálneho odpadu,

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie, spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

1. V oblasti cestnej dopravy

- 1.1. Rýchlostné cesty R3, R7, R8 a ich zariadenia na území Nitrianskeho kraja.
- 1.9. Cesta II/499 (Piešťany)- Topoľčany: preložka cesty pri obci Bojná a obchvat Topoľčian s napojením na súčasnú I/64.
- 1.19. Homogenizácia ciest prvej triedy na kategóriu C11,5/80, ciest druhej triedy na kategóriu C9,5/80 a ciest tretej triedy na kategóriu C7,5/60.

5. V oblasti vodného hospodárstva

5.2. Verejné vodovody

- 5.2.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou Existujúcich) verejných vodovodov, vrátane objektov na týchto vodovodoch (čerpacie stanice, vodojemy, vodné zdroje....)

- 5.3.1. stavby spojené s výstavbou nových (rozšírením alebo obnovou existujúcich) verejných kanalizácií, vrátane objektov na týchto kanalizáciách (čerpacie stanice, nádrže, čistiarne odpadových vôd...),
- 5.3.2. intenzifikácie a rozšírenie ČOV Štúrovo , Topoľčany, Zlaté Moravce, Levice, Kolárovo, Šurany;
- 5.3.3. stavby kanalizácií (t.j. stokových sietí a čistiarní odpadových vôd) v aglomeráciách nad 10 tis. EO:
  - e) aglomerácia Topoľčany,

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb možno podľa § 108 a násl. §§ zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť, alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

B3 ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

Demografické údaje patria k základným zdrojom informácií v podmienkach a predpokladoch ďalšieho rozvoja územia. Pomáhajú pri spracovávaní územno-plánovacej dokumentácie už v jej prípravných fázach. Ich poznanie pomáha pri spracovaní urbanistickej koncepcie územia. Hlavne stav obyvateľstva a jeho vývoj sú základnými údajmi pre optimálne dimenzovanie veľkosti jednotlivých funkčných zložiek sídla.

Kapitola je spracovaná na základe podkladov Krajskej správy Štatistického úradu Slovenskej republiky v Nitre a Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku.

Vývoj počtu obyvateľov obce

K základným rozvojovým potenciálom každej obce patrí ľudský potenciál. Demografická situácia v obci je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja. Hustota obyvateľov je 52,5 na km², čím sa nedosahuje celoslovenský priemer 110 obyvateľov na km².

V rámci ukazovateľov bilancie obyvateľstva, vývoj počtu obyvateľov je prezentovaný vnútornými prirodzenými pohybmi – uvedenými v tabuľke 1. Celkový stav prirodzeného úbytku obyvateľstva v 90-tych rokoch bol dôsledkom razantného poklesu pôrodnosti, čo súvisí s celkovými spoločenskými a sociálnymi zmenami (zvýšené životné náklady, finančná nedostupnosť bývania, atď.). V poslednom období má počet obyvateľov stúpajúcu tendenciu

Retrospektívny vývoj obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľstva obce Nitrianska Streda :
(Tabuľka č.1)

Rok sčítania	Počet obyvateľov
1869	595
1880	524
1900	557

1921	641
1930	676
1970	856
1980	720
1991	752
2011	731
2016	778

Veková štruktúra obyvateľstva .(Tabuľka č.2)

Počet obyvateľov k r.2011 spolu	731
Muži	362
Ženy	369
Predproduktívny vek (0-14) spolu	93
Produktívny vek (15-54) ženy	202
Produktívny vek (15-59) muži	217
Poproduktívny vek (55+Ž, 60+M) spolu	219

Národnostné zloženie obyvateľstva

Na základe štatistických údajov sa prezentuje – 96 % podiel obyvateľov hlásiacich sa k slovenskej národnosti vid' .tabuľka č. 3.

(Tabuľka č.3) Národnostné zloženie obyvateľov obce v roku 2011

Celkový počet Obyvateľov	Národnosť									
	Slovenská	Maďarská	Nemecká	Česká	Poľská	Ruská	Ukrajinská	Moravská	Ostat	Nezistené
731	700	0	0	6	0	0	1	1	0	23

(Tabuľka č.4) Náboženské zloženie obyvateľov obce v roku 2011

Celkový počet Obyvateľov	Náboženské vyznanie				
	Rímskokatolícka cirkev	Gréckokatolícka cirkev	Evanjelická cirkev A.V.	Evanjelická a cirkev metodická	Kresťanské zbory
731	250	2	273	5	5

Bývanie – zhodnotenie súčasného stavu a trendy rozvoja.

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné, niektoré sú aj trojpodlažné (obytné podkrovie). Zdravotný stav objektov je pestrý, zastúpené sú všetky bonitné skupiny.

Úlohou ÚPN obce bude regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby existujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

Vývoj počtu obyvateľov má trvalo stúpajúcu tendenciu. No najvýraznejšia zmena nastala práve v 70.-tych rokoch minulého storočia. Z hľadiska demografického vývoja je netypická, a preto doporučujeme aj do budúcnosti vytvoriť dostatočnú rezervu, pretože obec vo svojej histórii preukázala výrazný nárast počtu obyvateľov za relatívne krátke obdobie.

Najväčšia časť práceschopného obyvateľstva odchádza za prácou do okresného mesta.

Pozitívny vývoj migračného salda v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj hodnoty celkového prírastku obyvateľov v obci. Tento ukazovateľ dosahuje v poslednom období tiež len kladné hodnoty, preto je potrebné aby na túto skutočnosť prihliadal aj ÚPN obce.

Hospodárska základňa

Základné rozvojové ciele v demografickom a socioekonomickom vývoji ako východiská pre územný rozvoj obce

Základným cieľom v celkovom vývoji obyvateľstva obce je vytváranie podmienok pre priaznivý demografický vývoj a ďalší postupný nárast a kvalitu štruktúry zástavby obce.

V celkovom vývoji počtu obyvateľov obce uvažovať s nárastom tak, aby sídelná veľkosť obce bola v horizonte návrhového obdobia vo veľkostnej kategórii, ktorá umožní riešiť komplex kvalitnej občianskej vybavenosti tak, aby bol v obci zabezpečený komfortný život vidieckeho sídla bez dennej potreby dochádzania za vybavenosťou do miest.

Vzhľadom na pretrvávajúci trend migrácie obyvateľstva z miest do obcí sa v závere výhľadového obdobia počíta s optimistickou alternatívou, teda s nárastom počtu obyvateľov.

Nárast obyvateľstva obce je možné dosiahnuť ťažiskovo zo zdrojov z dosťahovania obyvateľov do obce, a to v rámci vnútroregionálnej migrácie predovšetkým z mestských centier /Topoľčany/ za zdrojom práce, resp. kvalitným vidieckym bývaním.

Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený reprodukciou obyvateľstva i možnosťami a rozsahom novej bytovej výstavby. Späťne možnosti bytovej výstavby pozitívne ovplyvnia migráciu obyvateľstva. Tým, že v mestách dochádza k stagnácii bytovej výstavby, dochádza v obciach postupným zabezpečovaním vhodných plôch k stabilizácii vidieckeho obyvateľstva.

Nakoľko pri trvalej migrácii prevládajú mladšie vekové kategórie obyvateľstva, (do 40 rokov), dosídľovanie môže mať priaznivý vplyv na demografický vývoj a vekové zloženie obyvateľstva obce v budúcnosti.

Vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít obce a pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území obce je jedným zo základných cieľov rozvoja.

V súvislosti s úvahami o dosídľovaní obyvateľov do obce z mestských centier, resp. iných regiónov Slovenska je potrebné zohľadniť skutočnosť sociálnej a ekonomickej štrukturalizácie obyvateľstva, diferenciaciu ekonomických či záujmových vzťahov.

Pri rozvoji a profilovaní hospodárskych činností vytvárať územné podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít výrobného charakteru na báze remeselnej výroby pri využití miestnych špecifických územno-technických daností.

Vývoj zamestnanosti v zariadeniach verejných služieb bude v obci podmienený predovšetkým demografickým rastom a štruktúrou obyvateľstva.

Pri lokalizácii aktivít výrobného charakteru je potrebné ťažiskovo využívať jestvujúce areály formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu.

Základné rozvojové ciele

Pri rozvoji obce pôjde predovšetkým o vytvorenie územných podmienok bytovej výstavby:

- v návrhovom období vytvoriť podmienky pre realizáciu nových bytov v rodinnej zástavbe vidieckeho sídla-IBV;
- v návrhovom období vytvoriť podmienky pre realizáciu nových bytov v komplexnej bytovej zástavbe -KBV;
- pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastný byt;
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou jestvujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby;
- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí;
- dlhodobá je požiadavka /resp.trend/ obyvateľov z mesta Topoľčany na kúpu stavebných pozemkov v k.ú. obce Nitrianska Streda.

Úlohou ÚPN obce je regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň trvalého a rekreačného bývania.

B4 RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY, DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENEJ OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

Obec z hľadiska vzťahov k vyššej územnej jednotke patrí do spádového územia sídla okresného významu - Topoľčany. Katastrálne územie obce leží priamo v zázemí mesta Topoľčany, z čoho vyplývajú jeho silné gravitačné väzby na mesto ako centrum administratívno-správne, kultúrno-spoločenské, ale i centrum hospodárskych aktivít a školstva. Administratívne patrí do Topoľčianskeho okresu a Nitrianskeho kraja.

Obec susedí s katastrami obcí:

- na severozápade s k.ú. Nemčice;
- na západe s k.ú. Chrabrany a Čeladince;
- na juhu s k.ú. Kovarce;
- na juho -východe s k.ú. Velčice;
- na východe s k.ú. Solčany;
- na severe s k.ú. Topoľčany;

Súčasne katastrálne územie obce disponuje pomerne vysokým potenciálom pre turistiku a športovo - rekreačné aktivity. Významnú úlohu zohrá obec hlavne v oblasti poskytovania atraktívneho bývania. Obec leží na ceste III. triedy III./1707 7km južne od okresného mesta Topoľčany.

Obec Nitrianska Streda je podhorská obec. Je členskou obcou mikroregiónu Svornosť , mikroregiónu Západný Tríbeč , Tríbečsko-Inovecký región.

Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda rešpektuje všetky vyhlásené územia ochrany prírody, prvky ÚSES a kategórie tvorby krajiny, nakoľko tieto územia sú krajinotvornými prvkami, ktorých úlohou je vytváranie plošnej a funkčnej proporčnosti medzi technickými prvkami a biologickými zložkami sídelnej štruktúry obce.

B5 NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Úvod:

Funkčno-priestorovú kostru sídelného útvaru možno prirovnať k živému organizmu, ktorého zdravie priamo závisí od fungovania jeho jednotlivých orgánov. Jednotlivé orgány musia v prípade sídla byť vhodne umiestnené a nadimenzované tak, aby mohli byť uspokojené ich funkčné nároky.

Grafické znázornenie funkčno-priestorovej kostry je na výkrese:č.5 a č.6, kde sú znázornené funkčné centrá sídla, väzby medzi nimi (dopravné línie), ďalej jednotlivé zóny (obytná, výrobná, rekreačná).

Morfogenetický typ obce:

Obec Nitrianska Streda jeskupinový cestný typ dediny. Pri jej zoskupení nepôsobila žiadna koncentračná sila, vyznačuje sa nepravidelnosťou pôdorysu, keďže vznikla zväčša neplánovanou výstavbou – organickým rastom.

Hlavnou kompozičnou osou je cesta III/1709, sekundárnou osou je najstaršia ulica ,ktorá spája Kaštieľ Zardahelyovcov s rím.kat. kostolom. Na krýžení oboch osí sa nachádza primárny referenčný uzol.

V návrhovom období je potrebné plánovito formovať hlavnú aj sekundárnu kompozičnú os sídla. Preto je logické, že bude nositeľkou najdôležitejších funkcií. Zároveň v jej centrálnej časti v zastavanom území je potrebné jednoznačne formovať centrum obce ako :

- administratívno-správne /obecný úrad/
- historicko-kultúrne/ tri kaštiele/,
- vybavenostné /obchody služby polyfunkcia/.

Súčasné centrum chápať ako stavebnú štruktúru, ktorá sa rozkladá na území bývalej, tzv. "Starej dediny" , ktorá má výrazný rozvojový potenciál a bude sa postupne transformovať z monofunkčnej na polyfunkčnú. Je preto možnosť zadefinovať tento priestor a stanoviť regulatívy a limity na jeho formovanie.

Centrálny sídelný priestor je dominantný prítomnosťou vybavenostných funkcií, ostatná časť sídla je typická prevahou bývania a doplnkových funkcií. Východná časť zastavaného územia obsahuje výrobnopodnikateľskú zónu, ktorá má priamy vplyv aj na vývoj samotného sídla (zamestnanosť – stavebná aktivita obyvateľstva a pod.).

Na základe analýzy funkčno-priestorovej koncepcie obce sú evidentné tieto základné problémové okruhy :

- zdefinovanie a formovanie základnej funkčno-priestorovej kostry obce;
- logické prepojenie dopravnej kostry obce na nadradenú komunikačno-dopravnú sústavu;
- vytypovanie a riešenie nových rozvojových území najmä pre rozvoj bývania, výrobnopodnikateľských aktivít, rekreácie a ich riešenie v zmysle kontinuity priestorového a hmotového vývoja;

Ciele a Intervenčné kroky :

- v rámci ÚPN- obce definovať funkčno-priestorové riešenie celkovej koncepcie rozvoja sídla k návrhovému obdobiu, ako aj návod priestorového riešenia v ponávrhovom období -dlhodobý zámer územného rozvoja;
- nové ulice formovať v zmysle optimálnej účinnej prepravnej šírky,
- bez dopravných závad, t.j. musia byť prejazdne a spĺňať všetky kritériá;
- vytvoriť predpoklady pre optimálny rozvoj inžinierskych sietí;
- navrhnúť plochy pre statickú dopravu;
- v rámci uličných priestorov riešiť aj koridor pre peší pohyb, predovšetkým pozdĺž hlavnej kompozičnej osi a v centrálnej časti;

Pre zabezpečenie optimálneho rozvoja jednotlivých častí sídla vytvoriť regulačné podklady (napr. vo forme spracovania urbanisticko-architektonických štúdií, zastavovacích štúdií a pod.) a vytvárať predpoklady pre schválené realizačné zámery.

- formovať sídlo ako kompaktný celok v rámci zastavaného územia s prirodzenou gradáciou k centru;
- z hľadiska územno-technického riešiť a organizovať systém nových RD tak, aby bolo možné uspokojiť jednak žiadateľov z titulu prirodzeného prírastku, jednak žiadateľov z okolia;
- dôležité je vytvoriť územnú rezervu pre IBV z titulu nepredvídateľných demografických tendencií (migrácia za pracovnými príležitosťami);

V obci tvorí prevažnú časť sídelnej štruktúry výstavba rodinných domov. Rodinné domy sú jedno až dvojpodlažné. Zdravotný stav objektov je rozmanitý. Zastúpené sú všetky bonitné skupiny.

Úlohou ÚPN obce je regulačne usmerniť výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania.

- je potrebné iniciovať rekonštrukčný proces hlavne v centre obce, kde bol monitorovaný najhorší stav objektov rodinných domov („Stará dedina“).
- dobudovanie novej IBV v lokalite: „Za humnami a Pri mlyne“;

Výtvarno-kompozičná analýza „interiéru“ obce sa sústreďí predovšetkým na hlavnú a sekundárnu kompozičnú os sídelného útvaru a priestory s mimoriadne vysokou intenzitou sociálnej komunikatívnosti. Dôležité je zabezpečiť skompaktnenie obce, ktorá má nepriaznivú lineárnu tendenciu vývoja. Je potrebné :

- identifikovať ťažisko osídlenia, presvedčivo ho doformovať a regulačne usmerniť jeho úlohu a možnosti;
- doplniť chýbajúcu občiansku vybavenosť v ťažisku a technickú infraštruktúru;
- v katastrálnom území je dôležitá realizácia sprievodnej zelene pozdĺž poľných ciest a vodných tokov (protierózne opatrenia), v stresových polohách riešiť vhodnú – ekostabilizačnú zeleň.

Nový návrh urbanistickej koncepcie sa predovšetkým riadi základnou kompozičnou kostrou sídla, ktorú tvoria jednotlivé kompozičné osi a referenčné uzly, ktoré sú tiež kategorizované podľa stupňa dôležitosti. (viď výkres VOR) Táto kostra je východiskom pre všetky ďalšie predovšetkým investičné rozhodnutia.

Kompozícia sídla potvrdzuje polohu centra obce v teritóriu hlavného referenčného uzla, ktorý sa nachádza na krížení hlavnej kompozičnej osi s vedľajšími kompozičnými osami.

Návrh ÚPN rešpektuje kompozičnú výstavbu sídla, hlavne polohu kompozičných osí a referenčných uzlov. V závislosti na globálnej urbanistickej kompozícii organizuje umiestnenie vyšších funkcií. Uplatňuje princíp revitalizácie tradičných urbanisticko-architektonických vzťahov v súlade s potrebami obce. Novú výstavbu odporúčame limitovať dvojpodlažnými stavbami vrátane využitého podkrovia. V kompozične opodstatnených polohách výnimočne povoliť stavbu o jedno podlažie vyššie s tradičným typom striech, s použitím tvaroslovných prvkov a materiálov v záujme eliminovania množstva cudzorodých prvkov. Snažiť sa o návrat tradičných hmotovo - priestorových vzťahov, ktoré zvýrazia špecifický charakter obce. Pri rozvoji obce rešpektovať pamiatkovo hodnotné objekty.

Katastrálne územie má svoje prírodné a architektonické dominanty. Prírodnými sú rieka a pohorie Tríbeč, architektonickými sú oba kostoly a kaštiele. Sídelná štruktúra je pomerne kompaktná a vytvára organický celok.

.Chrániť pôvodnú parcelačnú štruktúru a celkový charakter a kolorit tohto špecifického územia.

B6 NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE S URČENÍM PREVLÁDAJÚCICH FUNKČNÝCH ÚZEMÍ VRÁTANE URČENIA PRÍPUSTNÉHO, OBMEDZUJÚCEHO A ZAKAZUJÚCEHO FUNKČNÉHO VYUŽÍVANIA

Z dôvodov podrobnejšej charakteristiky sídla sa územie rozdelilo na jednotlivé územno-priestorové celky (ÚPC) pre ktoré sú navrhnuté podrobné regulačné opatrenia. Z organizačného hľadiska tak je možná detailnejšia regulácia a riadenie územného rozvoja. Toto členenie zároveň sleduje funkčnú náplň územia a hmotovo - priestorové pomery.

Z hľadiska urbanistického boli vyčlenené zóny intenzívneho záujmu. Sú to základné rozvojové lokality, ktoré boli schválené v Zadaní.

Konkrétne sa jedná o nasledujúce regulačné, územnopriestorové celky:

ÚPC – A

prevládajúce funkčné využitie: verejná zeleň

Východiská: Ide o centrálnu časť obce, ktorú tvorí park a kaštieľ Odescalchiovcov, obecný úrad a zariadenie sociálnych služieb;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch obecného úradu, zariadenia sociálnych služieb a kaštieli, rekonštrukcia a údržba parkovej zelene ;
- rešpektovať status národnej kultúrnej pamiatky a akúkoľvek stavebnú aktivitu v tomto priestore realizovať len so súhlasom KPÚ Nitra;

Podmienečne prípustné funkcie:

- detské ihrisko v parku;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore so statusom národnej kultúrnej pamiatky;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošipovaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky:

Plocha: 55 548 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,10$

Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,20$

Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – B

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská: Územie medzi parkom Odescalchiovcov a riekou Nitra. Severozápadný obvod zastavaného územia.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukciu a prestavbu jestvujúcich objektov IBV;
- podporovať centrotvorné funkcie a polyfunkčné využitie objektov IBV v dotyku so sekundárnou osou;
- podporovať snahy o zachovanie pôvodnej parcelácie a tým aj vidieckeho koloritu tejto časti obce;

Podmienečne prípustné funkcie:

- služby a drobné prevádzky;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity,
- chov ošípaných a dobytky;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;

Intervenčné kroky:

Plocha: 33 899m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,20$

Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,40$

Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – C

prevládajúce funkčné využitie : zmiešané územie

Východiská: Ide o územie s areálom evanjelického kostola a príľahlou IBV v dotyku s riečnou hrádzou;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukciu a prestavbu jestvujúcich objektov IBV a cirkevného okrsku;
- výstavba nových objektov IBV;

Podmienečne prípustné funkcie:

- služby a drobné prevádzky;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- chov ošípaných a dobytky;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky:

Plocha: 34 385 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,15$

Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,30$

Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – D

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská: Územie okolo rímskokatolíckeho kostola;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať vybudovanie novej IBV a potrebnej technickej infraštruktúry;
- regulačne usmerňovať rekonštrukciu a prestavbu jestvujúcich objektov IBV a cirkevného okrsku;
- výstavba nových objektov IBV;
- podporovať centrotvorné funkcie a polyfunkčné využitie objektov IBV v dotyku So sekundárnou osou;
- podporovať snahy o zachovanie pôvodnej parcelácie a tým aj vidieckeho koloritu tejto časti obce;

Podmienečne prípustné funkcie:

- služby a drobné prevádzky;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov ošípaných a dobytká;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky: Plocha: 39 579 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,15$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,28$
Podlažnosť: maximálne 3 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – E

prevládajúce funkčné využitie :bývanie

Východiská: Ide o Územie medzi cestou III. triedy a sekundárnou kompozičnou osou;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania ;
- dostavba prelúk rodinnými domami;
- podpora viacfunkčného využitia starších i nových rodinných domov v rozsahu zabezpečenia bývania, vybavenosti a služieb obyvateľom na sekundárnej kompozičnej osi;
- podporovať snahy o zachovanie pôvodnej parcelácie a tým aj vidieckeho koloritu tejto časti obce;

Podmienečne prípustné funkcie:

- služby a drobné prevádzky;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov ošípaných a dobytká;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky: Plocha: 135 689 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,20$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,35$
Podlažnosť: maximálne 3 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – F

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská: Územie na juhozápadnom okraji zastavaného územia obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- podporovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch športu ,vybavenosti a bývania;
- realizácia plôch statickej dopravy pre športový areál;
- podpora viacfunkčného využitia starších i nových rodinných domov v rozsahu zabezpečenia bývania, vybavenosti a služieb obyvateľom na sekundárnej kompozičnej osi;
- výstavba nových objektov IBV v prelukách;
- realizácia športovísk;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky: Plocha: 69 835 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,15$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,30$
Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia.1PP

ÚPC – G

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská: územie na južnom okraji obce v dotyku s cestou II.triedy;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania a vybavenosti;
- realizácia novej IBV v zmysle platných regulatívov a limitov;
- rekonštrukcia trafostanice;

Podmienečne prípustné funkcie:

- služby a drobné prevádzky podnikateľského charakteru;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky: Plocha: 56 032 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,15$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,30$
Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia,1PP

ÚPC – H

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská: Ide o územie bývalej starej dediny v dotyku s cestou III.triedy a hrádzou rieky

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- podporovať centrotvorné funkcie a polyfunkčné využitie objektov IBV v dotyku s oboma kompozičnými osami;
- komerčná občianska vybavenosť;
- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch bývania a vybavenosti;
- realizácia IBV v zmysle platných regulatívov a limitov;
- rekonštrukcia cesty III. triedy;

Podmienečne prípustné funkcie:

- drobné prevádzky podnikateľského charakteru;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky:

Plocha: 55 852 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,18$

Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,40$

Podlažnosť: maximálne 3 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – I

prevládajúce funkčné využitie : bývanie IBV/HBV

Východiská: Disponibilné rozvojové územie s prevahou záhrad. Priestorová rezerva pre rozvoj trvalého bývania ;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rozvoj foriem bývania - IBV / HBV;
- rešpektovať ochranné pásma objektov a zariadení technickej infraštruktúry;
- realizácia komunikácií a potrebných inžinierskych sietí;
- podporovať snahy o zachovanie pôvodnej parcelácie a tým aj vidieckeho koloritu obce;
- rekonštrukcie a budovanie miestnych komunikácií;

Podmienečne prípustné funkcie:

- služby a drobné prevádzky;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytky ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky:

Plocha: 35 986m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,16$

Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,43$

Podlažnosť: maximálne 3 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – J

prevládajúce funkčné využitie : vyhradená zeleň, park

Východiská: Ide o územie objektu kaštiela a parku Zardahelyovcov;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rekonštrukčný proces na jestvujúcich objektoch komplexu kaštiela Zardahelyovcov, rekonštrukcia a údržba parkovej zelene ;
- rešpektovať status národnej kultúrnej pamiatky a akúkoľvek stavebnú aktivitu v tomto priestore realizovať len so súhlasom KPÚ Nitra;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s navrhovaným spôsobom využitia územia;
- výrobné, priemyselné aktivity, chov ošípaných a dobytku ;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky:

Plocha: 23 654 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,10$

Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,30$

Podlažnosť: maximálne 3 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – K

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská: súčasné obytné územie medzi kaštieľom Zardahelyovcov a mlynom.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rozvoj IBV;
- rešpektovať ochranné pásma objektov a zariadení technickej infraštruktúry a riečnej hrádze;
- rekonštrukcie a budovanie miestnych komunikácií;
- rešpektovať jestvujúce a navrhované rigoly;
- stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov;

Podmienečne prípustné funkcie:

- služby a drobné prevádzky ,ktoré sú v súlade s obytnou funkciou;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s bývaním;
- výrobné, priemyselné aktivity;
- chov šeliem, nebezpečných, exotických zvierat a dravcov;
- chovné stanice psov a zvieracie hotely;

Intervenčné kroky:

Plocha: 18 593 m²

Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,12$

Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,24$

Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – L

prevládajúce funkčné využitie : výroba

Východiská: areál bývalého poľnohospodárskeho družstva;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rozvoj poľnohospodárskej výroby;
- rešpektovať ochranné pásma objektov a zariadení technickej infraštruktúry;
- rešpektovať jestvujúce a navrhované rigoly;
- výroba ,priemysel, podnikanie;
- zariadenia technickej infraštruktúry, zberový dvor druhotných surovín,recyklačné stredisko;

Podmienečne prípustné funkcie:

- chovateľské aktivity;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- trvalé bývanie a rekreácia;

Intervenčné kroky: Plocha: 18 593 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZU} = 0,12$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,24$
Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia, 1PP

ÚPC – M

prevládajúce funkčné využitie : technická infraštruktúra

Východiská: areál čistiarne odpadových vôd Topoľčany;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- regulačne usmerňovať rozvoj technologického areálu;
- realizácia objektov a zariadení technickej infraštruktúry;
- administratívno-správna časť areálu;
- zberový dvor druhotných surovín,recyklačné stredisko;

Podmienečne prípustné funkcie:

- výroba a podnikanie;

Nepripustné podmienky využitia územia:

- trvalé bývanie a rekreácia;

Intervenčné kroky: Plocha: 33 296 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZU} = 0,75$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 1,9$
Podlažnosť: maximálne 3+ NP

ÚPC – N

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská : Územie rozvojového priestoru „Pri mlyne“;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- rešpektovať ochranné pásma objektov a zariadení technickej infraštruktúry,
- regulačne usmerňovať rozvoj novej IBV;
- realizácia inžinierskych sietí a komunikácií;

- šport a rekreácia;

Podmienečne prípustné funkcie:

- poľnohospodárske využívanie územia;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s navrhovaným spôsobom využitia územia;

Intervenčné kroky:

Plocha: 57 188 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,20$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,40$
Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia,

ÚPC – O

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská : Územie rozvojového priestoru „Za humnami“;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- rešpektovať ochranné pásma objektov a zariadení technickej infraštruktúry,
- regulačne usmerňovať rozvoj novej IBV;
- regulačne usmerňovať rozvoj novej občianskej vybavenosti;
- realizácia inžinierskych sietí a komunikácií;

Podmienečne prípustné funkcie:

- poľnohospodárske využívanie územia;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s navrhovaným spôsobom využitia územia;

Intervenčné kroky:

Plocha: 113 751 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,20$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,40$
Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia

ÚPC – P

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská : Územie rozvojového priestoru;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- rešpektovať ochranné pásma objektov a zariadení technickej infraštruktúry,
- regulačne usmerňovať rozvoj novej IBV;
- realizácia inžinierskych sietí a komunikácií;

Podmienečne prípustné funkcie:

- poľnohospodárske využívanie územia;

Neprípustné podmienky využitia územia:

- funkcie, ktoré sú v rozpore s navrhovaným spôsobom využitia územia;

Intervenčné kroky: Plocha: 15 631 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,20$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,40$
Podlažnosť: maximálne 2 NP vrátane podkrovia,

ÚPC – Q

prevládajúce funkčné využitie : bývanie

Východiská : územie nadmerných záhrad na juhozápadnom okraji obce;

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- realizácia novej IBV;

Podmienečne prípustné funkcie:

- pestovanie poľnohospodárskych plodín;
- záhrada sad;

Neprípustný spôsob využitia územia:

- akýkoľvek iný než prípustný spôsob využitia;

Intervenčné kroky: Plocha: 5 779 m²
Navrhovaný koeficient zastavanosti územia $K_{ZÚ} = 0,15$
Navrhovaný index podlažných plôch $I_{pp} = 0,30$
Podlažnosť: 2

ÚPC – ÚZEMIE LESNEJ KRAJINY

Východiská:

- zalesnená časť k.ú. Nitrianska Streda - územie obhospodarovaných lesov situovaných na lesných pozemkoch a krajina pre vykonávanie lesohospodárskej činnosti v súlade s Programom starostlivosti o lesy.
- zahrňujú aj priestory vymedzené územným plánom pre rekreačné aktivity, športovú činnosť (turistické trasy a cyklotrasy), bez stavebnej činnosti s výnimkou udržiavacích prác na lesných cestách, verejnej technickej infraštruktúre a účelových hospodárskych stavbách.
- táto časť katastrálneho územia patrí do Chránenej krajinnej oblasti Ponitrie (CHKO Ponitrie) a do chráneného vtáčieho územia Tríbeč.

Prípustný spôsob využitia územia – ciele:

- lesnej hospodárskej činnosti v súlade s platnými právnymi predpismi;
- plneniu funkcií lesa;
- obhospodarovaniu lesa v súlade s programom starostlivosti oň;
- na uplatňovanie integrovaných metód ochrany lesa;
- záchrane a zachovaní genofondu lesných drevín;
- rešpektovať platnú legislatívu a všetky zásady ochrany Chránenej krajinnej oblasti Ponitrie (CHKO Ponitrie) a chráneného vtáčieho územia Tríbeč. Rešpektovať zákon č.543/2002;

Podmienečne prípustné funkcie:

- lesné sklady a manipulačné priestory;
- príjazdové a prístupové komunikácie, pešie komunikácie a zjazdové chodníky, - cyklistické chodníky a pod.,

- zariadenia a vedenia verejnej technicko - infraštrukturalnej obsluhy územia - (vodohospodárske, energetické, telekomunikačné a spojovacie vedenia a zariadenia),

Nepripustné podmienky využitia územia:

- akékoľvek činnosti, ktoré sú v rozpore so zásadami ochrany, súvisiacimi obmedzeniami a statusom CHKO Ponitrie a chráneným vtáčím územím Tríbeč;
- výstavba chat, rekreačných objektov, rodinných domov, bytových domov;
- umiestnenie priemyselných a poľnohospodárskych objektov;
- všetky činnosti meniace prirodzený stav vodných tokov;
- pestovanie cudzokrajných druhov rastlín;
- chov cudzokrajných druhov živočíchov;
- používanie chemických látok a skladovanie agrochemikálií;
- vjazd a státie motorových vozidiel mimo plôch na to určených;
- činnosti, ktoré sú v rozpore s platným zákonom o lesoch;
- vynášanie akéhokoľvek odpadu do územia lesa;

B7 BÝVANIE – NÁVRH RIEŠENIA

Domový a bytový fond

Z hľadiska bytového fondu je zjavné, že prevažná časť súčasného bytového fondu je určená na rekonštrukciu a 1% na asanáciu. Najviac objektov na rekonštrukciu je na Jeleneckej ulici. Nové objekty prevažujú v okrajových – nových rozvojových polohách.

Okrem trvale obývaných objektov sa v obci vyskytujú aj rekreačné a sezónne obývané domy. Nový územný plán do budúcnosti regulačne usmerňuje výšku stavieb určených na bývanie. Doporučujeme realizovať 2.N.P. vrátane podkrovia, v centre obce o jedno podlažie vyššie. Objekty neobmedziť tvarovo, pretože aj dlhé pôdorysy sú pre Nitriansku Stredu prirodzené a na vidiek vhodné. Dôležitým regulatívom je stavebná čiara, povolená maximálna výška stavieb v jednotlivých územno - priestorových celkoch a koeficient zastavania regulačného celku.

Pri novej výstavbe rešpektovať OP vodného toku.

Aj napriek obdobiam stagnácie má počet obyvateľov z dlhodobého hľadiska stúpajúcu tendenciu je preto potrebné riešiť kvantitatívny aj kvalitatívny rozvoj bývania.

Pozitívny vývoj migračného salda v konečnom dôsledku ovplyvňuje aj hodnoty celkového prírastku obyvateľov v obci. Tento ukazovateľ dosahuje kladné hodnoty, preto na túto skutočnosť prihladá aj Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda.

Základné rozvojové ciele:

Obec má typicky vidiecky charakter, ale pretrvávajú záujem aj o vyššie formy bytovej výstavby - HBV.

Pri ďalšom vývoji a rozvoji obce pôjde predovšetkým o vytvorenie územno-priestorových podmienok pre realizáciu individuálnych foriem bývania:

- pre potreby, ktoré treba očakávať v súvislosti s tvorbou nových domácností a mladých rodín, ktoré budú mať ambície na vlastné bývanie,
- pre požiadavky bývajúcich občanov na zmenu kvalitatívneho resp. veľkostného štandardu bytov, ktoré môžu byť riešené tak prestavbou existujúceho objektového fondu, ako aj formou novej výstavby,

- ako ponuku pre výstavbu rodinných domov pre obyvateľov zo širšieho územia regiónu, ktorí majú (resp. budú mať ponuku) v obci nové pracovné podmienky, resp. majú ambície bývať vo vidieckom prostredí.

Návrh ÚPN obce regulačne usmerňuje výstavbu nových objektov, rekonštrukcie a prestavby jestvujúcich tak, aby sa zlepšil architektonicko-urbanistický obraz obce a zvýšila sa aj kvalita výstavby a jej výtvarno-kompozičný charakter a úroveň bývania. Je potrebné liminovať nežiaduce, prevažne nepôvodné implantované cudzie formy objektov a výstrednú farebnosť fasád.

Podrobná regulácia funkčných plôch bývania je obsahom grafickej prílohy – výkresy č.5 a č.6.

Bytový fond - návrh

- je potrebné iniciovať rekonštrukčný proces hlavne v centre obce, kde bol monitorovaný najhorší stav objektov rodinných domov;
- dobudovanie novej sústredenej IBV na severovýchodnom obvode obce;

V sumáre možno konštatovať, že nový územný plán pripravil v rámci rozvoja bytovej výstavby predpoklady a dostatočné možnosti realizácie pre HBV a IBV rodinných domov (RD), služby a drobné prevádzky.

Skutočná potreba pozemkov pre výstavbu RD a polyfunkčných obytných domov bude závislá od ekonomických možností a schopností obyvateľstva. ÚPN predkladá celkový návrh potenciálnych možností územia pre zámer bývania s vyznačenou rezervou aj pre ďalší výhľad.

V prvom rade je potrebné využiť stavebné medzery a vnútornú rezervu sídla, ak je vyčerpaná je možné využiť aj rezervy za súčasnou hranicou zastavaného územia (k1.1.1990).

Výškové zónovanie zástavby je obsahom výkresu organizácie a regulácie územia.

Je potrebné iniciovať rekonštrukčný proces jestvujúcej štruktúry rodinných domov, ktoré sa nachádzajú v centre obce južne od Jeleneckej ul. a lokálne aj v iných uliciach. Vhodné je zachovávať tradičnú parceláciu, ktorá zabezpečuje kompaktnosť zástavby. Táto štruktúra sa hodí na viacfunkčné využitie, t.j. bývanie na podlaží a v zadnej časti a vybavenosť na prízemí v kontakte s námestím.

Ak je uličný priestor ohraničený oplotením, toto nesmie byť vyššie ako 1,8m .Ak sa jedná o plné (betónové, murované alebo iné nepriehľadné oplotenie) jeho výška môže byť najviac 1,6 m nad príľahlým terénom. Tento typ plného nepriehľadného oplotenia povoľovať len výnimočne, keď si to vyžaduje situácia.

Podporovať oplotenie priehľadné pletivové, alebo oplotenie živým plotom resp. ich vzájomnú kombináciu. Toto regulačné opatrenie sa vzťahuje na všetky územnopriestorové celky.

Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.

B8 OBČIANSKE VYBAVENIE – SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA – NÁVRH RIEŠENIA

Sociálnu infraštruktúru a občiansku vybavenosť v obci charakterizujú zariadenia v oblasti administratívy, kultúry, športové a sociálne zariadenia. Vybavenosť obce službami je rozmanitá a ich účel závisí od ľudských zdrojov, tradícií, podmienok a špecifických daností okolitého mikropriestoru.

Návrhom vybavenosti zabezpečiť podmienky pre komfortný život obyvateľov obce, bez vynútenej potreby dochádzania za potrebnou základnou a vyššou občianskou vybavenosťou do Topoľčian .

Ťažisko občianskej vybavenosti maloobchodnej siete a služieb umiestniť v centrálnom priestore obce formou kompletizácie, resp. skvalitnenia súčasného vybavenia.

K tomu využiť disponibilné objekty na atraktívne zariadenia občianskej vybavenosti obce – malé obchodíky, služby, stravovacie zariadenia, občerstvenie, a pod.

Ďalšiu občiansku vybavenosť obce riešiť s využitím vhodných objektov a priestorov v rámci súčasnej uličnej zástavby obce a v rámci plánovaných nových súborov bývania v optimálnej spádovej dostupnosti, predovšetkým využiť centrum obce.

Rozvoj občianskej vybavenosti

Riešiť optimálnu štruktúru kompletovania základnej a vyššej občianskej vybavenosti podľa urbanistických štandardov, aby zodpovedala stanovenej funkčnosti sídla , výhľadovému počtu obyvateľov a aj sledovanému rozvoju obce a katastra k návrhovému obdobiu.

Návrhom vybavenosti zabezpečiť podmienky pre komfortný život obyvateľov obce, bez vynútenej potreby dochádzania za potrebnou základnou občianskou vybavenosťou do okolitých sídiel.

Ťažisko občianskej vybavenosti maloobchodnej siete a služieb umiestniť v centrálnom priestore obce formou dokompletovania, resp. prevádzkového skvalitnenia súčasného vybavenia.

K tomu využiť disponibilné uvoľnené územie. Tu realizovať objekty na atraktívne zariadenia občianskej vybavenosti obce – malé obchodíky, služby, stravovacie zariadenia, občerstvenie, a pod.

- Ďalšiu občiansku vybavenosť obce riešiť s využitím vhodných objektov a priestorov v rámci súčasnej uličnej zástavby obce a v rámci plánovaných nových súborov bývania v optimálnej spádovej dostupnosti.

Školstvo a výchova

Z hľadiska dlhodobej rozvojovej prevádzky obce je vo vzťahu k navrhovanému rozvoju funkcie bývania a sledovanému rastu demografického počtu mladých obyvateľov v obci potrebné riešiť v ÚPN obce územné podmienky. V rozvojovom programe obce treba očakávať demografický vývoj rastu počtu obyvateľov a tým aj väčší počet mladých rodín so školopovinnými žiakmi. Podľa toho bude potrebné vytvoriť:

- územnotechnické a organizačné podmienky pre realizáciu budovy a areálu materskej školy,
- plošné rozšírenie športového areálu, ktorý bude slúžiť aj pre športovo-rekreačné aktivity obyvateľov obce.;

Kultúra a osвета

b) zariadenia kultúry :

1. Kultúrny dom – obsahuje hlavnú sálu a knižnicu + zasadačku. Stavebno-technický stav je vyhovujúci.
2. Klasicistický kaštieľ v súčasnosti je objekt pre verejnosť uzavretý.

Pre ďalšie návrhové obdobie bude cieľom vytvárať podmienky pre aktivizáciu spoločenského života občanov rôznych vekových kategórií a záujmových skupín v obci, podmienky pre obnovu a rozvíjania ľudových tradícií s ich prezentáciou.

K tomu je potrebné zabezpečiť prevádzkové skvalitnenie existujúcich a tvorbu nových zariadení pre kultúrno-spoločenskú činnosť, podmienok pre rozvoj rôznych aktivít a atraktívnych programov.

V riešení ÚPN budú určené konkrétne regulatívy na revitalizáciu , zachovanie , obnovu a sprístupnenie jednotlivých významnejších kultúrno-historických objektov v obci .

Šport a telesná výchova

V ÚPN bude potrebné riešiť podmienky pre rozvoj aktivít telovýchovy a športu obyvateľov a rozvíjajúcu sa rekreačnú funkciu obce.

K tomu je potrebné riešiť skvalitnenie prevádzkového vybavenia športového areálu s potrebou ďalších ihrísk pre loptové hry, rozšírenie ponuky atraktívnych aktivít pre mládež, obyvateľov a aj rekreačnú návštevnosť obce.

Rozvojovým cieľom bude tiež riešiť športovú vybavenosť v rámci areálu .Ďalší rozvoj športovo-rekreačného vybavenia v obci bude viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie - pešia turistika , cykloturistika, atď.

V lokalite park riešiť voľnočasové aktivity mládeže , ktoré sú v súlade s režimom pamiatky.

Zdravotníctvo

Cieľom riešenia ÚPN bude vytvoriť podmienky pre zabezpečenie kvalitného komplexného poskytovania primárnej zdravotnej starostlivosti v dobrých prevádzkových podmienkach pre všetky skupiny obyvateľov .

V obci sa zdravotné stredisko s komplexnou zdravotnou starostlivosťou nenachádza.

Vývojovo je potrebné s nárastom nových obyvateľov obce počítať so zriadením aj súkromných ambulancií v rámci rozvoja rodinného bývania.

Sociálna starostlivosť

- Riešiť príslušné vývojové služby sociálnej starostlivosti, hlavne pre vekovú skupinu generácie starších seniorov, ktorí sú odkázaní na starostlivosť.

- Vytvoriť územno-technické predpoklady pre lokalizáciu komplexného seniorského centra s malometrážnym bývaním, spoločenskou časťou so stravovaním, lekárskou a opatrovateľskou starostlivosťou, športovou časťou a regeneráciou, s tým, že tieto služby by boli aj pre ďalších dôchodcov obce - denné stravovanie dôchodcov, donáška stravy do bytov, pranie, regenerácia a pod.

Komerčná vybavenosť

Maloobchodná sieť a služby

V ÚPN je riešené skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Rozvoj ďalšieho obchodného vybavenia bude ovplyvnený predovšetkým požiadavkami obyvateľov na rozvoj komplexnej vybavenosti a tiež politikou veľkých obchodných spoločností a ich umiestňovaní sa na miestnom trhu. Z toho dôvodu je potrebné vytvoriť územnú rezervu pre intenzívne komerčné funkcie v oblasti centra .Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým stimulom bude sledovaný koncepčný cieľ vytvoriť ponuku kvalitnej vybavenosti v obci.

Verejné stravovanie

V ÚPN sú vytvorené predpoklady pre skvalitnenie súčasného stravovacieho vybavenia obce a program jeho kompletovania podľa urbanistických štandardov na veľkostnú úroveň a plánovaný rozvoj sídla.

Výroba a podnikanie v oblasti poľnohospodárstva, priemyselná výroba a skladové hospodárstvo

V rámci spracovaného Návrhu ÚPN sú územne vymedzené ponukové rozvojové plochy pre miestnu priemyselnú a remeselnú malovýrobu a sklady bez kolíznych vzťahov životného prostredia k obytnej zástavbe obce s predpokladom, že vývojovo do tejto polohy budú premiestnené aj kolízne prevádzky súčasnej obytnej zástavby.

Pôvodne jednoúčelový hospodársky dvor bývalého PD treba vývojovo riešiť ako prevádzkovo kombinované zariadenie remeselnopriemyselnej výroby a skladov s príslušnými regulatívami ich urbanistického a architektonického kompletovania. Pritom sledovať zachovanie pôvodne ťažiskovej činnosti podľa možnosti s nadväznou finalizáciou výroby.

Tento rozvojový návrh je potrebné riešiť veľmi citlivo so zreteľom na zachovanie charakteru poľnohospodárskej krajiny a tiež krajinnou - ekologickou hodnoty širšieho priestoru.

- V rámci miestnej komunálnej výroby zriadiť v navrhovanej výrobnéj zóne komerčnú linku kompostárne biologického odpadu - spracovanie odpadu z rastlinnej výroby, činností v záhradách obce a z lesníckej prevádzky. Vyrobené organické hnojivo následne čiastočne využívať na komerčný odpredaj, čiastočne na zveľaďovanie poľnohospodárskej a lesnej pôdy, na skvalitňovanie verejnej zelene v obci;
- Návrh rozvojových plôch výroby je spracovaný podľa námetu z komplexného urbanistického rozboru ;
- Pri transformácii poľnohospodárskych areálov povoľovať také činnosti, ktoré nebudú negatívne ovplyvňovať obytnú časť obce hlukom, prašnosťou, zápachom a pod.

V obci funguje PD Tríbeč ako šľachtiteľská stanica, v areáli družstva funguje i prevádzka zbrojárskej výroby (puškárstvo), v obci funguje i prevádzka výroby pracovných odevov. V rámci poľnohospodárskej výroby sa v obci nachádza prevádzka - veľkoobchod ovocia a zeleniny, severozápadne od zastavaného územia obce sa nachádzajú orechové sady. Pestovanie a prevádzku sadov zabezpečuje samostatne hospodáriaci roľník.

Lesné hospodárstvo

Pre ochranu a využívanie lesného pôdneho fondu platia opatrenia stanovené v Lesnom hospodárskom pláne SR.

V území je sledované:

- zachovať a posilňovať systém miestnych ekosystémov.
- v rámci ÚPN obce územne bližšie konkretizovať koncepcné zámery krajiny tvorby s tvorbou ucelených lesíkov .

V zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 326/2005 Z.z. O lesoch pri využívaní lesných pozemkov na iné účely ako na plnenie funkcií lesov sa chránia lesné pozemky najmä v ochranných lesoch (§ 13) a v lesoch osobitného určenia (§ 14).

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- Ochranné lesy;
- Lesy osobitného určenia;
- Hospodárske lesy.

Lesy v k.ú. obce obhospodaruje podnik : Lesy SR š.p.,

Lesné porasty sú zaradené do kategórie hospodárskych lesov. Hospodárske lesy sú lesy, ktoré nie sú ochrannými lesmi alebo lesmi osobitného určenia a ktorých účelom je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov.

Povinnosti pri ochrane lesa sú zakotvené v § 28 zákona o lesoch. Ochranné lesy sa nachádzajú v oblasti NPR Hrdovická a v lokalite Hôrky.

Návrh

- vytvárať pracovné príležitosti ako základný prvok stability sídla;

- podporovať rozvoj malého a stredného podnikania;
- podpora a zachovanie miestnej vinárskej tradície;
- podporovať vytvorenie kompaktnej priemyselnej zóny v lokalite ÚPC L;
- podpora a rozvoj farmárstva ,poľnohospodárskej výroby a agroturistiky v lokalite ÚPC L;

B10 REKREÁCIA - NÁVRH RIEŠENIA

.Jedným zo základných programov ÚPN je riešenie cestovného ruchu, turisticko-športových aktivít v rámci funkčného formovania spoločného mikroregiónu Tríbečsko - Inovecký región a mikroregiónu Západný Tríbeč. Vo väzbe na tento program bude riešený rozvoj vybavenia v obci viazaný aj na rast funkcie bývania a program regionálnej turistiky s vhodnými atraktívnymi aktivitami pre dané prostredie.

Katastrálne územie má potenciál pre rozvoj predovšetkým cykloturistiky a horskej turistiky.

Cez riešené územie, po pravobrežnej hrádzi rieky Nitra, vedie projektovaná Ponitrianska cyklomagistrála. Popri ceste II. triedy, II/593, prechádza územím významná cykloturistická trasa - regionálna cyklotrasa, prepájajúca krajské mesto Nitra s okresným mestom Topoľčany. Cyklistické trasy sú vyznačené i v širších súvislostiach k príľahlému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné v projektovej dokumentácii navrhnuť podľa STN 73 6110.

Na hranici katastrálnych území obcí Solčany a Nitrianska Streda, vo východnej časti k.ú., vedie modrá turistická trasa v smere Solčany - Dekanova chata - Medvedí vrch - malý Tríbeč.

Po hrebeni pohoria Tríbeč, na hranici k.ú. obcí Nitrianska Streda a Velčice vedie červená turistická značka, Ponitrianska magistrála - Nitra (Zobor) - Veľké Pole - Handlová.

V obci Nitrianska Streda, pred obecným úradom, začína Náučný chodník v smere Nitrianska Streda - Dvorany n/Nitrou - Ludanice. Náučný chodník sa nachádza v povodí rieky Nitry, s celkovou dĺžkou 11,5 km. Obsahuje 6 zastávok s informačnými panelmi, tematicky zameranými na prírodné bohatstvo, faunu a flóru Nitrianskej nivy a poľovníctvo. Náučný chodník vedie po hrádzi rieky Nitra. V obci pôsobí Klub slovenských turistov Borina Nitrianska Streda, ktorý organizuje rôzne turistické podujatia a pravidelné výstupy na Hrdovickú, k sekvoji, Mišov vrch, Javorový vrch a iné. Organizuje zimné a letné zrazy turistov.

Základným predpokladom pre úspešný rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú nasledovné intervenčné kroky:

- zvýšiť atraktívnosť obce Nitrianska Streda;
- podpora rekreačno-športových aktivít;
- podpora agroturistických činností;
- vytvoriť inštitucionálny charakter agroturistických aktivít;
- účasť na akciách určených pre agroturistiku;
- prezentácia a propagácia miestnych kultúrno-historických pamiatok a zvyklostí;
- tvorba propagačných materiálov o miestnych zaujímavostiach a pamiatkach;
- zriadenie priestoru pre umiestnenie propagačných materiálov;
- služby pre návštevníkov obce;
- vytvorenie turistických a cykloturostických informačno-orientačných tabúl;
- vybudovanie a udržiavanie značených turistických a cykloturistických trás.

Ostatné formy rekreácie

a) Vidiecky turizmus

Rozvíjať agroturistiku na báze dvorov SHR a fariem v priestore bývalého PD - ÚPC L.

b) Každodenná krátkodobá rekreácia a šport

Predovšetkým v obecnom športovom areáli /ÚPC F/.

- športovoherné a voľnočasové aktivity, fitness, tenis, futbal;

c) Záhradkárstvo - ovocinárstvo , vinohradníctvo, včelárstvo

Je tiež forma relaxácie, pre ktorú ÚPN obce vytvoril predpoklady v územnopriestorových celkoch ÚPC B,D,E,F,G .

B11 VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Súčasnú zastavanú územie je vymedzené schválenou hranicou zastavaného územia, k 1.1. 1990, ktorá je vyznačená vo všetkých výkresoch v merítku M 1:2880. Má nepravidelný tvar mnohoúhelníka. Navrhnutý rozvoj obce si vyžiada rozšírenie súčasného zastavaného územia a začlenenie nasledujúcich lokalít do zastavaného územia .

Do zastavaného územia obce bude začlenená lokalita: „ÚPC N,O,P,Q “;

Pôvodné hranice zastavaného územia k 1.1.1990 aj novo navrhovaná hranica zastavaného územia sú podrobne zobrazené vo výkresovej časti ÚPN /výkres č.5, 6,7, /.

B12 VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Pásma hygienickej ochrany

Pásma hygienickej ochrany (PHO) v okolí technických prvkov sa určujú s cieľom ochrany okolia pred ich nepriaznivými účinkami. Možno ich považovať za zóny negatívneho vplyvu daných objektov na okolité prostredie. Okrem pásiem hygienickej ochrany sa v okolí technických prvkov vyčleňujú tiež technické a bezpečnostné pásma, cieľom, ktorých je ochrana technických objektov pred negatívnymi vplyvmi okolia.

Spoločnou črtou uvedených pásiem je limitujúci a obmedzujúci vzťah k rozvoju jednotlivých socioekonomických aktivít a z toho vyplývajúci obmedzujúci a limitujúci účinok využitia potenciálu územia.

Ochranné pásma všetkých druhov s potrebou uplatnenia v rámci ÚPN obce Nitrianska Streda:

Ochranné pásma líniových stavieb

Ochranné pásma cestných komunikácií a zariadení

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastavaniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo

Pásma ochrany sú vymedzené najmenšou vodorovnou vzdialenosťou od vonkajšieho pôdorysného okraja vodovodného potrubia alebo kanalizačného potrubia na obidve strany

- 1,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii do priemeru 500 mm,
- 2,5 m pri verejnom vodovode a verejnej kanalizácii nad priemer 500 mm.

Ochranné pásma telekomunikačných zariadení a rozvodov

Ochranné pásma pre telekomunikačné podzemné vedenia sú 1,5 m na obe strany od osi káblovej trasy.

Ochranné pásma potoka (STN 73 6822, čl. 90)

pri drobných vodných tokoch
manipulačný pás

5 m od brehovej čiary
4 m od brehovej čiary

Ochranné pásma vodného toku - (§ 49 zákona č.364/2004 Z.z. – (Vodný zákon)

,vykonávacia norma STN 75 2102,)

zachovať ochranné pásma pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Nitra v šírke 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze a min. 5 m od brehovej čiary ostatných vodných tokov obojstranne.

Záver

1. V návrhovom období je potrebné rešpektovať všetky uvedené ochranné pásma vrátane vyznačených OP vodných zdrojov. Navrhnuť na zrušenie a rekultiváciu všetky nelegálne a divoké skládky, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území obce. Realizovať opatrenia vedúce k zlepšeniu životného prostredia, kvality povrchových a podzemných vôd a ochranu pôdy.
2. Zabezpečiť okamžité zastavenie likvidácie povrchových rigolov a ich ochranu a údržbu.
3. Zabezpečiť celoplošné napojenie obce na kanalizačnú sústavu.
4. Navrhnuť krajinnoeologické opatrenia vedúce k odstráneniu veternej a vodnej erózie v monitorovaných územiach v rámci k. ú. Nitrianska Streda.
5. Vypracovať plán a harmonogram rekultivácie divokých skládok odpadu na monitorovaných lokalitách.

Z hľadiska merítka výkresovej dokumentácie nie sú všetky ochranné pásma graficky znázornené.

B13 NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

Pri vzniku mimoriadnych udalostí sa činnosť v teritóriu obce Nitrianska Streda riadi v zmysle základných ustanovení Prehľadu činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti :

1. stupeň pohotovosti – situácia nebezpečenstva
2. stupeň pohotovosti - stav ohrozenia

Právo vyhlasovania predbežných opatrení a stupňov pohotovosti má Bezpečnostná rada štátu. Materiál podrobne charakterizuje realizáciu opatrení pri prvom stupni pohotovosti – situácia nebezpečenstva a pri vyššom stupni pohotovosti – stave ohrozenia. Ďalej sú presne určené opatrenia príslušných ústredných orgánov, o ktorých rozhodla BR SR a spôsob ich nevyhnutnej realizácie. Dôležité je zabezpečenie spojenia. Spojenie Obecného úradu sa organizuje tak, aby bol zabezpečený styk s určenými organizáciami na teritóriu obce s nadriadenými orgánmi okresu Topoľčany a so súčinnosťnými organizáciami pre odborné zabezpečenie činnosti Obecného úradu. Využívajú sa všetky dostupné technické prostriedky

(telefón, fax,...). Plán činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti musí ovládať starosta obce a členovia štábu obrany už v období mieru. Z hľadiska územno-technického je dôležité nezablokovať automobilové komunikácie a udržiavať v prejazdnom stave hlavnú evakuačnú trasu, cesty II. triedy: II/593 a cestu III. triedy III/1709.

Ohrozenie územia povodňami

- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (§20) – uvedené je potrebné zapracovať i do časti „Ochrana pred povodňami“.
- V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q_{100} – ročnej veľkej vody požadujeme rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle tohto zákona.
- Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu obce.
- Stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.
- V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a povrchových technických diel na nich.
- Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.
- Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou.
- V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí žiadateľ – investor protipovodňovú ochranu zabezpečiť na vlastné náklady, vrátane príslušnej projektovej dokumentácie. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Ochrana pred povodňami zahŕňa:

- a) úpravy tokov,
  - b) budovanie ochranných hrádzí
  - c) realizácia súboru pozemkových úprav
- kombináciu opatrení a) , b) , c)

V území okresu Topoľčany sú na významnejších tokoch odtokové pomery z väčšej časti vysporiadané a toky sú upravené s kapacitou v intravilánoch na Q_{100} , v extravilánoch od Q_{20} do Q_{100} .

Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava drobných vodných tokov za účelom ich stabilizácie, ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a umožnenia vyústenia odvodňovacích sústav.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

V rámci riešenia problematiky vodného hospodárstva - povrchových vôd, v pripravovanej územnoplánovacej dokumentácii časti „Vodné hospodárstvo“, ako i v ďalších príslušných častiach dokumentácie akceptovať a zapracovať nasledovné požiadavky:

- V rámci rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného požadujeme rešpektovať Zákon o vodách č.364/2004 Z.z a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.
- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami - uvedené je potrebné zapracovať do časti „Ochrana pred povodňami“.

- V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. (Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 požadujeme zachovať ochranné pásmo pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Nitra v šírke 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze a min. 5 m od brehovej čiary ostatných vodných tokov obojstranne.

V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí.

Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity - uvedené je potrebné zapracovať i do textovej i grafickej časti „Ochranné pásmo vodných tokov“, Smernej i Závaznej časti ÚPN.

Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.Z.). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

V ďalšom je potrebné zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre:

- pre prirodzené meandrovanie vodných tokov
- pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia
- dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky
- návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
- komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia - povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody
- vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí
- stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby
- v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich
- navrhované križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822.
- akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou.

Zoznam orgánov, komisií a štábov, ktoré riadia a zabezpečujú ochranu pred povodňami,

1. Obecná povodňová komisia;

Plnenie úloh obce na úseku ochrany pred povodňami počas povodňovej situácie zabezpečuje v súlade s § 27 ods. 16 zákona NR SR č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami krízový štáb obce.

2. Krízový štáb obce;

3. Obvodná povodňová komisia Topoľčany;

4. Technický štáb obvodnej povodňovej komisie Topoľčany;

5. Krízový štáb okresného úradu Nitra;

6. Okresný úrad Topoľčany;
7. Koordinačné stredisko integrovaného záchranného systému;
8. Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Topoľčanoch;
9. Obvodné oddelenie PZ v Topoľčanoch;

Požiarna ochrana

Riešenie požiarnej ochrany vychádza zo zákona NR SR č.314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a vyhlášky MV SR č. 699/2004 Z.z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov s citáciou § 2, §4 - §7.

Z hľadiska požiarnej ochrany obec má síce požiarnu zbrojnicu chýba však primeraná požiarne technika a profesionálny požiarne zbor. V prípade požiaru v obci zasahuje PZ – Topoľčany.

Vojenská správa má v riešenom území zvláštne územné požiadavky. Zachovať vojenský objekt :Brodové prepravisko na pozemku p. č. 10000 v k.ú. Nitrianska Streda.

Záver:

1. *Podporovať opatrenia na vodných tokoch z hľadiska ochrany pred povodňami, úpravy pred vybrežovaním vôd, stabilizácia koryta na tokoch,*
2. *v záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami.*
3. *Rešpektovať zákaz budovania malých vodných elektrární v katastrálnom území Nitrianska Streda .*

Podrobne v kapitole B19.

B14 NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ A OCHRANY KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

Ochrana krajiny a významné krajinárske ekologické štruktúry - chránené územia prírody

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu, ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Cieľom ochrany prírody a krajiny je chrániť prírodu pre optimálne využitie krajiny. Príroda a jej časti v rámci krajiny predstavujú pre život nesmierne dôležitú, až existenčnú zložku životného prostredia. Prírodu a krajinu treba chrániť nielen z hľadiska súčasných životných potrieb, ale aj pre potrebu zachovať ju pre budúce generácie ako zdravú.

Ochranu prírody a krajiny upravuje najmä osobitný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a zákon č.454/2007, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o ochrane prírody a krajiny“). V zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny na území Slovenskej republiky platí prvý stupeň ochrany, ak tento zákon alebo všeobecne záväzný právny predpis vydaný na jeho základe neustanovuje inak. Ďalej tento zákon upravuje druhovú ochranu, ochranu drevín, pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických a fyzických osôb a zodpovednosť za porušenie povinností na úseku ochrany prírody a krajiny.

Územná ochrana

Natura 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre Európsku úniu ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Sústavu NATURA 2000 tvoria dva typy území: chránené vtáčie územia a územia európskeho významu.

Biotopy druhov vtákov európskeho významu a biotopy sťahovavých druhov vtákov možno na účel zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania vyhlásiť za chránené vtáčie územia. Na území obce sa nenachádza žiadne chránené vtáčie územie (ďalej CHVÚ). Najbližšie CHVÚ predstavuje Tribeč.

Základné informácie o biotopoch národného významu a biotopoch európskeho významu a ich zoznam so spoločenskou hodnotou upravuje zákon č. 198/2014 ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z.z. O ochrane prírody a krajiny.

Hodnotenie územia z hľadiska ochrany prírody

Výnosom MŽP SR č. 3/2004 -5.1 zo 14. júla 2004 bol vydaný zoznam území európskeho významu, ktorý nadobudol účinnosť 1. augusta 2004. Do riešeného územia zasahuje územie európskeho významu.

Národný zoznam navrhovaných chránených vtáčích území schválila Vláda SR dňa 9.júla 2003 uznesením vlády č. 636/2003, národný zoznam obsahuje 38 navrhovaných chránených vtáčích území s celkovou rozlohou cca 1 236 545 ha (25,2% rozlohy SR). Do riešeného územia zasahuje vyhlásené chránené vtáčie územie.

Biotopy európskeho a národného významu

V prílohe č.1 vyhlášky sa nachádza zoznam a spoločenská hodnota biotopov európskeho a národného významu a prioritných biotopov, ktoré sú predmetom ochrany v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny a na zasahovanie do nich spôsobom, ktorým sa môžu poškodiť alebo zničiť sa vyžaduje súhlas príslušného orgánu ochrany prírody – Obvodného úradu životného prostredia Topoľčany.

V riešenom území sa nachádzajú osobitne chránené územia z hľadiska záujmov ochrany prírody a krajiny:

1. CHKO Ponitrie - v území platí v zmysle Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny“, v znení neskorších predpisov (ďalej zákona) druhý stupeň ochrany.

-Chránená krajinná oblasť Ponitrie (CHKO Ponitrie) bola zriadená vyhláškou MK SSR č. 58/1985 Zb. zo dňa 24. júna 1985 podľa vtedy platného zákona Slovenskej národnej rady č. 1/1955 Zb. SNR o štátnej ochrane prírody, od 1.1.1995 v znení zákona NR SR č. 287/1994 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (§ 69 ods. 1, bod 1 a bod 25 zákona, Príloha 1 zákona položka 9), od 1.1.2003 v znení zákona č. 543/2002 Z. z. (§ 104 ods. 18, § 105 bod 1) a v súčasnosti platí na jej území § 13 zákona.

2. NPR Hrdovická - Ochrana geomorfologicky, biologicky i krajinársky významného priestoru v pohorí Tribeč, so zachovalými fragmentmi pôvodných kyslých skalných a lesostepných rastlinných spoločenstiev na kremencoch a s výskytom vzácnych fyto geograficky významných druhov s vresom obyčajným (*Calluna vulgaris*), prútnatcom metlovitým (*Sarothamnus scoparius*) a s bohatým výskytom hrdobárky páchnucej (*Teucrium scorodonia*). Zo živočíchov majú významné zastúpenie chránené druhy jašteríc, motýľov a i. V území platí v zmysle Zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny“, v znení neskorších predpisov (ďalej zákona) štvrtý stupeň ochrany. 100 m od hranice rezervácie sa nachádza v zmysle zákona ochranné pásmo, kde platí tretí stupeň ochrany.NPR Hrdovická NPR Hrdovická bola vyhlásená v roku 1982 a prevyhlásená v roku 2004 so 4. stupňom

ochrany z dôvodu ochrany geomorfologicky, biologicky i krajinársky významného priestoru v pohorí Tribeč, so zachovalými fragmentami pôvodných kyslých skalných a lesostepných rastlinných spoločenstiev na kremencoch a s výskytom vzácnych a fyto geograficky významných druhov. Výmera chráneného územia je 300 300 m².

V území platí 4. stupeň ochrany podľa § 15 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov. Národná prírodná rezervácia Hrdovická nemá vyhlásené ochranné pásmo, ale v zmysle § 17 - ods. 7 zákona č. 543/2002 Z.z. je ním územie

do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice a platí v ňom 3. stupeň ochrany podľa § 14 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Územie je súčasťou Chránenej krajinej oblasti Ponitrie a Chráneného vtáčieho územia Tribeč, a tiež súčasťou územia európskeho významu SKUEV0133 Hôrkv, kde sú identifikované nasledujúce typy biotopov európskeho významu:

4030 Suché vresoviská v nížinách a pahorkatinách

8150 Nespevnené silikátové skalné sutiny kolinného stupňa

8220 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou

9180* Lipovo-javorové sutinové lesy

91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy

91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku (Sucho a kyslomilné dubové lesy)

Územná ochrana NPR Hrdovická vyplývajúca z § 15 Štvrtý stupeň ochrany zákona č.

(1) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, je zakázané

a) vykonávať činnosti uvedené v § 14 ods. 1; § 13 ods. 3 a § 14 ods. 3 a 4 platia rovnako,

b) ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom, 58)

c) umiestniť informačné, reklamné alebo propagačné zariadenie, ako aj akýkoľvek iný reklamný alebo propagačný pútač, alebo tabuľu,

d) aplikovať chemické látky a hnojivá,

e) rozorávať existujúce trvalé trávne porasty a rúbať drevinu,

f) zbierať nerasty alebo skameneliny,

g) oplocovať pozemok okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice,

h) umiestniť košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat,

i) vykonávať geologické práce,

Osobitná ochrana prírody a krajiny

543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny

j) umiestniť zariadenie na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,

k) voľne pustiť psa okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitných predpisov⁵⁹⁾ (služobný pes) a poľovného psa.

(2) Na území, na ktorom platí štvrtý stupeň ochrany, sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

a) vykonávanie činností uvedených v § 13 ods. 2 písm. a), c), i), j) a l) a o) a § 14 ods. 2 písm.

d) až f),

b) pasenie, napájanie, preháňanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách,

ako aj ich ustajňovanie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek;⁴⁹⁾ súhlas sa nevyžaduje na miestach vyhradených spôsobom uvedeným

v § 13 ods. 3 písm. b),

c) umiestnenie stavby.

(3) Zákaz podľa odseku 1 písm. b) až k) neplatí na miestach, ktoré orgán oprávnený podľa tohto zákona na vyhlásenie (ustanovenie) chráneného územia a jeho ochranného pásma (§ 17)

vyhradí všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorým sa vyhlasuje chránené územie a jeho ochranné pásmo, návštevým poriadkom národného parku a jeho ochranného pásma (§

20) alebo uverejnením zoznamu týchto miest na svojej úradnej tabuli a na úradnej tabuli dotknutej obce“

3. SKUEV 0133 Hôrky - územie európskeho významu zo siete Natura 2000, v zmysle Výnosu MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho - vyhlásené na ochranu biotopov a druhov európskeho významu.

Súčasťou územia sú lokality chránené na národnej úrovni NPR Hrdovická, PR Kovarská hôrka a PR Solčiansky háj. Rozkladá sa na ploche 82,42 ha.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

- Suché vresoviská v nížinách a pahorkatinách
- Nespevnené silikátové skalné sutiny kolinného stupňa
- Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou
- Lipovo-javorové sutinové lesy
- Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy
- Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku

4. Chránené vtáčie územie Tríbeč - vyhlásené z dôvodu ochrany hniezdísk európsky významného, kriticky ohrozeného druhu orla kráľovského (*Aquila heliaca*) a ďalších druhov. Územie bolo zaradené do Národného zoznamu chránených vtáčích území najmä pre ochranu orla kráľovského, ako jedno z najstarších známych hniezdísk tohto druhu na území Slovenska.

CHVÚ Tríbeč bolo vyhlásené Vyhláškou MŽP SR č. 17/2008 Z.z. na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov. Celé CHVÚ Tríbeč má rozlohu 23 802,80 ha. Do k.ú. obce Nitrianska Streda zasahuje 1195,06 ha.

Podľa § 26 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, bod (5), sa v chránenom vtáčom území zakazuje vykonávať činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet jeho ochrany.

Podľa § 2 sa za zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia v celom chránenom vtáčom území považuje:

- a) vykonávanie lesohospodárskej činnosti v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;
- b) budovanie alebo využívanie poľovného zariadenia alebo vykonávanie práva poľovníctva od 15. februára do 15. júla okrem práv poľovníckej stráže v blízkosti hniezda orla kráľovského, ak tak určí obvodný úrad životného prostredia;
- c) výrub alebo vykonávanie akýchkoľvek zásahov do drevín rastúcich mimo lesa v období od 1. marca do 31. júla okrem odstraňovania následkov porúch alebo havárií na elektrickom vedení;
- d) rozorávanie existujúcich trvalých trávnych porastov okrem ich obnovy;
- e) zmena druhu pozemku z existujúceho trvalého trávneho porastu na iný druh poľnohospodárskeho pozemku;
- f) mechanizované kosenie trvalých trávnych porastov na súvislej ploche väčšej ako 0,5 hektára spôsobom od okraja do stredu;
- g) umelé zalesňovanie nelesných pozemkov;
- h) rekultivácia nevyužívaných pozemkov na poľnohospodárskej pôde od 1. marca do 31. júla;
- i) aplikovanie insekticídov alebo herbicídov na trvalých trávnych porastoch, drevinách rastúcich mimo lesa, neobhospodarovaných plochách na poľnohospodárskej pôde, v mokradiach, vetrolamoch alebo medziach okrem odstraňovania invázných druhov;
- j) aplikovanie priemyselných hnojív alebo pesticídov na okrajoch miestnych alebo účelových komunikáciách od 1. marca do 31. júla;
- k) aplikovanie rodenticídov iným spôsobom ako vkladáním do nôr.

Každé chránené územie (vrátane biotopov európskeho alebo národného významu) plní viacero funkcií napr.:

- ochranu (zachovanie, obnova) biodiverzity,
- zachovanie (zlepšenie, vytvorenie) podmienok pre niektoré skupiny organizmov - ochrana (zachovanie, obnova) ekologickej stability ekosystémov resp. celej krajiny (chránené územia plnia túto funkciu spolu s ďalšími ekologicky významnými segmentami krajiny ako prvky ÚSES),
- ochrana (zachovanie, obnova) a využívanie obnoviteľných prírodných zdrojov (napr. drevo, zver, ryby, lesné plody, liečivé rastliny, zdroje pitnej vody a pod.), vedecko-výskumná funkcia,
- kultúrne, vzdelávacie, estetické a rekreačné využívanie chránených území.

Starostlivosť o chránené územia z hľadiska ochrany prírody a krajiny zabezpečujú odborné organizácie Štátnej ochrany prírody a krajiny. Riešené územie spadá pod územnú pôsobnosť ŠOP SR, Regionálneho centra ochrany prírody v Nitre, Správy CHKO Ponitrie, ktoré zabezpečuje aj monitoring chránených a ohrozených druhov a realizuje opatrenia na ich ochranu.

Vo zvyšných častiach katastrálneho územia Nitrianska Streda platí v zmysle Zákona č.543/2002 Z.z. O ochrane prírody a krajiny, v znení neskorších predpisov, prvý stupeň ochrany.

Druhová ochrana

Zoznam chránených druhov rastlín a živočíchov, druhov európskeho, národného významu a prioritných druhov je v príslušných prílohách vyhlášky. Evidenciu chránených druhov a starostlivosť o ne v riešenom území zabezpečuje ŠOP SR, Regionálne centrum ochrany prírody v Nitre. Legislatívnu ochranu chránených druhov upravujú príslušné ustanovenia zákona o ochrane prírody a krajiny a vyhlášky.

K najzávažnejšej príčine, ktorá ohrozuje chránené druhy rastlín a živočíchov je zánik alebo narušenie ich biotopu – prírodného prostredia, v ktorom žijú. Tieto zmeny sú dôsledkom činností ako : rozorávanie lúk (rozširovanie plôch ornej pôdy v lokalitách TTP), úprava vodných tokov (ich vyrovnanie, vybetónovanie dna a svahov, likvidácia brehovej vegetácie), znečisťovanie pôdy, vody a ovzdušia, klimatické zmeny.

V posledných rokoch k takýmto faktorom pristupuje aj výskyt a šírenie invázných druhov, t.j. nepôvodných druhov rastlín, ktoré hromadne prenikajú do prostredia (spoločenstiev, ekosystémov), kde pôvodne nežili, pričom ohrozujú, vytlačujú pôvodné druhy rastlín. Invázne druhy rastlín sú uvedené v prílohe č. 2 vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z. z., ktorá upravuje aj ich zneškodňovanie a odstraňovanie.

Pre ochranu prirodzeného druhového zloženia ekosystémov je podľa § 7b ods. 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny zakázané invázne druhy rastlín držať, prepravovať, dovážať, pestovať, rozmnožovať alebo obchodovať s nimi, ako aj s ich časťami alebo výrobkami z nich, ktoré by mohli spôsobiť samovoľné rozšírenie invázneho druhu. Podľa § 7b ods. 3 zákona je vlastník, správca alebo užívateľ pozemku povinný odstraňovať invázne druhy rastlín zo svojho pozemku spôsobom, uvedeným v prílohe č. 2a vyhlášky MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon a starať sa o pozemok tak, aby sa zamedzilo ich opätovnému šíreniu. Ak vlastník, správca alebo užívateľ pozemku odstránenie rastlín invázných druhov nevykonáva v lehote určenej orgánom prírody, činnosť vykoná orgán ochrany prírody alebo ním poverená osoba na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov rastlín nariadené; činnosť môže na náklady toho, komu bolo odstránenie invázných druhov uložené, vykonať aj obec po dohode s orgánom ochrany prírody.

Z hľadiska druhovej ochrany medzi najviac ohrozené druhy v poľnohospodárskej krajine patria z vtákov dravce a druhy hniezdiace v dutinách stromov, ako aj druhy viazané na stepné biotopy. Prioritnou požiadavkou ochrany živočíchov je zabezpečenie ochrany

primerane veľkých biotopov, v ktorých môžu prirodzene prežívať a rozmnožovať sa. V riešenom území chránené druhy sú viazané najmä na vresoviská a silikátové skalné steny.

Návrh riešenia (vid'. výkres č.3):

Pri návrhu územnoplánovacej dokumentácie obce je zároveň potrebné v maximálnej miere zachovať existujúcu mimolesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine (remízy, sprievodnú drevinovú vegetáciu vodných tokov a ciest).

V miestach jej absencie je potrebné túto drevinovú vegetáciu doplniť s použitím pôvodných druhov, vhodných na príslušné stanovisko. Zachovať lesný porast v jeho rozsahu, pri prebierkach postupovať plánovite, neaplikovať plošné odstránenie lesného porastu, dodržiavať zásady lesohospodárskeho plánu. V miestach, ktoré sú najviac ohrozené vodnou eróziou založiť porast v podobe zasakovacích infiltračných pásov (dodržať druhové zloženie a etážovitost' porastu podľa metodík zakladania infiltračných pásov).

Územný systém ekologickej stability

V zmysle § 2 zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny sa za územný systém ekologickej stability (ÚSES) považuje taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základnými prvkami kostry ÚSESu sú biocentrá a biokoridory provincionálneho, nadregionálneho, regionálneho a miestneho významu a interakčné prvky. Súčasťou tvorby ÚSES v krajine je aj systém opatrení na ekologicky vhodné a optimálne využívanie krajiny a jej potenciálu. V Slovenskej republike koncepcia ÚSES bola prijatá uznesením vlády SR č. 394 z roku 1991. Tvorba projektov ÚSES sa v Slovenskej republike realizovala systémom „zhora na dol“, od Generelu nadregionálneho ÚSESu SR cez regionálne až miestne ÚSES-y. V rámci spracovávanía územnoplánovacích dokumentácií veľkých územných celkov Slovenska bola koncepcia ÚSES zapracovaná do ÚPN VÚC jednotlivých krajov. Jednotlivé Regionálne ÚSES-y boli použité ako záväzné územnoplánovacie podklady pre kapitolu krajinná štruktúra a ÚSES.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny :

1. **biocentrum** je ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
2. **biokoridor** je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky,
3. **interakčný prvok** určitý ekosystém, jeho prvok alebo skupina ekosystémov, najmä trvalá trávna plocha, močiar, porast, jazero, prepojený na biocentrá a biokoridory, ktorý zabezpečuje ich priaznivé pôsobenie na okolité časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom.

Minimálne nutné parametre biocentier a biokoridorov na úrovni M-ÚSES:

- **biocentrum**: pre vegetačný stupeň dubový a lužné lesy : 30-10 ha, pre vodné spoločenstvá tečúce: viac ako 100 m, pre vody stojaté: 1 ha, pre lúčne spoločenstvá : 3 ha
- **biokoridor**: pre lesné spoločenstvá: 2000 m, mokrade: 2000 m, lúčne spoločenstvá: 1000 m, minimálne nutná šírka jednoduchého biokoridoru pre lesné spoločenstvá: 15 m, mokrade a lúčne spoločenstvá: 20 m.

Približná minimálna doba na dosiahnutie plnej funkčnej spôsobilosti biocentra a biokoridora miestneho významu je pre:

- vodné spoločenstvá: 10 rokov
- mokrade : 10 rokov
- lúky: 20 rokov

- les s prevahou duba: 400 rokov

Dokumentácie ÚSES (GNÚSES, RÚSES, MÚSES) sú v zmysle § 54 zákona č. 543/2002 Z.z. o OPAK dokumentáciami ochrany prírody a krajiny a sú podkladmi na vypracovanie územnoplánovacej dokumentácie.

V zmysle Zmien a Doplnkov 1 UPR NK 2015 sa v území nachádza:

biokoridor regionálneho významu:

- **rieka Nitra**

biocentrum nadregionálneho významu:

- **Hrdovická**

Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda rieši z hľadiska MÚSES návrh miestnych biokoridorov a biocentier:

navrhované biokoridory miestneho významu:

- **potok Lišňa MBk1**

Na miestnej úrovni, pri tvorbe územnoplánovacej dokumentácie obcí, je Krajinno-ekologický plán dopĺňaný o návrh prvkov miestneho významu a o interakčné prvky, čím sa postupne vytvárajú podmienky pre zabezpečenie priestorovej ekologickej stability krajiny a tým zachovanie rôznorodosti podmienok a foriem života.

Okrem uvedených jestvujúcich a navrhovaných biokoridorov a biocentier, potenciál pre plnenie funkcie prvkov ÚSES majú aj interakčné prvky líniové a plošné:

Plošné interakčné prvky:

- IPP1 voľnokrajinársky park pri kaštieli Odescalchiovcov (plošný interakčný prvok)
- IPP2 voľnokrajinársky park pri kaštieli Zerdahelyovcov (plošný interakčný prvok)

Líniové interakčné prvky:

- **IPL1 líniová zeleň (NDV) lokalita "Rybniček"**
- **IPL2 navrhovaný zasakovací infiltračný pás lokalita "Pod Košútom"**
- **IPL3 navrhovaný zasakovací infiltračný pás lokalita "Pod Košútom"**
- **IPL4 líniová zeleň (NDV) lokalita "Cvik"**
- **IPL5 navrhovaná líniová zeleň popri ceste II.triedy II/593**
- **IPL6 líniová zeleň (NDV) lokalita "Vyše Hradskej"**
- **IPL7 líniová zeleň (NDV) lokalita "Vyše Hradskej", "Repíková"**
- **IPL8 navrhovaný zasakovací infiltračný pás lokalita "Repíková"**
- **IPL9 líniová zeleň (NDV) lokalita "Pátriková"**
- **IPL10 líniová zeleň (NDV) lokalita "Komnianske lúky"**
- **IPL11 navrhovaná líniová zeleň popri ceste III. triedy III/1709**

Návrh rieši zlepšenie druhového zloženia existujúcich interakčných prvkov, resp. navrhuje založiť úplne nové koridory (alebo ich časti) výsadbou drevín a zároveň založiť infiltračné pásy vhodným druhovým zložením na eliminovanie vodnej erózie.

(vid'. výkres č.3, č.4)

V rámci tvorby dokumentov ÚSES pre daný región sa hodnotí aj ekologická stabilita územia, ktorú môžeme definovať ako schopnosť ekosystémov odolávať pôsobeniu negatívnych vplyvov a zachovať si pritom podmienky pre existenciu pôvodných druhov.

Pri spracovaní ekologickej stability prvkov využitia pozemkov sa vychádza zo 6 stupňov (0-5) podľa Löwa a kol. (1995), ktorý zaradil prvky podľa pôvodnosti vegetácie na prvky prirodzené a prírode blízke (5 stupeň ekologickej stability) až po prvky antropické, bez vegetácie a umelo vytvorené (0 stupeň ekologickej stability) (tab. 5). Tento princíp bol využitý pri stanovení stupňa ekologickej stability riešeného územia.

Tab. 5: Stupne ekologickej stability a ich charakteristika:

Stupeň	Charakteristika stupňa ekologickej stability (SES)	Prvky v krajine
5	Veľmi veľký význam	Krajinné prvky s prirodzenou a prírode blízkou vegetáciou – prírodné lesy, prirodzené travinno-bylinné spoločenstvá, mokrade, rašeliniská, vodné toky a plochy s prirodzeným dnom aj brehmi a s charakteristickými vodnými a pobrežnými spoločenstvami a i.
4	Veľký význam	Krajinné prvky s poloprirodzenou a prírode blízkou vegetáciou, lesy, lúky s prevahou prirodzene rastúcich druhov, prirodzené vodné plochy a i.
3	Stredný význam	Krajinné prvky s antropicky podmienenou vegetáciou s prírodnými prvkami, napr. Zatrávnené a extenzívne využívané sady a i.
2	Malý význam	Krajinné prvky s antropicky podmienenou vegetáciou synantropného charakteru, napr. Intenzívne využívané sady, vinice, rekultivované lúky a i.
1	Veľmi malý význam	Napr. Intenzívne využívané, plošne rozsiahle bloky ornej pôdy a i.
0	Bez významu	Napr. Zastavané plochy a komunikácie a i.

Zdroj: upravené podľa Löwa a kol. (1995)

$$KES = \frac{P5+P4+P3}{P2+P1+P0}$$

Kde:

KES - koeficient ekologickej stability územia

P5 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 5 stupňa [ha]

P4 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 4 stupňa [ha]

P3 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 3 stupňa [ha]

P2 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 2 stupňa [ha]

P1 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 1 stupňa [ha]

P0 - výmera prvkov využitia krajiny zaradená do 0 stupňa [ha]

Koeficient ekologickej stability územia (KES)	Charakteristika územia
< 0,40	krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou
0,41 - 0,80	krajina s nízkou ekologickou stabilitou
0,81 - 1,20	krajina so strednou ekologickou stabilitou
> 1,21	krajina s vysokou ekologickou stabilitou

KES k.ú. Nitrianska Streda podľa Löwa:

$$KES = \frac{744,965 \text{ ha}}{650,587 \text{ ha}} = 1,14$$

Výsledný KES naznačuje, že sa jedná o krajinu so strednou ekologickou stabilitou.

Z hľadiska zastúpenia prírodných prvkov a dôležitosti pri zachovaní ekologickej stability územia v riešenom území, podiel krajinných prvkov s vysokou ekostabilizačnou hodnotou

(lesné pozemky, trvalé trávne porasty a vodné plochy) tvorí 56,73 % celkovej rozlohy územia. Krajinné prvky s nízkou ekostabilizačnou hodnotou (orná pôda, zastavané plochy, ovocné sady, záhrady, vinice a ostatné plochy) spolu predstavujú 43,27 % celkovej rozlohy územia. Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že ekologická stabilita riešeného územia je stredná, nakoľko vplyv antropogénnych faktorov je nižší a priamo neovplyvňuje priaznivú krajinnú štruktúru v území.

V zmysle § 69 ods. 1 písm. i./ obec obstaráva a schvaľuje dokument miestneho územného systému ekologickej stability (MÚSES) ako aj krajinno-ekologický plán (KEP).

Výpočet KES podľa metodiky Reháčková, Pauditšová (2007)

Metodický postup vychádza z výsledkov mapovania súčasnej krajinskej štruktúry a aktuálnej vegetácie. Vo výpočte sú zohľadnené rozlohy jednotlivých prvkov súčasnej krajinskej štruktúry a ich stupeň ekologickej stability.

Vzorec pre výpočet koeficientu ekologickej stability:

$$KES = \frac{\sum p_i \cdot S_i}{p}$$

KES - koeficient ekologickej stability záujmového územia

p_i - celková rozloha typov prvkov krajinskej štruktúry (ha)

S_i - stupeň ekologickej stability

p - celková plocha záujmového územia (ha)

n - počet prvkov krajinskej štruktúry v záujmovom území

Tab.6. Interpretácia koeficientu a stupňa ekologickej stability podľa Reháčkovej - Puditšovej (2007)

Hodnotenie krajiny	KES	Opatrenia
Krajina s veľmi nízkou ekologickou stabilitou	1,00-1,49	Vysoká potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
Krajina s nízkou ekologickou stabilitou	1,50 - 2,49	Potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov a opatrení
Krajina so strednou ekologickou stabilitou	2,50 - 3,49	Podmienečná potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení
Krajina s vysokou ekologickou stabilitou	3,50 - 4,49	Realizácia vhodných opatrení
Krajina s veľmi vysokou ekologickou stabilitou	4,50 - 5,00	Realizácia udržiavacieho menežmentu

Koeficient ekologickej stability (KES) vypočítaný podľa metodiky Reháčková, Pauditšová (2007) dosahuje hodnotu 3,15. Jedná sa o krajinu so strednou ekologickou stabilitou. V rámci opatrení je podmienečná potreba realizácie nových ekostabilizačných prvkov, resp. aplikácia vhodných opatrení.

- v územiach s absentujúcou vyššou zeleňou je nutné zrealizovať dosadbu druhov zastúpených reálnou vegetáciou,
- na miestach so zvýšenou vodnou eróziou zrealizovať infiltračné zasakovacie pásy,
- pri intenzívnej poľnohospodárskej činnosti a obrábaní pôdy používať vhodné mechanizmy, prostriedky a metódy, v súlade s ochranou prírody a krajiny, s minimálnym negatívnym dopadom na ochranu životného prostredia,
- zachovávať potencionálnu prirodzenú vegetáciu v krajine, odstraňovať invázne druhy rastlín, ktoré konkurujú a vytlačujú domáce druhy,

- spriechodniť zanesené rigoly a jestvujúce vodné toky, obnoviť sprievodné brehové porasty na miestach, kde absentujú.
- na veľkoblkoch ornej pôdy vytvoriť remízky (enklávy) ako útočisko pre faunu a tým prispieť k zvýšeniu biodiverzity v území,
- zveľaďovať a dodržiavať princípy trvaloudržateľného rozvoja v krajine, odstraňovať nelegálne a divoké skládky v území, využívať nové technológie a metódy separovania biologického a komunálneho odpadu.

Porovnanie výpočtov jednotlivých metód:

Z hľadiska porovnania výpočtov jednotlivých metód koeficientu ekologickej stability (KES) je zrejme, že v oboch prípadoch sa jedná o územie so strednou ekologickou stabilitou.

Návrh opatrení pre usporiadanie územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a krajiny

V riešenom území výrazne prevláda intenzívna rastlinná poľnohospodárska výroba. Odkrytím pôdnej zložky a jej intenzívne využívanie si žiada používanie umelých hnojív a chemických ochranných prostriedkov na ochranu pestovanej vegetácie ako aj na zvyšovanie objemu poľnohospodárskej výroby.

Vodné toky sú zregulované, povrchová i podzemná voda je ohrozovaná najmä chemickými látkami z poľnohospodárskej činnosti ako aj odpadovými vodami zo žump.

V nadväznosti na vyššie uvedené sú navrhované nasledovné opatrenia:

Návrh opatrení:

- A. prvky ÚSESu považovať za limity územného rozvoja, zabezpečiť v nich taký režim využívania, aby spĺňali funkciu biokoridoru, biocentra resp. interakčného prvku, neprerušovať línie biokoridorov a plochu biocentier pri navrhovaní koridorov infraštruktúry a líniových stavieb, navrhované prvky ÚSES schváliť v záväznej časti ÚPD obce,
- B. zachovať súčasnú sieť vodných tokov v riešenom území aj s brehovými porastami za účelom zachovania ich ekologických funkcií pri súčasnom zachovaní úrovne protipovodňovej ochrany,
- C. v rámci revitalizácie vodných tokov ponechať brehy zatrávnené, doplniť brehovú vegetáciu vhodnými pôvodnými drevinami, zabezpečiť dostatočné množstvo vody v tokoch, vybudovať prehrádzky na vybraných úsekoch toku s cieľom zadržiavať vodu v krajine, oddeliť pásmami TTP brehy potokov od plôch ornej pôdy a iné),
- D. zachovať plochy súčasnej NDV a zabezpečiť ich odbornú starostlivosť,
- E. pri výsadbe drevín v krajine napr. v rámci náhradnej výsadby za realizované výruby drevín v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny alebo pri dopĺňaní prvkov M-ÚSES uprednostniť také druhy, ktoré sú typické pre potencionálnu vegetáciu v riešenom
- F. vypracovať návrh uličnej a parkovej zelene v obci, v ktorom budú zahrnuté nasledovné úpravy: stanoviť základné prvky starostlivosti o zeleň v obci (napr. kosenie, výsadba drevín), doplniť stromy a kríky na miestach, kde chýbajú, zabezpečiť odbornú starostlivosť o verejnú a vyhradenú zeleň, vyčleniť pozemky na náhradnú výsadbu, odstrániť vzdušné elektrické káblové vedenia v obci,
- G. rozšíriť plochy NDV výsadbou v lokalitách, ktoré sú bez vegetácie a na zanedbaných a nevyužívaných plochách,
- H. zachovať jestvujúce plochy TTP
- I. zabezpečiť ochranu lokalít pravidelne podmäčianých pôd, ktoré plnia funkciu interakčných prvkov v rámci kostry M-ÚSES
- J. realizovať opatrenia na zamedzenie šírenia invázy druhov rastlín a drevín.

Návrh opatrení na ochranu prírodných zdrojov a na znižovania negatívneho pôsobenia stresových javov

Ochrana prírodných zdrojov je realizovaná vo forme legislatívnych opatrení na ochranu jednotlivých prírodných zdrojov.

Stresové javy v krajine vytvárajú v krajine rôzne environmentálne problémy ohrozujúce prírodné zdroje (vodu, pôdu, ovzdušie, horninové prostredie, vegetáciu), ekologickú stabilitu, biodiverzitu, i zdravie obyvateľstva).

Návrh opatrení:

- K. na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných na ochranu poľnohospodárskej pôdy pred eróziou realizovať systém ochranných agrotechnických opatrení (v zmysle § 5 zákona č. 220/2004 Z.z.):
  - a) výsadba účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene,
  - b) vrstevnicová agrotechnika,
  - c) striedanie plodín s ochranným účinkom,
  - d) mulčovací medziplodina kombinovaná s bezorbovou agrotechnikou,
  - e) bezorbová agrotechnika,
  - f) osevné postupy so striedaním plodín s ochranným účinkom,
  - g) usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov,
  - h) iné opatrenia, ktoré určí pôdna služba podľa stupňa erózie poľnohospodárskej pôdy.
- L. uprednostniť poľnohospodársku výrobu na menších parcelách PPF (o veľkosti cca 50-60 ha), jednotlivé parcely oddeliť medzami (pásmi TTP) resp. vhodnými drevinami, a tak umožniť rozmanitejšiu štruktúru krajiny, ktorá by poskytovala viacej možností pre úkryt, hľadanie potravy a rozmnožovanie živočíchov, čo by podporilo zvýšenie biodiverzity v krajine,
- M. realizovať potrebné protiradónové opatrenia pri výstavbe nových objektoch alebo kde je nutné realizovať sanačné opatrenia už v existujúcom bytovom fonde s cieľom chrániť obyvateľov pred radiačnou záťažou. Na území, na ktorom je potrebné realizovať potrebné protiradónové opatrenia, neplánovať výstavbu rekreačných objektov, liečební, školských a predškolských zariadení a pod.,
- N. realizovať opatrenia na zníženia zaťaženia obyvateľstva hlukom a exhalátmi z automobilovej dopravy,
- O. realizovať v odpadovom hospodárstve minimalizáciu odpadov, separovaný zber a zhodnocovanie odpadov,
- P. odstrániť nelegálne skládky komunálneho odpadu v k.ú. a realizovať v týchto lokalitách rekultivačné a ekostabilizačné opatrenia
- Q. na vzdušných elektrických vedeniach vykonať technické opatrenia zabraňujúce usmrcovaniu vtákov,

Jednotlivé opatrenia sú podrobne graficky znázornené vo výkresoch č.3,4.

V súvislosti so zaradením riešeného územia medzi zraniteľné oblasti sa vyžaduje dodržiavanie určených opatrení pri obhospodarovaní poľnohospodárskej pôdy.

V záujmovom území je možné v rámci stresových javov definovať štyri konfliktné uzly. Konfliktný uzol TO1 (vyplývajúce zo ZaD1 VUC R-NSK), KU1, KU2 a konfliktný uzol KU3 - jedná sa o stret, resp. križovanie dvoch významných prvkov v krajine. Prvkov ÚSES (dva biokoridory regionálneho a miestneho významu a prvku dopravného).

- Konfliktný uzol TO1 - križovanie biokoridoru regionálneho významu (rieka Nitra) s plánovanou rýchlostnou cestou R8 (rozvojový zámer ÚPN VUC R-NSK).

- Konfliktný uzol KU1 - križovanie biokoridoru regionálneho významu (rieka Nitra) s cestou III. triedy III/1709 a so zastavaným územím obce v ich tesnom kontakte.

- Konfliktný uzol KU2 - stret biokoridoru regionálneho významu (rieka Nitra) s ČOV (Čistička odpadových vôd Topoľčany).
- Konfliktný uzol KU3 - križovanie biokoridoru miestneho významu s cestou II. triedy II/593.

V súlade s kapitolou "Územný systém ekologickej stability" sa navrhujú uplatniť nasledujúce požiadavky environmentálneho charakteru:

- vytvorenie takého usporiadania pozemkov v rámci novo navrhovaných obytných zón a priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, ktoré by umožňovalo vytvorenie a rozvoj funkčnej uličnej zelene so stromami a kríkovými porastmi, bez územného konfliktu s navrhovanými a jestvujúcimi vedeniami inžinierskych sietí;
- zapracovanie ekostabilizačných opatrení navrhnutých RÚSES aj do záväznej časti ÚPD, ako aj funkčného vymedzenia prvkov ÚSES. Podľa § 3 zákona odsek (3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu;
- územne vymedziť priestor na vytvorenie polyfunkčnej krajinnej zelene - prvky ÚSES a vetrolamov, sprievodná a izolačná zeleň poľných ciest, ostatných cestných komunikácií ako i výrobných areálov a vylúčiť likvidáciu už jestvujúcej krajinnej zelene;
- stanoviť súčasný stupeň ekologickej stability (SES) katastrálneho územia obce (pre zastavané územie a mimo neho);
- zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, riešiť problém ich šírenia (§ 7b zákona č. 543/2002 Z.z.) a ich odstraňovania spôsobmi uvedenými v prílohe č.2 vyhl. MŽP SR č. 24/2003 Z.z..
- rešpektovať všetky vyhlásené územia ochrany prírody, prvky ÚSES a kategórie tvorby krajiny, nakoľko tieto územia sú krajinotvornými prvkami, ktorých úlohou je vytváranie plošnej a funkčnej proporčnosti medzi technickými prvkami a biologickými zložkami sídelnej štruktúry obce.

B15 Doprava a prepravné vzťahy

Z hľadiska širších dopravných pomerov najvýznamnejšou dopravnou tepnou je cesta II. triedy II/593 Dražovce - Partizánske, ktorá pretína k.ú. obce v smere severovýchod – juhozápad. Vlastná obec leží na ceste III. triedy III/1709 Nitrianska Streda -Chrabrany , ktorá zároveň tvorí spojnicu s okresným mestom .

Rozvojovým zámerom Nitrianskeho kraja je navrhovaný koridor rýchlostnej cesty R8, prechádzajúci cez k.ú. obce Nitrianska Streda. Predpokladaná kategória rýchlostnej cesty R8 je R22,5/100. (vid'. výkres č.2)

Cestná doprava

Uvedené cesty II. a III. triedy sú v správe odboru dopravy Nitrianskeho samosprávneho kraja.

Cesta III. triedy č. III/1709 slúži aj ako prístupová komunikácia k niektorým poľnohospodárskym pozemkom / nachádza sa tu niekoľko vjazdov na poľnohospodárske pozemky, ktoré úzko súvisia s poľnohospodárskou výrobou /. Cesta I. triedy I/64, ktorá

prechádza poblíž severozápadnej hranice k. ú. je v správe SSC (Slovenská správa ciest). (vid'. výkres č.2, č.5, č.8)

Miestne komunikácie

Sú to cesty IV. triedy.

Povrch vozoviek uvedených komunikácií je: stredný živičný a ľahký živičný. Stav uvedených miestnych komunikácií je nevyhovujúci, v zlom stave sú krajnice a povrch vozovky na miestnych komunikáciách vo východnej časti zastavaného územia. Chodníky v obci chýbajú. Sieť miestnych komunikácií, hlavne v staršej zástavbe, nie je vhodne usporiadaná a kategórie ciest väčšinou nie sú vyhovujúce. Sú na nej smerové oblúky s malými polomerami. Komunikácie sú vybudované v nenormových kategóriách, v šírkach od 3,0m do 5,0m. Dopravná premávka je na všetkých komunikáciách napriek nevhodným šírkovým usporiadaniam obojsmerná. Po trasách miestnych komunikácií nie sú prevádzkované autobusové linky. Vzhľadom na dopravný význam, spoločenskú funkciu a polohu v obci prisudzujeme miestnym komunikáciám funkčnú triedu C3.

Miestne komunikácie sú obslužné komunikácie. Sú miestneho významu, prevažne so spevneným povrchom. Slúžia predovšetkým ako prístupové cesty k rodinným domom a k iným verejným objektom a využívajú sa aj ako prístupové cesty na poľnohospodárske pozemky v rámci zastavaného územia, alebo ako spojovacie komunikácie do extravilánu. (vid'. výkres č.5, č.8)

Účelové komunikácie

Sieť ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií je doplnená účelovými komunikáciami. Ako účelové komunikácie sú vybudované cesty tvoriace pokračovanie miestnych komunikácií mimo zastavané územie. Okrem toho, že účelové komunikácie sprístupňujú jednotlivé časti chotára, sú taktiež súčasťou areálu bažantnice a areálových vinogradov. Povrch účelových komunikácií je z časti spevnený a z časti nespevnený.

Poľné cesty

Prístup do chotára zabezpečuje sieť poľných ciest nadväzujúca na cesty III. triedy a miestne komunikácie. Majú väčšinou prašný povrch. Sprístupňujú jednotlivé časti chotára s blokmi poľnohospodárskej pôdy a lesa.

Pešie komunikácie a priestranstvá

Pešie trasy sú v obci vybudované, ich povrch je značne poškodený a na niektorých miestach značne absentujú. Z hľadiska pešej dopravy je nutné v návrhu ÚPD uvažovať s výstavbou chodníka popri ceste II. a III. triedy po jednej strane cesty, podľa priestorových možností. Vo zvyšných úsekoch, kde chodníky absentujú je nutné ich dobudovať, chodníky s poškodeným povrchom zrekonštruovať.

Statická doprava

Obec nemá vybudované dostatočné parkovisko pri objektoch občianskej vybavenosti a športoviskách. Absentujú, alebo nie sú funkčne segregované plochy statickej dopravy pri futbalovom ihrisku, pred poštou, obecným úradom a domovom sociálnych služieb. Parkoviská chýbajú pri oboch kostoloch. Garážovanie motorových vozidiel je riešené v súkromných garážach na pozemkoch rodinných domov.

V Návrhu ÚPN sa predpokladá vytvárať min. 2 parkovacie miesta na každom stavebnom pozemku v rámci novej IBV. Doriešiť parkovacie plochy a segregovať spevnené plochy na

parkoviská pred objektmi občianskej vybavenosti, vybudovať nové parkovisko pred navrhovaným športovým areálom a dobudovať parkovacie plochy pred oboma kostolmi.

Dopravné zariadenia

V obci sa nachádza autoservis a STK (Stanica technickej kontroly). Významnejšie dopravné zariadenia sa nachádzajú v okresnom meste Topoľčany.

Cestná hromadná doprava

Má najväčší podiel na preprave cestujúcich do zamestnania, škôl a za nákupmi. Obec má vzhľadom na svoju polohu v blízkosti krajského mesta Nitra a okresného mesta Zlaté Moravce zabezpečenie prímestskou autobusovou dopravou. Frekvencia autobusových dopravných spojov nie je vyhovujúca potrebám obyvateľov. Hromadnú autobusovú dopravu zabezpečuje spoločnosť Arriva Nitra a.s.

V návrhovom období je potrebné zrekonštruovať staré alebo zrealizovať chýbajúce nové prístrešky na autobusových zastávkach. Dobudovať dve zastávky pre prímestskú dopravu, na trase cesty II. a III. triedy. (vid'. výkres č.8)

Dopravné závady:

Návrh odstránil všetky monitorované bodové a líniové závady.

Ochranné pásma cestných dopravných trás

K ochrane ciest a prevádzky na nich mimo zastavaného územia alebo v území určenému k trvalému zastaveniu slúžia cestné ochranné pásma. V týchto pásmach je zakázaná alebo obmedzená činnosť, ktorá by mohla ohroziť cesty alebo prevádzku na nich. Podľa zákona č. 135/1961 Zb. v znení neskorších predpisov a vykonávacej vyhlášky č. 35/1984 Zb. sú určené zvislými plochami vedenými po oboch stranách komunikácie a to vo vzdialenosti:

- cesta II. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zast. územia 25 m
v zastavanom území ako komunikácia triedy B2 20 m
- cesta III. triedy (vzdialenosť od osi vozovky) mimo zast. územia 20 m
v zastavanom území ako komunikácia triedy B3 15 m
- vozovky miestnych komunikácií:
ochranné pásmo na obe strany od osi cesty 15 m

Zaťaženie prostredia hlukom

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty II. triedy II/593 Dražovce - Partizánske, ktorá pretína k.ú. obce v smere severovýchod – juhozápad a vedie cez katastrálne územie. Je zdrojom hluku a vibrácií.

Výpočet hluku z dopravy

Výpočet je vypracovaný na základe metodických pokynov v zmysle zákona č.40/2002 Z.z. a vyhlášky MZ SR č.549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Dopravné podklady cesta II/593

Pre určenie intenzity dopravy bolo použité celoštátne sčítanie dopravy (CSD) z roku 2015 v sčítacom úseku 83709

- nákladné vozidlá	T = 466 skutočných vozidiel
- osobné vozidlá	O = 3972 skutočných vozidiel
- jednostopé vozidlá	<u>M = 19 skutočných vozidiel</u>
	S = 4457 skutočných vozidiel

Základné parametre

- S skutočné vozidlá	S = 4457
- Sd celoročná priemerná denná intenzita	
- Sd = 0,93 x S = 0,93 x 4457 =	Sd = 4145
- nd priemerná denná hodinová intenzita	
- nd = Sd/16 = 4145/16 = 312,48 skut.voz.	nd = 259
- v výpočtová rýchlosť	v = 50km/hod
- F1 vyjadruje vplyv percent. podielu nákl. áut	F1 = 2,9
- F2 vplyv pozdĺžneho profilu	F2 = 1,13
- F3 vplyv povrchu vozovky	F3 = 1,0

Výpočet

- výpočet pomocnej veličiny "X"	
$X = F1 \times F2 \times F3 \times nd = 2,9 \times 1,13 \times 1,0 \times 312,48 = 849$	
- výpočet ekvivalentnej hladiny hluku vo vzdialenosti 7,5m od osi krajného jazdného pruhu	
$Y = 10 \log X + 40 = 10 \log 849 + 40 = 69,3 \text{ dB}$	

Stanovenie vzdialenosti ekvivalentnej hladiny hluku $L_A = 60 \text{ dB}$ od osi krajného jazdného pruhu

- požadovaná hodnota útlmu $U = 69,3 \text{ dB} - 60 \text{ dB} = 9,3 \text{ dB}$
- útlm 9,3 dB zodpovedá 5,5 m v zmysle grafu 2.3 metodických pokynov

Záver:

celková vzdialenosť izofóny $L_A = 60 \text{ dB}$ je vo vzdialenosti $7,5 + 5,5 = 13 \text{ m}$

Cyklistická doprava

V obci sú priaznivé podmienky pre cestnú cykloturistiku. Cez katastrálne územie (cesta II. triedy II/593) prechádza významná cykloturistická trasa - regionálna cyklotrasa prepájajúca krajské mesto Nitra s okresným mestom Topoľčany. Popri rieke Nitra je v návrhu vyznačená projektovaná Ponitrianska cyklomagistrála so začiatočným bodom v meste Topoľčany a s cieľom v obci Komoča (ústie rieky Nitra s riekou Váh). Navrhovaná je cyklotrasa v smere Nitrianska Streda –Chrabrany /vlaková stanica/. Cyklistické trasy sú vyznačené i v širších súvislostiach k príľahlému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné v projektovej dokumentácii navrhnuť podľa STN 73 6110. (vid'. výkres č.2)

Letecká doprava

Pásmami letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení sa zaoberá DOPRAVNÝ ÚRAD ako príslušný orgán štátnej správy na úseku civilného letectva v zmysle zákona č. 143/1998 Z. Z. O civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Riešené územie sa nachádza mimo ochranných pásiem letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení.

V zmysle ust. § 30 leteckého zákona je nutné prerokovať s Dopravným úradom nasledujúce stavby:

- stavby alebo zariadenia vysoké 100 m a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a) leteckého zákona);

- stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písmeno b) leteckého zákona);
- zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných - zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1 písmeno c) leteckého zákona);
- zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1 písmeno d) leteckého zákona.

Železničná doprava

Priame spojenie na železničnú dopravu v obci nie je. Najbližšia možnosť využitia služieb ŽSR je v obci Chrabrany. Vzdialenosť po najbližšiu železničnú stanicu je 2 km. Z rozvojového hľadiska sa katastrálne územie obce Nitrianska Streda nachádza mimo záujmov ŽSR.

Navrhované ciele a zásady riešenia:

Požaduje sa rešpektovať:

- Územný plán regiónu Nitrianskeho kraja;
- trasu existujúcich ciest II. triedy II/593 Dražovce - Partizánske a III. triedy III/1709 (pôvodné číslovanie cesty III/064058);
- výhľadové šírkové usporiadanie ciest II. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 12(11,5)/50, resp. 8,5/50 vo funkčnej triede B2 a III. triedy v zastavanom území v kategórii MZ 8,5 (8,0)/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 73 6110;
- výhľadové šírkové usporiadanie ciest II. triedy mimo zastavané územie v kategórii C 9,5/80 a III. triedy mimo zastavané územie v kategórii C7,5/70 v zmysle STN 73 6110;
- ochranné pásmo ciest II. triedy mimo zastavané územie 25 m a III. triedy mimo zastavané územie 20 m od osi vozovky na obe strany v zmysle Vyhlášky č.35/1984 Zb. Federálneho ministerstva dopravy, ktorou sa vykonáva zákon o pozemných komunikáciách (cestný zákon);
- v prípade vybudovania HBV, IBV, OV v obci Nitrianska Streda je potrebné uvažovať s ich dopravným napojením v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov a platných STN EN a technických podmienok na výhľadové obdobie 20 rokov;
- pri návrhu nových lokalít HBV, IBV, OV v blízkosti ciest posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle vyhlášky MZ SR č.549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov;
- Postupovať v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. O územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov;
- postupovať v súlade s príslušnými technickými predpismi a STN;
- predmetnú územnoplánovacia dokumentáciu spracovať v súlade s nadradenou aktuálne platnou dokumentáciou ÚPN VÚC Nitrianskeho samosprávneho kraja;
- rešpektovať existujúcu dopravnú infraštruktúru a jej trasovanie;
- rešpektovať pripravované stavby dopravnej infraštruktúry a ich trasovanie;

- dodržať ochranné pásma ciest v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. O pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov i mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce;
- pri návrhu jednotlivých lokalít v blízkosti pozemných komunikácií je nevyhnutné posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a dodržať pásmo hygienickej ochrany pred hlukom a negatívnymi účinkami dopravy v zmysle vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z. Z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov. S umiestnením lokalít, predovšetkým bývania, v týchto pásmach nesúhlasíme. V prípade potreby je nevyhnutné navrhnúť opatrenia na maximálnu možnú elimináciu negatívnych účinkov dopravy a zaviazat' investorov na vykonanie týchto opatrení. Voči správcovi pozemných komunikácií nebude možné uplatňovať požiadavku na realizáciu týchto opatrení, pretože negatívne účinky vplyvu dopravy sú v čase realizácie známe;
- rešpektovať Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR na roky 2014 -2020;
- rešpektovať Operačný program Integrovaná infraštruktúra na roky 2014 - 2020;
- postupovať v súlade s uznesením vlády č. 223/2013 o Národnej stratégii rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR;
- dopravné napojenia navrhovaných lokalít sú riešené na základe výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty vyššieho dopravného významu v súlade s platnými STN a TP;
- navrhované dopravné napojenia na plánovanú cestnú sieť riešiť na základe dopravnoinžinierskych podkladov, posúdenia dopravnej výkonnosti navrhovaných križovatiek;
- návrh dopravnej siete územia je riešený v zmysle vyváženého rozvoja všetkých druhov dopravy s posunom k tým, ktoré sú trvalo udržateľné a šetriace životné prostredie (verejná osobná a nemotorová doprava);
- odporúčame zabezpečiť a ponúknuť dopravné riešenia, ktoré sú dostupné pre všetkých občanov, predovšetkým s ohľadom na významné zdroje a ciele denného pohybu osôb, zvýšiť bezpečnosť premávky, znížiť stupeň znečistenia ovzdušia, hluk, skleníkové plyny a spotrebu energie a prispieť k zvýšeniu atraktivity a kvality prostredia a verejných priestorov v záujme občanov;
- pri návrhu cyklistickej a pešej dopravy vytvárať vzájomne prepojenú sieť, ktorá zabezpečí možnosť plynulého a bezpečného pohybu chodcov a cyklistov - najzraniteľnejších účastníkov cestnej premávky;
- vypracovať návrh statickej dopravy v zmysle STN 73 6110. Odporúčame myslieť aj na parkovacie plochy pre bicykle s určeným minimálnym percentuálnym počtom miest z kapacity parkoviska pre motorové vozidlá, napr. Parkovacie plochy pre bicykle s počtom miest rovnom minimálne 20 % kapacity parkoviska pre motorové vozidlá stanovenej pre príslušné zariadenie podľa STN 73 6110;
- návrh dopravnej časti požadujeme spracovať autorizovaným inžinierom pre dopravné stavby, resp. Pre konštrukcie inžinierskych stavieb.

V grafickej časti ÚPN-O Nitrianska Streda:

- Sú vyznačené a rešpektované existujúce trasy ciest, ich šírkové usporiadanie v zmysle platných noriem a navrhnuté šírkové usporiadanie miestnych komunikácií v súlade s STN 73 6110.
- Vyznačené hranice ochranného pásma ciest mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce v zmysle zákona č. 135/1961 Zb. V znení jeho neskorších predpisov.
- Vyznačenie hraníc zastavaného územia obce, resp. Územia určeného na zastavanie rešpektuje ochranné pásma ciest a pásma prípustnej hladiny hluku.

- Dopravné napojenie novo navrhnutých objektov a komunikácií je riešené systémom obslužných komunikácií a ich následným napojením na cesty a miestne komunikácie vyššieho dopravného významu v súlade s STN 73 6110 a STN 73 6102. Body dopravného napojenia sú vyznačené schematicky (bez určenia typu a tvaru križovatky).
- V grafickej časti je navrhnuté umiestnenie zastávok autobusovej dopravy a vyznačená ich pešiu dostupnosť.
- Cyklistické a pešie trasy sú navrhované a vyznačené i v širších vzťahoch k príslušnému územiu. Ich šírkové usporiadanie je potrebné v ďalšom navrhnutí v zmysle STN 73 6110. Cyklistické trasy sú navrhované zásadne mimo telesa cesty I. a II. triedy.
- Vypracovať návrh statickej dopravy v zmysle STN 73 6110.
- Novonavrhované rozvojové plochy na bývanie sú nevyhnutné navrhnúť mimo ochranných pásiem ciest I. triedy a mimo pásiem neprípustnej hladiny hluku. Pretože dodatočné požiadavky na správcov ciest na elimináciu negatívnych dopadov dopravy na obyvateľov nebude možné riešiť.
- Návrh ÚPN rešpektuje trasu, ochranné pásma rýchlostnej cesty R8 a súvisiace dopravné stavby. Jedná sa o rezervovanie koridoru pre výhľadovú trasu rýchlostnej cesty R8, podľa bodu 7.14. a „7.14.3. Rezervovať koridor rýchlostnej cesty R8 v trase vedenej od napojenia na rýchlostnú cestu R1 západne od Nitry v polohe západne od cesty I/64, východne od Topoľčian, v pokračovaní medzi obcami Bošany a Krušovce a prechodom do Trenčianskeho kraja východne od Rajčian“, podľa záväzných regulatívov územného rozvoja Nitrianskeho kraja.

B16 ROZVOJ TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

B16.1 ZÁSOBOVANIE VODOU

Povrchové vody

Vodné toky

Základnú riečnu sústavu obce tvorí rieka Nitra a jej prítoky Lázkový potok, Dršňa a Lišňa.

Najvyšší vodný stav vodné toky dosahujú koncom februára a v marci, keď sa topí sneh .

Najnižší vodný stav dosahujú v septembri, čo je zapríčinené negatívnou vlhkovou bilanciou, keď je výpar v letnom období väčší ako zrážky.

Do oblasti nivy a terás rieky Nitra patrí rovinné až mierne zvlnené územie priamo vytvorené akumulátnou činnosťou rieky, prechádzajúce západnou časťou katastra. Dominantným tokom oblasti je rieka Nitra, Z hľadiska odtokových pomerov patrí vodný tok rieky Nitra do dažďovo-snehového typu odtoku s akumuláciou vôd v decembri až januári, vysokou vodnosťou vo februári až marci a s najnižšími prietokmi v mesiaci septembri. Hlavnú hydrologickú os územia tvorí rieka Nitra.

Podpovrchové a Podzemné vody

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda.

V obci sa zachovalo množstvo studní, ktoré sa po vybudovaní využívajú zväčša na polievanie záhrad. Voda má zvýšenú hladinu dusičnanov a na pitie sa nehodí.

Pôdna voda je disponibilným zdrojom pre biosféru. Je obsiahnutá v pôde a nevytvára súvislú hladinu. Pôdna voda je veľmi dôležitá najmä z hľadiska jej využitia v poľnohospodárstve.

V riešenom území v súčasnosti nie sú dostupné dostatočné údaje o nej, nakoľko nie je vybudovaný monitoring na jej sledovanie.

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné voda majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Podzemná voda je nenahraditeľná zložka životného prostredia.

Vodné hospodárstvo

Zásobovanie vodou

Obec Nitrianska Streda je zásobovaná vodou zo skupinového vodovodu prostredníctvom zásobovacieho potrubia, ktoré je vedené z obce Čeladince súbežne s cestou II. triedy II/593. Obec má vybudovaný verejný vodovod. Prevádzkovateľom verejného vodovodu je spoločnosť: Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s.

Vlastná potrubná vodovodná sústava v obci je vo všetkých uliciach. Potrubie uličných rozvodov je z rôznych materiálov. Uličné potrubia o DN 80 už dnes nevyhovujú a je potrebné nahradiť ich na min. profil DN 100. Pitnú vodu je možné použiť na hasenie požiaru pokiaľ bude vo verejnom vodovode dostatočný tlak a množstvo. Požiarnu vodu, v zmysle požiadaviek Vyhl.č.699/2004 o zabezpečenie vodou na hasenie požiarov prevádzkovateľ vodovodu negarantuje.

Výpočet potreby vody

Základné údaje-stav

- počet obyvateľov / r. 2016/ 778
- špecifická potreba pre byty s lokálnym ohrevom vody a vaňovým kúpeľom 135,0 l/os.deň
- špecifická potreba vody pre vybavenosť 25,0 l/os.deň

Priemerná denná potreba

$$Q_p = 0,75 \times [(778 \times 135,0) + (778 \times 25,0)] = 0,75 \times [105\,030 + 19\,450] = 0,75 \times 124\,480 \cong 93\,360 \text{ l/deň}$$

$$Q_p \cong 1,080 \text{ l/s}$$

Maximálna denná potreba

$$Q_m = Q_p \times 1,6 = 93\,360 \times 1,6 = 149\,376 \text{ l/deň}$$

$$Q_m \cong 1,728 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba

$$Q_h \cong Q_m \times 1,8 = 1,728 \times 1,8 \cong 3,111 \text{ l/s}$$

Výpočet potreby vody - Návrh

- počet obyvateľov / koniec návrhového obdobia cca 2027 - predpoklad/ 778+1508 = 2286
- špecifická potreba pre byty s lokálnym ohrevom vody a vaňovým kúpeľom 135,0 l/os.deň
- špecifická potreba vody pre vybavenosť 25,0 l/os.deň

Priemerná denná potreba

$$Q_p = 0,75 \times [(2286 \times 135,0) + (2286 \times 25,0)] = 0,75 \times [308\,610 + 57\,150] = 0,75 \times 365\,760 \cong 274\,320 \text{ l/deň}$$

$$Q_p \cong 3,174 \text{ l/s}$$

Maximálna denná potreba

$$Q_m = Q_p \times 1,6 = 274\,320 \times 1,6 = 438\,912 \text{ l/deň}$$

$$Q_m \cong 5,079 \text{ l/s}$$

Maximálna hodinová potreba

$$Q_h \cong Q_m \times 1,8 = 5,079 \times 1,8 \cong 9,14 \text{ l/s}$$

Hydromelioračné zariadenia Zavlažovanie

Zavlažované územia predstavujú vlastne územia poľnohospodárskej pôdy, na ktorých sú vybudované zavlažovacie systémy (závlahy). Ide najmä o oblasti s nižšou intenzitou zrážok, na pôdach málo zadržujúcich vodu, umožňujú reguláciu využívania vody v poľnohospodárskej krajine za účelom zvyšovania produkcie v poľnohospodárstve. V závislosti od prírodných podmienok- zdrojov vody v krajine (podzemných i povrchových) zvýšený tlak na využívanie vody môže mať aj negatívne dôsledky ako napr. vodnú eróziu, salinizáciu alebo kontamináciu podzemných vôd splavenými minerálmi hnojivami či pesticidami. Na druhej strane dosahovanie lepších výsledkov v poľnohospodárstve vytvára tlak na využívanie prírodných zdrojov, najmä vody. Pri dostatočných zásobách vody a jeho vysokom potenciáli využiteľnosti, sa samotný tlak na využívanie vody môže pohybovať v intenciách trvalo udržateľnosti.

V k. ú. Nitrianska Streda nie sú evidované žiadne hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie, š.p.

V časti riešeného územia v k. ú. Nitrianska Streda V lokalite Nemčické a Komnianske lúky je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom č.5,209, 033 .Vlastník je neznámi.

B16.2 Kanalizácia Kanalizácia

Obec má vybudovanú celoobecnú jednotnú kanalizačnú sieť zaústenú do ČOV Topoľčany, ktorá sa nachádza v katastrálnom území obce Nitrianska Streda(v súčasnosti prebieha realizácia rozšírenia kapacity ČOV)

Prevádzkovateľom kanalizácie je obec Nitrianska Streda .

V návrhovom období je preto potrebné dobudovať kanalizačnú sústavu do rozvojových lokalít a iniciovať pripojenie pripojenie obyvateľstva na tento systém.

Výpočet prietokov splaškových odpadových vôd**Základné údaje**

- počet obyvateľov v súčasnosti			778 ob.
- počet obyvateľov v návrhovom období			2286 ob
- priemerná denná potreba vody (súčasnosť)	Q_p	=	93 360 l/deň
	Q_p	≅	1,080 l/s
- priemerná denná potreba vody (návrhové obdobie)	$Q_{p1,2,3}$	=	274320l/deň
	$Q_{p1,2,3}$	≅	3,174 l/s
- súčiniteľ max. hodinovej nerovnomernosti	k_{hmax}	=	3,0

Priemerný denný prietok splaškových odpadových vôd.**Súčasnosť**

$$Q_{24} = Q_p = 192\,360 \text{ l/deň}$$

$$Q_{24} \cong 1,080 \text{ l/s}$$

Návrhové obdobie

$$Q_{24-1} = Q_{p1,2,3} = 274\,320 \text{ l/deň}$$

$$Q_{24-1} \cong 3,174 \text{ l/s}$$

Rozdiel – nárast medzi návrhovým obdobím a súčasnosťou je 2,094 l/s

Maximálny hodinový prietok splaškových odpadových vôd.

Súčasnosť

$$Q_{hmax} = 1,080 \times 3,0 \cong 3,24 \text{ l/s}$$

Návrhové obdobie

$$Q_{hmax} = 3,174 \times 3,0 = 9,522 \text{ l/s}$$

Zásady a ciele riešenia:

1. Vytvoriť územno-technické predpoklady pre realizáciu vodovodu, kanalizácie v obci, vo všetkých rozvojových lokalitách a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby.
2. Rešpektovať vodárenské zariadenia a ich ochranné pásma.
3. Vytvorenie územno-technických podmienok pre lokalizáciu stavieb, objektov a opatrení protipovodňovej ochrany obce.
4. Rešpektovať a zachovať ochranné pásma vodného toku - rieky Nitra a jej prítokov. V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity – uvedené je potrebné zapracovať i do textovej i grafickej časti „Ochranné pásmo vodných tokov“, Smernej i Závaznej časti ÚPN. Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.
5. Zachovať retenčnú schopnosť územia/ dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe v maximálnej miere zadržať v území.
6. Rozvojové aktivity riešiť v súlade so zákonom č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.
7. Rešpektovať potrubné vedenia a ochranné pásma v zmysle zákona č. 442/2002 Z.z.
8. Rešpektovať „Plánu managementu povodňových rizík“, preto je potrebné rozvojové aktivity v príslušnom území navrhovať v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami.
9. V ÚPD rešpektovať vypracované- povolené projektové dokumentácie nových zdravotne-vodohospodárskych stavieb (Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s.).
10. v rámci rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného požadujeme rešpektovať Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súběhy vedení a komunikácií s vodnými tokmi“ a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov“ a pod.
11. V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami.
12. Zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre:
  - pre prirodzené meandrovanie vodných tokov
  - pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia
  - dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú

- schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky
- návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010 Z.z, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
  - komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody,
  - vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí
  - stavby protipovodňovej ochrany :a)suchý polder, b) rigoly zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby,
  - v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich,
  - navrhované križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822.
  - Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma odsúhlasovať s organizáciou SVP š.p.
  - stavby na území s trvalo zvýšenou hladinou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov,
  - dodržiavať ochranné pásma jestvujúcich verejných vodovodov a verejných kanalizácií v riešenom území;
  - v blízkosti vodných tokov a na pobrežných pozemkoch neumiestňovať stavby, v ktorých sa manipuluje so škodlivými a obzvlášť škodlivými látkami v rozpore s vodným zákonom, aby nedochádzalo k ohrozovaniu kvality povrchových vôd;
  - v inundačnom území je podľa zákona o povodniach č. 7/2010 akákoľvek výstavba zakázaná;
  - v blízkosti vodných tokov, na pobrežných pozemkoch resp. záplavovom území nenavrhovať výstavbu pre individuálne bývanie;
  - rešpektovať pásmo hygienickej ochrany vodárenských vodných zdrojov a ochranné pásma pobrežných pozemkov;
  - parkovacie plochy, budovať v zmysle platných STN, zabezpečiť nepriepustnou vrstvou odolnou voči pôsobeniu ropných produktov;
  - riešiť spôsob odvedenia vôd z povrchového odtoku parkovacích plôch v súlade s ustanoveniami vodného zákona, nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z.z. a platnými STN;
  - rozšírenie jestvujúcej vodovodnej siete a odkanalizovanie obce riešiť v súlade s Plánom rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Nitrianskeho kraja;

- pokiaľ sa v k.ú. obce nachádzajú vodné toky neupravené s prirodzeným režimom odtoku povrchových vôd, predmetné územie nieje chránené na prietok Q_{100} –ročnej veľkej vody .Nakoľko pre vodné toky nebol doposiaľ určený rozsah inundačného územia v prípade záujmu o výstavbu v lokalitách situovaných pri vodných tokoch bude potrebné vypracovať hladinový režim tokov a následne vlastnú výstavbu situovať mimo zistené inundačné územie nad hladinou Q_{100} –ročnej veľkej vody. V zmysle § 20 zákona č.7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami sa v inundačnom území nesmú umiestňovať stavby vymenované týmto zákonom.
- Uvažovať s intenzifikáciou ČOV Sever – ČOV Topoľčany a rešpektovať jej ochranné pásmo;
- Na základe hydrotechnických výpočtov je potrebné preukázať, že aj po napojení rozvojových lokalít, bude existujúca vodovodná sieť tlakovo a kapacitne vyhovovať na zvýšený odber pitnej vody. Následne bude možné zásobovať rozvojové lokality pitnou vodou len v rámci tlakových a kapacitných možností existujúceho vodovodu.
- Ak má žiadateľ o pripojenie na verejný vodovod požiadavky, ktoré presahujú možnosti dodávky vody existujúcim verejným vodovodom, vlastník verejného vodovodu môže odmietnuť splnenie týchto požiadaviek. Ak to technické podmienky verejného vodovodu umožňujú, so súhlasom vlastníka verejného vodovodu si žiadateľ o pripojenie na verejný vodovod môže splnenie týchto požiadaviek zabezpečiť vlastnými zariadeniami na vlastné náklady;

Záver:

- Vytvoriť územno-technické predpoklady pre realizáciu vodovodu, kanalizácie v obci, vo všetkých rozvojových lokalitách a zaradiť ich medzi verejnoprospešné stavby;
- Vytvoriť územno-technické predpoklady pre intenzifikáciu ČOV Sever – ČOV Topoľčany;
- Rešpektovať zákaz budovania malých vodných elektrární v katastrálnom území Nitrianska Streda;

B16.3 PLYNOFIKÁCIA

1. Úvod

1.1. Dôvody na vypracovanie generelu

Generel (G) plynárenských zariadení (PZ) bol vypracovaný pre Návrh Územného plánu obce (ÚPN-O) Nitrianska Streda. ÚPN-O rieši kataster obce.

1.2. Podklady použité na vypracovanie generelu

Na vypracovanie G PZ boli použité tieto podklady:

- údaje poskytnuté od SPP – distribúcia a.s., od OcÚ Nitrianska Streda a od spracovateľa ÚPD-N,
- mapové podklady riešeného územia od spracovateľa ÚPD-N,
- Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike a
- Technické pravidlo plyn TPP 702 07 Miestne plynovody a prípojky. Zásady pre navrhovanie distribučných sietí s prevádzkovým tlakom do 400 kPa.

2. Stav odberateľov zemného plynu v obci

Zemný plyn (ZP) sa v obci v najväčšej miere používa na účely vykurovania, prípravu teplej vody, varenie a na rôzne technologické účely.

Každý odberateľ ZP je vybavený obchodným meradlom na meranie odobratého množstva ZP. Obchodné meradlo je vlastníctvom distribútora (dopravcu) ZP.

2.1. Kategorizácia odberateľov zemného plynu

V obci sa môžu v zmysle kategorizácie odberateľov nachádzať štyri základné kategórie odberateľov zemného plynu (ZP). Prvou kategóriou odberateľov je kategória domácnosti (D). Druhou kategóriou odberateľov (ročný odber do 60 tis.m³) je kategória maloodberatelia (M). Treťou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 60 tis.m³) je kategória strednoodberateľov (S). Štvrtou kategóriou odberateľov (ročný odber nad 400 tis.m³) je kategória veľkoodberateľov (V).

Stav odberateľov nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých kategórií k 04/2016 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

stav odberateľov ZP k 04/2016:

<i>kategória odberateľa</i>	<i>počet</i>
domácnosť (D)	273
maloodberateľ (M)	16
strednoodberateľ (S)	0
veľkoodberateľ (V)	0

3. Stav plynárenských zariadení v obci

Intravilán obce je prakticky celoplošne plynofikovaný. Dominantným energonosičom na výrobu tepelnej energie je ZP. Zo zdroja ZP k jeho odberateľom je ZP dodávaný VTL a STL plynovodnou distribučnou sieťou (DS) tvorenou systémom diaľkových a miestnych PZ. Plynovodnú DS v katastrálnom území obce v súčasnosti prevádzkuje najmä fa SPP – distribúcia, a.s..

3.1. Opis plynárenských zariadení

Primárnym zdrojom ZP obce sú VTL prípojky PN25 DN100 Solčany a PN25 DN100 Oponice z VTL plynovodu PN25 DN300 Jelšovce - Prievidza a VTL regulačné stanice (RS) RS 1200 Solčany a RS 1200 Oponice. Tieto PZ sa ale v katastrálnom území nenachádzajú.

Sekundárnym zdrojom ZP v obci je STL1 plynovodná DS rozvodne plynových regulačných staníc (RS) RS 1200 Solčany a RS 1200 Oponice. Táto tzv. miestna sieť (MS) pozostáva zo šiestich údržbových oblastí (ÚO) s názvami: ÚO Krnča, ÚO Solčany, ÚO Nitrianska Streda, ÚO Čeladince, ÚO Kovarce a ÚO Oponice. MS je tvorená úsekmi STL plynovodov a plynovodnými prípojkami z ocele a z PE. MS zabezpečuje v obciach menovaných ÚO plošnú distribúciu a dodávku ZP.

Do odberných plynových zariadení (OPZ) jednotlivých odberateľov v obci je ZP dodávaný STL plynovodnými prípojkami (PP). Doreguláciu ZP z STL/STL resp. STL/NTL a meranie odberu ZP zabezpečujú plynové regulačné a meracie zariadenia (RaMZ). Prevádzku OPZ zabezpečujú odberatelia ZP na vlastné náklady.

Popri št. ceste Čeladince – Nitrianska Streda - Solčany je trasovaný STL1 prepojovací plynovod D110 Solčany - Oponice.

3.2. Prehľad a parametre plynárenských zariadení

Prehľad a parametre PZ nachádzajúcich sa v katastrálnom území obce podľa jednotlivých zariadení sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

distribučný STL1 prepojovací plynovod:

Názov	prevádzkový pretlak	dimenzia	materiál
plynovod Solčany – Oponice	do 100 kPa	D110	PE

distribučná STL1 miestna plynovodná sieť:

Zariadenie	Prevádzkový pretlak	materiál
Plynovody	do 100 kPa	PE / oceľ
Prípojky		

4. Riešenie plynifikácie

Navrhované riešenie spočíva v rozšírení jestvujúcich STL PZ o nové STL PZ v súlade s Návrhom ÚPN-O.

Navrhované STL plynovodné úseky v intraviláne obce budú ZP zásobované z jestvujúcich STL1 plynovodnej DS Nitrianska Streda a z STL1 prepojovacieho plynovodu D110 Solčany - Oponice. Prevádzkované budú na taký pretlak ZP STL1, na aký je v súčasnosti prevádzkovaná jestvujúca plynovodná DS obce.

Rozvojové lokality obce budú riešené predĺžením jestvujúcich alebo výstavbou nových plynovodných úsekov.

PZ musia byť navrhnuté tak, aby sa docielilo:

- zachovanie bezpečnostných pásiem na zamedzenie resp. zmiernenie účinkov havárií PZ,
- minimálne križovanie ciest,
- plošné pokrytie zastavaného územia,
- minimálny vecný rozsah PZ a nákladov na ich zriadenie,
- dostatočná prepravná kapacita očakávaných množstiev ZP k miestam jeho budúcej spotreby,
- minimálne zaťaženie súkromných pozemkov vecným bremenom zo situovania PZ.

Na výstavbu STL plynovodov DS treba použiť rúry z HDPE MRS10 – do D75 SDR11 a od D90 SDR17,6.

Na doreguláciu pretlaku plynu STL/NTL treba použiť STL regulátory so vstupným pretlakom o rozsahu do 400 kPa. Zariadenia na doreguláciu tlaku a meranie spotreby ZP budú umiestnené v zmysle platných STN a interných predpisov SPP – distribúcia a.s..

Predmetná obec sa nachádza v oblasti s najnižšou vonkajšou teplotou - 11 °C. Z tohto dôvodu pre kategóriu domácnosti (D) – individuálna bytová výstavba (D_{IBV}) treba na výpočet max. hodinového odberu ZP (Q_{mh}) uvažovať s hodnotou 1,4 m³/h.

Hydraulické parametre navrhovaných úsekov plynovodnej DS (dimenzia, rýchlosť a požadovaný pretlak) budú stanovené / posúdené odbornými pracovníkmi dodávateľa ZP, t.j. v súčasnosti SPP – distribúcia a.s., a to v procese územného konania resp. stavebného povolenia pri návrhoch vyšších stupňov projektovej dokumentácie.

Na hydraulický výpočet treba použiť nasledujúce parametre:

- drsnosť PE potrubia 0,05 mm,
- hustota ZP 0,74 kg/m³,
- teplota ZP 15 °C.

Odbery v uzlových bodoch siete sú dané výskytom jednotlivých kategórií odberov na príslušných úsekoch siete. Max. hodinové odbery treba stanoviť podľa vyššie uvedených špecifických odberov tejto kapitoly.

Vstupné pretlakmi do týchto úsekov budú zrejmé z výpočtovej schémy pri spracovaní hydraulického návrhu. Uzlové body navrhovaných úsekov budú špecifikované pretlakmi a odbermi. Treba stanoviť podmienku, aby tlak v jednotlivých uzlových bodoch nepoklesol pod 1,5 násobok pretlaku 20 kPa, t.j., že pretlak v uzlových bodoch siete nesmie poklesnúť pod 30 kPa.

4.1. Rozsah navrhovaných PZ

miestne STL plynovody - návrh:

<i>dimenzia v mm</i>	<i>dĺžka v bm</i>	<i>materiál</i>
D50	300	HDPE MRS10 SDR11
D63	4.210	
D90	1.610	HDPE MRS10 SDR17,6

Dĺžky úsekov plynovodnej DS boli zaokrúhľované na celých 5 metrov.

4.2. Nárast odberu ZP na bývanie v navrhovaných územiach

ZP na bývanie:

<i>počet BJ HBV</i>	<i>Počet BJ IBV</i>	<i>spolu m3/h</i>	<i>spolu tis.m3/r</i>
36	395	581,8	628,5

5. Ochranné a bezpečnostné pásma

Ochranné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- STL plynovody a prípojky v extraviláne 4 m od osi
- STL plynovody a prípojky v intraviláne 1 m od osi

Bezpečnostné pásma jestvujúcich i navrhovaných PZ:

- STL plynovody v extraviláne 10 m od osi
- STL plynovody v intraviláne (2+0,5xD) m od osi

Ochranné a bezpečnostné pásma PZ a činnosť v nich vymedzuje zákon č. 251/2012 Z.z.. Pre situovanie PZ v dotknutom území platia ustanovenia príslušných technických noriem a predpisov.

B16.4 ELEKTRIFIKÁCIA

Cez katastrálne územie obce je navrhovaná energetická stavba: Vedenie 2x400 kV lokalita Bystričany - Križovany.

Navrhovaný zámer predstavuje prvú etapu v rámci plánovaného pripojenia uzla Bystričany do prenosovej sústavy 400 kV (H. Ždaňa – Bystričany – Križovany). Cieľom predmetného zámeru je výstavba 2x400 kV vedenia medzi lokalitou Bystričany a rozvodňou 400 kV Križovany, v dĺžke 80 km. Nové 2x400 kV vedenie bude vybudované prevažne v

trase namiesto existujúceho 220 kV vedenia, pričom dôjde k rozšíreniu pôvodného ochranného pásma el. vedenia V274 z 25m na 35m.

Realizáciou zámeru vznikne nové 2x400 kV prepojenie Križovany – Bystričany, čím budú splnené ďalšie podmienky postupnej výmeny zastaranej 220 kV sústavy v SR za 2x400 kV. Účelom navrhovaného zámeru je aj posilnenie možností vnútroštátneho prenosu elektrickej energie, ako aj posilnenie priemyselného rozvojového potenciálu v regióne Hornej Nitry v prípade vytvorenia 2x400 kV uzla Bystričany.

Elektrické nadzemné vedenie VN 22kV slúžia predovšetkým pre potreby obce, časť má tranzitný charakter. Kód trafostaníc v obci **0061**.

Obec Nitrianska Streda je zásobovaná elektrickou energiou z transformovni 22 / 0,42 kVA.

Stav:

Číslo TS	Typ	Výkon TS-návrh kVA	Vlastník
TS 0061 001	kiosk	630 kVA	ZSE
TS 0061 002	stožiarová	400 kVA	ZSE
TS 0061 003	kiosk	250 kVA	ZSE
TS 0061 004	kiosk	630 kVA	Cudzia
TS 0094 093	kiosk	1x630,1x400 kVA	Cudzia

TS – transformovňa

Transformovne sú napojené z 22 kV vzdušného vedenia VN – linky č. 309.

Rozsah elektrických zariadení na katastrálnom území obce :

- 22 kV vzdušné vedenie (3x70/11) 3,1 km
- transformovňa /ostatné/ 4 ks
- transformovňa stav kiosková 1 ks

Obec a jej okolie zásobovaná elektrickou energiou z prípojky vzdušného vedenia 22kV, ktorá je napojená na 22kV vzdušné vedenie - linka 243 Topoľčany - Nitra. Prípojky VN sú osadené drôťmi AIFe 3x 50, uložené na podperných bodoch. Z vedení sú riešené 22kV prípojky vzdušné ku stožiarovým trafostaniciam. (viď. výkres č.2, č.4)

Sekundárny rozvod v obci je riešený ako vzdušný na betónových stožiaroch. Súčasný napäťový pomery na sekundárnej strane aj na koncoch odbočiek sú dobré. Vzhľadom na predpokladanú výstavbu jednotlivých celkov a ulíc v trase vzdušného 22kV vedenia je navrhovaná prekládka 22 kV elektrického vzdušného prepojovacieho vedenia medzi linkami č.292 a č.243 v dĺžke 1,33 km a zakabelizovanie napojenia rekonštruovanej trafostanice(zo stožiarovej na kioskovú) a nových TS v rámci obce.

Elektrické rozvody v obci sú prevedené vodičmi AIFe 25 mm² až AIFe 70 mm² na nadzemných podperách. Elektrické vzdušné rozvody sú v pomerne dobrom stave. V prípade plánovanej investičnej výstavby bude vybudovaná nová sieť trafostaníc s uložením káblových rozvodov do zeme (prípadne napojenie na existujúce trafostanice). V kontexte rozvoja budú zároveň riešené rozvody pre verejné osvetlenie iba zemnými káblami a osadením svietidiel na oceľové estetické stožiare.

Novonavrhované trafostanice v k.ú. Nitrianska Streda :
navrhovaný Pi.

- TS-nová-01 - kiosková (ÚPC „O“) - kiosk 400 kVA
- TS-nová-02 - kiosková (ÚPC "P") - kiosk 400 kVA

Rekonštruované trafostanice v k.ú. Nitrianska Streda :
navrhovaný Pi.

- TS-rekonštruovaná-0061-003 (ÚPC "I") - kiosk- z 250 kVA posilnená na 400 kVA.

Navrhované a rekonštruované TS bude treba riešiť ako typové – kioskové stanice s napojením na navrhované káblové vedenie 22kV.

V urbanistickom návrhu sa uvažuje s rozšírením bytových jednotiek, občianskou vybavenosťou a s podnikateľskými objektmi vrátane priemysel výroba, podnikanie. Obec je rozdelená na územno priestorové celky (UPC), v ktorých je navrhnutá vybavenosť vrátane nárastu potreby na energetickú záťaž, v celkovej hodnote **cca 3740 kVA**, ktoré bude riešené vybudovaním nových TS a rekonštrukciou existujúcich TS. (vid'. výkres č.2, č.9).

Ochranné pásmo el. vedení a transformátora treba dodržať v zmysle zákona o energetike č.251/2012 (§43). Ochranné pásmo je priestor v bezprostrednej blízkosti elektroenergetického zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

Nadzemné vedenie

Ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča. Vzdialenosť obidvoch rovín od krajných vodičov je:

- a) pri napätí od 1 kV do 35 kV vrátane:
pre vodiče bez izolácie 10 m; v súvislých lesných priesekoch 7 m,
pre vodiče so základnou izoláciou 4m; v súvislých lesných priesekoch 2 m,
pre zavesené káblové vedenie 1 m,
- b) pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m,
- c) pri napätí od 110 kV do 220 kV vrátane 20 m,
- d) pri napätí od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m,
- e) pri napätí nad 400 kV 35 m.

Ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia s napätím od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m od krajného vodiča na každú stranu.

Podzemné vedenie

Ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia je vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblov vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla. Táto vzdialenosť je:

- a) 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky,
- b) 3 m pri napätí nad 110 kV.

V ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:

- zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti do 2m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou;
- uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky;
- vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku;
- vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy;
- vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3m vo vzdialenosti presahujúcej 5m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia;
- vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na ten účel umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného vedenia udržiavať priestor pod vedením a voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia. Táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej od krajného vodiča nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podperného bodu;

- stavby, konštrukcie, skládky, výsadbu trvalých porastov, práce a činnosti vykonané v ochrannom pásme je povinný odstrániť na vlastné náklady ten, kto ich bez súhlasu vykonal alebo dal vykonať.

Návrh ÚPN vytvára územno-technické predpoklady pre zavedenie silových elektroenergetických sietí do všetkých rozvojových lokalít a radí ich medzi verejnoprospešné stavby.

ÚPN obce rešpektuje všetky elektroenergetické siete a zariadenia a ich ochranné pásma.

B 16.5 SPOJE A ZARIADENIA SPOJOV

Spoje

Riešeným územím prechádzajú diaľkové a spojovacie telefónne vedenia. Obec patrí z hľadiska telekomunikačného členenia do primárnej oblasti Nitra.

Telefonizácia sídla je zabezpečená z existujúcej automatickej digitálnej vzdialenej účastníckej jednotky RSÚ s príslušnou rístupovou sieťou.. RSÚ je inštalovaná v budove miestnej pošty.

Rozvod po obci je riešený káblom vedením uloženým v zemi a z časti vzduchom závesným káblom TCEKES na drevených stožiaroch k jednotlivým účastníkom je riešené odbočenie cez vonkajšie spojky vzdušne.

Súčasná kapacita káblového rozvodu a postačuje pokryť terajšie požiadavky na zriadenie telefónnych účastníckych staníc.

Pre plánované rozšírenie je potrebné pri rozšírení zväčšiť kapacitu RSÚ. Z RSÚ v obci je potrebné uložiť telekomunikačné káble v zemi s možnosťou odbočiek pre navrhované rozšírenie liniek..

Rozvodná sieť miestnych telekomunikačných sietí je vedená zemnými káblami prevažne popri komunikáciách. Vo väčšej časti obce sú vzdušné telekomunikačné rozvody, cez ktoré sa prostredníctvom účastníckych rozvádzačov napájajú jednotliví účastníci.

V zmysle zákona č.610/2003 podľa § 67 o elektronických komunikáciách sú vedenia verejnej telekomunikačnej siete (VTS) chránené ochranným pásmom.

Ochranné pásmo VTS je široké 1 m od osi jeho trasy. Hĺbka a výška OP je 2 m od úrovne zeme pri podzemných vedeniach a v okruhu 2 m pri nadzemných vedeniach.

Obecný rozhlas

Ústredňa obecného rozhlasu je umiestnená v budove obecného úradu. Rozvody sú vedené na betónových stĺpoch sekundárnych elektrických rozvodov na oceľových konzolách s keramickými izolantmi v ochrannom pásme od elektrických vodičov.

Záver

- Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda rešpektuje všetky telekomunikačné siete a zariadenia a ich ochranné pásma;
- Návrh vytvára územno-technické predpoklady pre napojenie telekomunikačných sietí do všetkých rozvojových lokalít a všetky telekomunikačné zariadenia radí medzi verejnoprospešné stavby;

V ochrannom pásme nemožno:

- umiestňovať stavby, zariadenia a porasty, ani vykonávať zemné práce, ktoré by mohli ohroziť telekomunikačné zariadenie,

- vykonávať prevádzkové činnosti spojené s používaním strojov a zariadení, ktoré rušia prevádzku telekomunikačných zariadení, alebo poskytovanie verejných telekomunikačných služieb.

B17 KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE, PRÍPADNE HODNOTENIE Z HĽADISKA PREDPOKLADANIA VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Negatívne prírodné javy

Prírodné stresové javy

Seizmicita

Riešené územie sa nachádza v oblasti mimo epicentier zemetrasnej činnosti /lokalita s možnosťou výskytu makroseizmickej intenzity o sile 0-0,3 MCS/

Rádioaktivita

Problematika rádioaktívneho ožarovania obyvateľstva je v ostatných rokoch vo svete i v Slovenskej republike predmetom zvýšenej pozornosti. Dôvodom je značná radiačná záťaž, podmienená umelými i prírodnými zdrojmi a nové poznatky hodnotenia ionizujúceho žiarenia. Z celkového rádioaktívneho žiarenia, ktoré voľne pôsobí na obyvateľstvo, viac ako dve tretiny tvoria prírodné rádioaktívne zdroje. Z nich radón sa podieľa 47 % na skladbe priemerného ročného efektívneho dávkového ekvivalentu ožiarovania obyvateľstva (Vedecký výbor OSN pre otázky ožiarovania, New York, 1988).

Najzávažnejším prírodným zdrojom žiarenia je radón-222 a jeho dcérske produkty rozpadu. Je to karcinogén, ktorý sa podieľa na vzniku rakoviny pľúc až desiatimi percentami. Zdrojovým objektom radónu sú väčšinou hlbšie pôdne horizonty a horniny s obsahom rádia-226, ktorého rozpadom Rn-222 vzniká. Z hĺbky sa radón rôznym spôsobom a rôznymi prísunovými cestami (neotektonické netesné zlomy, priepustné horniny, drvené zóny hornín, atď.) dostáva v pôdnom vzduchu, vode alebo v stavebných materiáloch do obytných priestorov. Časť katastrálneho územia obce spadá do územia so stredným (63%) radónovým rizikom. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia.

Geodynamické javy, zosuvné procesy a výmoľová erózia

V záujmovom území pôsobí predovšetkým plošná erózia, vertikálna (výmoľová) erózia a presadanie spraší. Plošná erózia sa najintenzívnejšie prejavuje v členitejších častiach Nitrianskej pahorkatiny. Výmoľová erózia má značné rozšírenie hlavne na sprašových pahorkatinách v strednej časti katastra (priľahlé časti k lesnému celku lokality "Široké duby", "Kopanice" a "Smrekovec"). Veterná erózia je v S, SZ a Z časti katastrálneho územia slabá až stredná (okolie zastavaného územia obce až po hranicu katastrálneho územia a hranicu lesného celku), v lokalite "Meravá" je veterná erózia stredná. Lokality ohrozené strednou až silnou vodnou eróziou sú "Vyše Hradskej", "Pod Košútom", "Cvik", "Kopanice" a "Široké duby". Z uvedených skutočností vyplýva, že územie je náchylné na veternú a v

neposlednom rade hlavne na vodnú eróziu. Vplyvom výmoľovej činnosti dochádza k odnosu častíc z územia a terén sa stáva nestabilným. V návrhu ÚPD je nevyhnutné riešiť opatrenia na elimináciu plošnej a vertikálnej erózie a zastabilizovať lokality postihnuté touto činnosťou.

Presadanie zemín

Presadavosť je proces, pri ktorom dochádza k zmene (zmenšeniu) objemu zeminy vplyvom prevlhčenia a zvislého priťaženia.

Erózia a presadanie zemín sú v rámci k.ú. je v kategórii silná intenzita.

Sekundárne stresové javy a zdroje

Stresové javy a zdroje predstavujú sprievodné javy, ktoré vznikli ľudskou aktivitou a majú negatívny dosah na územie.

Znečistenie ovzdušia

Zákon č. 137/2010 Zb. O ochrane ovzdušia, ktorým sa dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. O poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia, upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Z hľadiska kvality ovzdušia záujmové územie patrí podľa environmentálnej regionalizácie do Hornonitrianskej zaťaženej oblasti. Kvalita ovzdušia sa v tejto oblasti monitoruje na staniciach v Prievidzi, Handlovej a Bystričanoch, ktoré sa nachádzajú v Trenčianskom kraji. Na celkovom znečistení ovzdušia oblasti majú hlavný podiel najmä oxidy dusíka a tuhé častice.

Kvalita ovzdušia je čiastočne ovplyvňovaná exhalátmi z automobilovej dopravy. Ďalšími zdrojmi znečisťovania sú výrobné činnosti súvisiace s chovom hospodárskych zvierat. Diaľkové prenosy znečisťujúcich látok z priemyselných aglomerácií obec nezasahujú. Vo vykurovacom období je ovzdušie znečisťované splodinami fosílnych palív z objektov, ktoré nie sú napojené na plyn.

Kvôli absencii znečisťovateľov v obci neevidujeme žiadne lokálne znečistenie (bez zdroja). Ku kvalite ovzdušia prispieva plynofikácia obce. V katastrálnom území obce Nitrianska Streda sa **veľké zdroje znečistenia ovzdušia nenachádzajú**. V obci sa **nachádza jeden stredný zdroj znečistenia ovzdušia** - plynová kotolňa prevádzkovateľa Ministerstva vnútra SR, Bratislava.

Nariadením vlády č. 296/2005 Z. z. sa ustanovujú kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

Povrchové vody sú znečisťované hlavne odpadovými vodami priemyselnými a komunálnymi, ktoré sú vypúšťané priamo do vodného toku. K nepriamemu znečisťovaniu dochádza aj vplyvom dažďovej vody (znečisťujúce látky v ovzduší a v pôde).

Podpovrchové vody

Podpovrchové vody tvorí pôdna a podzemná voda.

V obci sa zachovalo množstvo studní, ktoré sa po vybudovaní využívajú zväčša na polievanie záhrad. Voda má zvýšenú hladinu dusičnanov a na pitie sa nehodí.

Pôdna voda je disponibilným zdrojom pre biosféru. Je obsiahnutá v pôde a nevytvára súvislú hladinu. Pôdna voda je veľmi dôležitá najmä z hľadiska jej využitia v poľnohospodárstve.

V riešenom území v súčasnosti nie sú dostupné dostatočné údaje o nej, nakoľko nie je vybudovaný monitoring na jej sledovanie.

Podzemná voda je definovaná ako časť podpovrchovej vody, ktorá vyplňuje dutiny zvodnených hornín a ktorá podľa charakteru vytvára obyčajne súvislú hladinu. Podzemné voda majú vyhradené osobitné miesto v zákone o vodách, prednostne sa majú využívať pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

Podzemná voda je nenahraditeľná zložka životného prostredia.

Podzemné vody

Ochrana vôd a vodných zdrojov

Ochrana vodných pomerov a vodárenských zdrojov je osobitne zdôraznená v piatej časti vodného zákona.

V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a vykonávacej normy STN 75 2102 je potrebné zachovať ochranné pásmo pozdĺž uvedených vodných tokov minimálne 5,0 m od brehovej čiary obojstranne .

Pre účely ochrany výdatnosti kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vodárenských zdrojov, ktoré sa využívajú sa vyhlasujú pásma hygienickej ochrany vôd (§ 32 vodného zákona).

Rozhodnutím o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja sa určia ich hranice a spôsob ochrany, najmä zákazy alebo obmedzenia činností, ktoré poškodzujú alebo ohrozujú množstvo a kvalitu vody alebo zdravotnú bezchybnosť vody vodárenského zdroja, ako aj technické úpravy na ochranu vodárenského zdroja a iné opatrenia, ktoré sa majú v ochrannom pásme vykonať. Práva a povinnosti vyplývajúce z rozhodnutí o určení ochranných pásiem vodárenského zdroja prechádzajú na ďalšieho nadobúdateľa alebo užívateľa majetku, s ktorým sú tieto práva a povinnosti spojené.

Podľa § 33 vodného zákona citlivé oblasti sú vodné útvary povrchových vôd:

- A) v ktorých dochádza alebo môže dôjsť v dôsledku zvýšenej koncentrácie živín [§ 2 písm. A,C)] k nežiaducemu stavu kvality vôd,
- B) ktoré sa využívajú ako vodárenské zdroje alebo sú využiteľné ako vodárenské zdroje,
- C) ktoré si vyžadujú v záujme zvýšenej ochrany vôd vyšší stupeň čistenia vypúšťaných odpadových vôd.

V zmysle nariadenia Vlády SR č. 617/2004 Z.z. Sa za citlivé oblasti¹⁾ považujú vodné útvary povrchových vôd, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky alebo týmto územím pretekajú.

Za zraniteľné oblasti podľa § 34 vodného zákona sa ustanovujú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtiekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých koncentrácia dusičnanov je vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť. Vymedzené zraniteľné oblasti sa pravidelne prehodnocujú. V zmysle nariadenia Vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé a zraniteľné oblasti okrem iných sú evidované ako zraniteľná oblasť aj k.ú. Nitrianska Streda s číselným kódom - 505242.

Minerálne a geotermálne vody

V k.ú. obce Nitrianska Streda sa podľa mapového serveru Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra nachádzajú dva monitorovacie hydrogeologické vrty (lokality "Nemčické") a štyri úzkoprofilové vrty s obyčajnou pitnou a úžitkovou vodou. Geotermálne vrty s minerálnymi a geotermálnymi vodami sa v katastrálnom území obce **nenachádzajú**.

Kontaminácia pôd

Všetky druhy poľnohospodárskych pôd v posledných desaťročiach dlhodobým pôsobením intenzifikačných činiteľov a všeobecným zhoršovaním kvality životného prostredia utrpeli na kvalite, čiže znížila sa ich prirodzená úrodnosť. Zvyšovanie ich produktivity sa dialo vďaka zväčšujúcemu sa množstvu dodatkovej energie pri pestovaní

poľných plodín (nafta, počet operácií, inovácia strojového parku, chemické prostriedky na hnojenie a ochranu). V súčasnosti, kedy prišlo k radikálnemu znižovaniu množstiev aplikovaných ochranných a výživových prostriedkov na jednotku plochy, sa obsahy cudzorodých látok postupne znižujú na limitné hodnoty, respektíve paradoxne sa pomaly začína objavovať ich deficit, čo sa sekundárne prejavuje na kvalite porastov.

Zníženie fyzikálnych a chemických kvalít pôd spočíva v znižovaní podielu humusu obmedzeným prísunom organickej hmoty.

Chemická degradácia pôdy môže byť spôsobená vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy z prírodných aj antropických zdrojov, ktoré v určitej koncentrácii pôsobia škodlivo na pôdu, vyvolávajú zmeny jej chemických a biologických vlastností, negatívne ovplyvňujú produkčný potenciál pôd, znižujú hodnotu plodín, negatívne pôsobia na vodu, atmosféru, zdravie ľudí a zvierat.

Orná pôda je v území zväčša využívaná na poľnohospodárske účely cieľom každoročného dopestovania poľnohospodárskych plodín. V rámci návrhu ÚPN obce Nitrianska Streda dôjde k vyňatiu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely v štyroch lokalitách mimo zastavaného územia, a to č.3,4,5,6 a v dvoch lokalitách v zastavanom území a to č.1 a 2. (vid'. výkres č.11)

Návrh riešenia ÚPN vytvára predpoklady na ochranu pôdy pred eróziou:

- realizovaním opatrení na postihnutých plochách ornej pôdy výmoľovou eróziou pomocou zasakovacích pásov;
- rešpektovaním jestvujúcich výmoľov a rigolov, ktoré súvisia s lesnými výmoľmi v zalesnenej časti a budovaním navrhovaných rigolov v kritických ohrozených lokalitách;
- vytvorenie legislatívneho sankčného nástroj na postihovanie občana – podnikateľa, ktorý kontaminuje pôdu v okolí svojho bydliska (divoké skládky a pod.);
- vyhodnocovanie dôsledkov stavebných zámerov na poľnohospodárskej pôde v rámci návrhu riešenia územného plánu obce Nitrianska Streda riešiť v zmysle §13 zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Povrch územia je charakterizovaný silne členitým vrchovinovým reliéfom. Zlomovo-denudačné a eróznodenučné stráne pohoria majú sklonitosť prevažne 12 – 25°, na menších plochách nad 25° a ojedinele nad 35°. Vrcholové plošiny a chrbty pohoria majú sklonitosť do 3-7°. Svahy sú celistvé, v dolných častiach rozčlenené plytkými úvalinovými dolinami a úvalinami. V severnej časti katastrálneho územia obce je terén rovinatý. Pri návrhu a realizácii výstavby v rozvojových lokalitách treba dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy, s potrebou naviazania na prirodzenú vývojovú kontinuitu, funkčné a kompozičné predpoklady obce, dané a nemenné ekologické podmienky s ochranou životného prostredia.

Kontaminácia pôdy patrí z hľadiska kvality poľnohospodárskej pôdy k stresovým faktorom. Z hľadiska kontaminácie pôd sa v severnej a strednej časti katastrálneho územia obce vyskytujú pôdy relatívne čisté, smerom južnejšie v rámci katastrálneho územia sa vyskytujú pôdy nekontaminované, resp. mierne kontaminované. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Z hľadiska náchylnosti pôd na acidifikáciu sú v riešenom území zastúpené pôdy stredne náchylné na acidifikáciu s vyššou pufráčnou schopnosťou (juh k.ú.), v strednej časti k.ú. sú zastúpené pôdy na minerálne bohatších substrátoch náchylné na acidifikáciu a v severnej časti k.ú. pôdy na minerálne chudobných substrátoch taktiež náchylné na acidifikáciu. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Z hľadiska potencionalnej vodnej erózie (*podľa R. K. Frewerta, K. Zdražila a O. Stehlíka - Atlas krajiny SR, 2002*) v riešenom území prevláda slabá potencionalna vodná erózia (>15,00) v severnej časti katastrálneho územia, v strednej časti katastrálneho územia stredná potencionalna vodná erózia (0,51 - 1,50) a v južnej časti katastrálneho územia silná potencionalna vodná erózia (1,51 - 5,00). Pri porovnaní aktuálnej vodnej erózie, ktorá je aktívna hlavne v južnejších častiach k.ú. na úpätí lesa a potencionalnej vodnej erózie je

zrejme, že sa prejavuje vysoký ekostabilizačný význam lesných porastov v členitom reliéfe pohoria Tríbeč.

K preventívnym opatreniam patrí hlavne obmedzenie nekontrolovateľný výrubu lesného porastu, zamedziť plošný výrub lesa, pri regenerácii porastu voliť prebierkový plán. Dodržiavať lesohospodársky plán so zreteľom na obnovu, ale i zachovanie lesných porastov v území.

Zaťaženie prostredia hlukom

K negatívnym faktorom, ktoré nepriaznivo pôsobia a zhoršujú kvalitu životného prostredia patria hluk a vibrácie. Ochrana obyvateľstva pred nadmerným hlukom a vibráciami rieši Vyhláška MZ SR č.549/2007 Z. z. o ochrane zdravia ľudí. Prístupná hodnota hluku od roku 2006 je 60 dB pre dennú dobu a 50 dB pre nočnú dobu.

Negatívny vplyv na sídlo má prítomnosť cesty II. triedy II/593 Dražovce - Partizánske, ktorá pretína k.ú. obce v smere severovýchod – juhozápad a vedie cez katastrálne územie. Je zdrojom hluku a vibrácií.

Výpočet hluku z dopravy

Výpočet je vypracovaný na základe metodických pokynov v zmysle zákona č.40/2002 Z.z. a vyhlášky MZ SR č.549/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí.

Poškodenie bioty

Biota zahŕňa všetky živé organizmy vo vymedzenom priestore. K poškodzovaniu bioty dochádza vplyvom aj prírodných činiteľov, ale v tejto časti uvedieme najmä tie, ktoré súvisia s činnosťou človeka v krajine a ktoré poškodzujú najmä pôvodné druhy rastlín a živočíchov, z ktorých mnohé sú predmetom ochrany prírody.

Medzi dôsledky hospodárskej činnosti človeka patrí aj napr. znižovanie plochy pôvodných a prirodzených biotopov, ich fragmentácia resp. ich zničenie. Zároveň tieto plochy pôvodných biotopov boli resp. sú nahradzované umelými človekom vytvorenými biotopmi, ktoré boli obsadené nepôvodnými druhmi organizmov, či už zámerne (napr. cieľavedomé pestovanie poľnohospodárskych kultúr) alebo sekundárne prenikaním agresívnejších druhov, ktoré vytlačili resp. vytlačujú pôvodné druhy organizmov. Dôsledkom tohto procesu je postupné znižovanie biodiverzity v krajine až po vymiznutie niektorých druhov.

K poškodzovaniu bioty v súčasnosti dochádza aj sekundárnymi stresovými zdrojmi, ktoré sú spojené so zavádzaním intenzívnej poľnohospodárskej výroby, zakladaním nových urbanizovaných plôch (najmä výstavbou objektov bývania, dopravy a priemyselnej výroby) a to znečisťovaním ovzdušia, pôdy a vody ako základných zložiek životného prostredia živých organizmov.

V riešenom území k najrozsiahlejšiemu poškodzovaniu bioty došlo vplyvom zavádzania intenzívnej poľnohospodárskej výroby. Súčasťou tohto procesu bolo odvodnenie, melioračné a regulačné úpravy územia, následkom ktorých došlo k zmene aj vodných pomerov v krajine.

Postupné rozširovanie plôch poľnohospodárskej pôdy sa uskutočňovalo najmä na úkor prirodzených lúčnych a lesných spoločenstiev.

Biota v riešenom území je ohrozovaná a poškodzovaná aj existujúcimi barierovými objektmi, ktoré ohrozujú najmä živočíchy. Sú to predovšetkým nadzemné elektrovody a dopravné koridory.

Nadzemné elektrovedy spôsobujú zranenie resp. uhynutie vtákov v dôsledku nárazu počas letu alebo zásahu elektrickým prúdom. Pri novobudovaných elektrovedoch resp. pri rekonštrukcii existujúcich je potrebné vykonať technické opatrenia na zabránenie úhynu vtákov.

Cestná doprava spôsobuje zranenie resp. úhyn ďalších druhov živočíchov (najmä obojživelníkov, plazov a cicavcov) v dôsledku nárazu. Kosenie okrajov ciest výrazne znižuje toto riziko.

Pôvodná biota je poškodzovaná aj využívaním niektorých foriem hospodárenia napr. v lesnom hospodárstve je to holorubný spôsob obnovy, celoplošná príprava pôdy a pestovanie nepôvodných druhov drevín akými sú napr. agát biely a topoľ šľachtený.

Biota je poškodzovaná aj vplyvom používania rôznych chemických látok v poľnohospodárskej i lesohospodárskej činnosti, znečisťovaním pôdy a vody odpadovými vodami, nelegálnymi skládkami.

Stresové prvky a javy sídelné a technické

Výrobné areály

Ekonomická základňa obce je tvorená súkromným sektorom, ktorý v obci predstavujú predovšetkým podnikatelia - živnostníci. V obci má zastúpenie aj niekoľko malých a stredných firiem. Priemyselná výroba, ktorá by ohrozovala kvalitu zložiek životného prostredia tu nie je.

Obytné areály a areály služieb

Kvalita životného prostredia je ohrozovaná najmä z bodových zdrojov znečisťovania ovzdušia (vykurovanie tuhým palivom, nepovolené spaľovanie bioodpadu v záhrade), ohrozením kvality podzemnej vody únikom odpadových vôd z netesných žump a šírením invázijských druhov rastlín v neudržiavaných priestoroch. Obytné územie je permanentne ohrozované zasypávaním rigolov komunálnym odpadom.

Dopravné línie a plochy

Zastavaným územím obce prechádzajú cesty III. triedy.
Cesta II. triedy II/593
Cesta III. triedy III/1709

Elektrovedy

K. ú. prechádzajú línie 22 kV vzdušného vedenia. Vzdušné elektrické vedenia sú potenciálnym nebezpečenstvom pre vtáky a patria medzi pohľadovo krajinné estetické negatíva.

Produktovody

Cez riešené územie neprechádzajú produktovody a nezasahujú do neho ani ich ochranné pásma.

Telekomunikácie

Spoločnosť Slovak Telekom má v k. ú. trasy telekomunikačných káblov rôznej dôležitosti vrátane zariadení a objektov, ktoré sú evidované jak v textovej tak v grafickej časti ÚPN.

Čerpacia stanica pohonných hmôt

V k. ú. obce sa nenachádza.

Skládky a smetiská

Všeobecne záväzné nariadenie o odpadoch na základe ustanovenia § 6 zákona NR SR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a v súlade so zákonom č. 409/2006 o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v obci určuje systém zberu, prepravy a zneškodňovania komunálneho odpadu.

Komunálny odpad v obci je vyvážený v pravidelných intervaloch na skládku tuhého komunálneho odpadu.

Separovaný zber v obci a jeho podrobnosti upravujú všeobecne záväzné nariadenia obce.

Obec organizuje zber formou kontajnerov na sklo, papier, plasty. Nádoby pre určené zložky odpadu sú rozmiestnené v obci na miestach určených všeobecne záväznými nariadeniami, ktoré tiež upravujú podrobnosti nakladania s drobným stavebným odpadom, jeho odvoz zabezpečujú zmluvní partneri. Zhromažďovanie a preprava objemného odpadu sa v obci uskutočňuje najmenej dvakrát ročne. Obecný úrad zabezpečí u organizácie oprávnenej na nakladanie s komunálnym odpadom umiestnenie veľkokapacitných kontajnerov na vhodných miestach v obci, dohodne spôsob prepravy a zneškodnenia a intervaly vývozu. Obec zabezpečuje zber a prepravu oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra sa v katastrálnom území nachádza skládka odpadov. (vid'. výkres č. 4 a tab. 7)

V predmetnom území je na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží evidovaná pravdepodobná environmentálna záťaž (A) so strednou prioritou (K 35-65). Pravdepodobná environmentálna záťaž môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

- Názov EZ: TO (003) / Nitrianska Streda - Gedelov jarok
- Názov lokality: Gedelov jarok
- Druh činnosti: skládka komunálneho odpadu
- Stav: odvezená
- Stupeň priority: EZ so strednou prioritou (K35 -65)
- Registrovaná ako: A pravdepodobná environmentálna záťaž

Tab. 7: Skládka odpadu v k.ú. obce Nitrianska Streda

Registračné číslo	Miestny názov skládky	Rok vytvorenia skládky	Rok ukončenia skládkovania	Stav skládky	Vzdialenosť od obydľia [m]	Plocha [m ²]
	Nitrianska Streda	1985	1993	Odvezená na legálnu skládku (Bojná - časť B)	50	1000
Objem skládky [m ³]	Drenážny systém priesakových vôd	Prekrytie skládky	Evidencia odpadov	Pozícia materiálu voči okoliu	Kontakt s podzemnými vodami	Vzťah skládkového materiálu k ovzdušiu - prašnosť
1000	nemá	nemá	žiadna	podúrovňová	občasný	Prašnosť
Vzťah skládkového	Vzťah skládkového	Vzťah skládkového	Typ vodného	Vzdialenosť od vodného	Návrh na ďalšie	Poznámka

materiálu ovzdušiu tvorba plynov	k - ovzdušiu zápach	k - ovzdušiu bez negatívneho vplyvu	k - zdroja	zdroja [m]	využitie skládky likvidácia	-
tvorba plynov	zápach	-	Vodný tok	100	-	-

Zdroj: <http://mapserver.geology.sk/skladky/>

Komunálne a drobné stavebné odpady z obce Nitrianska Streda

Podľa prílohy č.1 k vyhláške č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje katalóg odpadov, sú v tabuľke uvedené kódy, množstvá a čísla druhov odpadov, vyplývajúcich z príloh danej vyhlášky.

Tab.8 : Ročný výkaz o komunálnom odpade z obce za rok 2016

Poradové číslo	Číslo druhu odpadu	Kód nakladania s odpadom	Y - kód nebezpečného odpadu	Množstvo odpadu (v tonách na 2 des. m.)	Prevádzka	Sídlo prevádzky
001	200101	R12		0,10	ENVI-GEOS	Lužianky
002	200102	V		4,65	ENVI-GEOS	Lužianky
003	200123	V	Y45	0,29	ENVI-GEOS	Lužianky
004	200135	V	Y31	0,39	ENVI-GEOS	Lužianky
005	200136	V		0,39	ENVI-GEOS	Lužianky
006	200139	R12		4,27	ENVI-GEOS	Lužianky
007	200301	D1		185,91	ENVI-GEOS	Lužianky
008	200301	D1		37,39	NEHLSN-EKO	Topoľčany
009	200307	D1		60,62	NEHLSN-EKO	Topoľčany

Zdroj: Štatistický úrad Ministerstva SR, 2016; špecifikácia druhu odpadu a kódy odpadu vid'. vyhláška 365/2015 s príslušnými prílohami

V rámci Hornonitrianskej zaťaženej oblasti patrí toto územie medzi najpriemyselnejšie regióny Slovenska s dominantným postavením energetického, ťažobného a stavebného priemyslu. Najväčšími producentmi odpadov na území Nitrianskeho kraja sú Dekodom, s.r.o., Topoľčany a Elektrokarbón, a.s., Topoľčany.

Ohrozenie prvkov ÚSES

Prvky územného systému ekologickej stability ohrozujú socioekonomické javy, ktoré sa prejavujú plošným, líniovým alebo bodovým zásahom, ohrozujú funkčnosť ÚSESu, ale aj samotnú existenciu jednotlivých prvkov ÚSES.

V riešenom území prvky ÚSES sú najviac ohrozované:

- intenzívnou poľnohospodárskou výrobou

Intenzívna poľnohospodárska činnosť je zdrojom znečisťovanie zložiek ŽP, najmä pôdy a vody napr. vplyvom používaných agrochemikálií (obzvlášť citlivé sú vodné ekosystémy). Veľkoplošný spôsob obhospodarovania ornej pôdy priniesol so sebou redukciiu najmä plôch NSKV a TTP a potlačilo mozaikovitosť krajiny, jej rozmanitosť.

- odpadovým hospodárstvom

Nelegálne skládky sú potencionálnym zdrojom znečistenia podložia, pôdy a podzemných vôd (nelegálne skládky pri poľných cestách). Potencionálnou environmentálnou záťažou pre životné prostredie je aj nesprávna manipulácia a uskladňovanie odpadov, skladovanie rôznych materiálov resp. medziproduktov z výroby.

- *prvkami technickej a dopravnej infraštruktúry*

Najohrozenejšími prvkami v ekologickej sieti sú biokoridory vodných tokov - najviac sú ohrozené vodohospodárskymi úpravami (reguláciami) a ich križovaním s líniovými stavbami, ako aj znečisťovaním vôd odpadovými vodami zo žúmp .

Vzdušné elektrické vedenia ktoré križujú poľnohospodársku krajinu obmedzujú možnosť doplniť sieť ÚSES o nové prvky a zároveň sú hrozbou najmä pre vtáctvo.

Cesty sú bariérou pre migráciu menej pohyblivých živočíchov.

Konfliktné uzly

V záujmovom území je možné v rámci stresových javov definovať štyri konfliktné uzly. Konfliktný uzol TO1 (vyplývajúce zo ZaD1 VUC R-NSK), KU1, KU2 a konfliktný uzol KU3 - jedná sa o stret, resp. križovanie dvoch významných prvkov v krajine. Prvkov ÚSES (dva biokoridory regionálneho a miestneho významu a prvku dopravného).

- Konfliktný uzol TO1 - križovanie biokoridoru regionálneho významu (rieka Nitra) s plánovanou rýchlostnou cestou R8 (rozvojový zámer UPN VUC R-NSK).
- Konfliktný uzol KU1 - križovanie biokoridoru regionálneho významu (rieka Nitra) s cestou III.triedy III/1709 a so zastavaným územím obce v ich tesnom

kontakte.

- Konfliktný uzol KU2 - stret biokoridoru regionálneho významu (rieka Nitra) s ČOV (Čistička odpadových vôd Topoľčany).
- Konfliktný uzol KU3 - križovanie biokoridoru miestneho významu s cestou II. triedy II/593.

V súlade s kapitolou "Územný systém ekologickej stability" sa navrhujú uplatniť nasledujúce požiadavky environmentálneho charakteru:

- vytvorenie takého usporiadania pozemkov v rámci novo navrhovaných obytných zón a priestorov v rámci služieb, obchodu a výroby, ktoré by umožňovalo vytvorenie a rozvoj funkčnej uličnej zelene so stromami a kríkovými porastmi, bez územného konfliktu s navrhovanými a jestvujúcimi vedeniami inžinierskych sietí;
- zapracovanie ekostabilizačných opatrení navrhnutých RÚSES aj do záväznej časti ÚPD, ako aj funkčného vymedzenia prvkov ÚSES. Podľa § 3 zákona odsek (3) Vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktorí zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu;
- územne vymedziť priestor na vytvorenie polyfunkčnej krajinnej zelene - prvky ÚSES a vetrolamov, sprievodná a izolačná zeleň poľných ciest, ostatných cestných komunikácií ako i výrobných areálov a vylúčiť likvidáciu už jestvujúcej krajinnej zelene;
- stanoviť súčasný stupeň ekologickej stability (SES) katastrálneho územia obce (pre zastavané územie a mimo neho);
- zinventarizovať lokality s výskytom invázných druhov rastlín, riešiť problém ich šírenia (§ 7b zákona č. 543/2002 Z.z.) a ich odstraňovania spôsobmi uvedenými v prílohe č.2 vyhl. MŽP SR č. 24/2003 Z.z..
- rešpektovať všetky vyhlásené územia ochrany prírody, prvky ÚSES a kategórie tvorby krajiny, nakoľko tieto územia sú krajinotvornými prvkami, ktorých úlohou je vytváranie plošnej a funkčnej proporčnosti medzi technickými prvkami a biologickými zložkami sídelnej štruktúry obce.

B18 VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBYVACÍCH PRIESTOROV

Ochrana prírodných zdrojov, ložísk nerastných surovín Prírodné zdroje

Ochrana a využitie nerastného bohatstva upravuje najmä zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) v znení ďalších zákonov, zákon č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) a vyhlášky MŽP SR č.51/2008 Z.z., ktorou sa vykonáva geologický zákon a iné právne predpisy.

Chránené ložiskové územie zahŕňa územie, na ktorom by stavby a zariadenia, ktoré nesúvisia s dobývaním výhradného ložiska, mohli znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska.

Chránené ložiskové územie a jeho zmeny určuje obvodný banský úrad rozhodnutím po vyjadrení príslušného orgánu ochrany prírody a po dohode s príslušným stavebným úradom podľa osobitného predpisu.

Z hľadiska využívania ložísk nerastov ako aj ich ochrany má zásadný význam rozdelenie ložísk na výhradné ložiská, ktoré tvoria nerastné bohatstvo vo vlastníctve štátu a ložiská nevýhradných nerastov, ktoré sú súčasťou pozemku.

V zmysle uvedenej legislatívy je potrebné na území chrániť všetky výhradné ložiská nerastov, ktoré sú chránené určenými dobývacími priestormi a chránenými ložiskovými územiami.

Podľa vyjadrenia Štátneho geologického ústavu Dionýza Štúra :

- v záujmovom území nie sú registrované zosuvy;
- nie je určené prieskumné územie pre vyhradený nerast;
- neevidujú sa staré banské diela v zmysle § 35 ods.1, zákona č.44/1988;
- neevidujú sa svahové deformácie;
- neevidujú sa výhradné ložiská DP;
- neevidujú sa výhradné ložiská OVL;
- neevidujú sa ložiská nevyhradeného nerastu;
- neevidujú sa prieskumné územia –návrhy;
- neevidujú sa prieskumné územia –určené;
- evidujú sa skládky odpadov;

B19 VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU, NAPR. ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE

Ohrozenie územia povodňami,riziko povodní

Pri vzniku mimoriadnych udalostí sa činnosť v teritóriu obce Nitrianska Streda riadi v zmysle základných ustanovení Prehľadu činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti :

3. stupeň pohotovosti – situácia nebezpečenstva
4. stupeň pohotovosti - stav ohrozenia

Právo vyhlasovania predbežných opatrení a stupňov pohotovosti má Bezpečnostná rada štátu. Materiál podrobne charakterizuje realizáciu opatrení pri prvom stupni pohotovosti –

situácia nebezpečenstva a pri vyššom stupni pohotovosti – stave ohrozenia. Ďalej sú presne určené opatrenia príslušných ústredných orgánov, o ktorých rozhodla BR SR a spôsob ich nevyhnutnej realizácie. Dôležité je zabezpečenie spojenia. Spojenie Obecného úradu sa organizuje tak, aby bol zabezpečený styk s určenými organizáciami na teritóriu obce s nadriadenými orgánmi okresu Topoľčany a so súčinnosťnými organizáciami pre odborné zabezpečenie činnosti Obecného úradu. Využívajú sa všetky dostupné technické prostriedky (telefón, fax,...). Plán činnosti Obecného úradu po vyhlásení stupňov pohotovosti musí ovládať starosta obce a členovia štábu obrany už v období mieru. Z hľadiska územno-technického je dôležité nezablokovať automobilové komunikácie a udržiavať v prejazdnom stave hlavnú evakuačnú trasu, cesty II. triedy: II/593 a cestu III. triedy III/1709.

Ohrozenie územia povodňami

- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami (§20) – uvedené je potrebné zapracovať i do časti „Ochrana pred povodňami“.
- V prípade akýchkoľvek stavebných zámerov v blízkosti vodných tokov s nedostatočnou kapacitou koryta na odvedenie prietoku Q_{100} – ročnej veľkej vody požadujeme rešpektovať ich inundačné územie, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti v zmysle tohto zákona.
- Vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánu obce.
- Stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby.
- V rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a povrchových technických diel na nich.
- Stavby na území s trvalo zvýšenou aktivitou podzemných vôd požadujeme osádzať s úrovňou suterénu min. 0,5 m nad rastlým terénom, bez budovania pivničných priestorov.
- Akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou.
- V prípade situovania rozvojových lokalít v potenciálne zaplavovanom území si musí žiadateľ – investor protipovodňovú ochranu zabezpečiť na vlastné náklady, vrátane príslušnej projektovej dokumentácie. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Ochrana pred povodňami zahrňuje:

- a) úpravy tokov,
  - b) budovanie ochranných hrádzí
  - c) realizácia súboru pozemkových úprav
- kombináciu opatrení a) , b) , c)

V území okresu Topoľčany sú na významnejších tokoch odtokové pomery z väčšej časti vysporiadané a toky sú upravené s kapacitou v intravilánoch na Q_{100} , v extravilánoch od Q_{20} do Q_{100} .

Do celkovej koncepcie vodného hospodárstva je zahrnutá aj úprava drobných vodných tokov za účelom ich stabilizácie, ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a umožnenia vyústenia odvodňovacích sústav.

Pri návrhu rozvojových zámerov v tomto území je nevyhnutné rešpektovať zákon o ochrane pred povodňami č.7/2010 Z.z. (§20, ods. 6, 7, 8, 9).

V rámci riešenia problematiky vodného hospodárstva - povrchových vôd, v pripravovanej územnoplánovacej dokumentácie časti „Vodné hospodárstvo“, ako i v ďalších príslušných častiach dokumentácie akceptovať a zapracovať nasledovné požiadavky:

- V rámci rozvoja obce, či už bytového, výrobného, športového alebo rekreačného požadujeme rešpektovať Zákon o vodách č.364/2004 Z.z a príslušné platné normy STN 73 6822 „Križovanie a súbegy vedení a komunikácií s vodnými tokmi" a STN 75 2102 „Úpravy riek a potokov" a pod.
- V záujme zabezpečenia ochrany územia pred povodňami musia byť rozvojové aktivity v súlade so Zákonom č.7/2010 Z.z o ochrane pred povodňami - uvedené je potrebné zapracovať do časti „Ochrana pred povodňami".
- V zmysle § 49 zákona č. 364/2004 Z.z. (Vodný zákon) a vykonávacej normy STN 75 2102 požadujeme zachovať ochranné pásmo pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Nitra v šírke 10 m od brehovej čiary, resp. vzdušnej päty hrádze a min. 5 m od brehovej čiary ostatných vodných tokov obojstranne.

V ochrannom pásme nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navážkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súběžných inžinierskych sietí.

Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu vodného toku k pobrežným pozemkom (bez trvalého oplotenia) z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity - uvedené je potrebné zapracovať i do textovej i grafickej časti „Ochranné pásmo vodných tokov", Smernej i Záváznej časti ÚPN.

Pri výkone správy vodného toku a správy vodných stavieb alebo zariadení môže správca vodného toku užívať pobrežné pozemky (§ 49 Zákona o vodách č.364/2004 Z.Z). Pobrežnými pozemkami v závislosti od druhu opevnenia brehu a druhu vegetácie pri vodohospodársky významnom vodnom toku sú pozemky do 10 m od brehovej čiary a pri drobných vodných tokoch do 5 m od brehovej čiary. Pobrežné pozemky sú súčasťou ochranného pásma.

V ďalšom je potrebné zabezpečiť ochranu inundačného územia a vytvárať podmienky pre:

- pre prirodzené meandrovanie vodných tokov
- pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z predmetného územia
- dažďové vody zo striech a spevnených plôch pri plánovanej výstavbe je potrebné v maximálnej miere zadržať v území (zachovať retenčnú schopnosť územia), akumuláciou do zberných nádrží a následne túto vodu využívať na závlahu pozemkov, respektíve kontrolovane vypúšťať do recipientu po odznení prívalovej zrážky
- návrh odvádzania a čistenia odpadových vôd z rozvojových lokalít musí zohľadňovať požiadavky na čistenie vôd v zmysle Zákona o vodách č.364/2004 Z.z. a NV SR č.269/2010 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd.
- komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach s dôrazom na spomalenie odvedenia - povrchových vôd z územia v súlade s ekologickými limitmi využívania územia a ochrany prírody
- vytvárať podmienky a budovať potrebné protipovodňové opatrenia s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí
- stavby protipovodňovej ochrany je potrebné zaradiť v územnoplánovacej dokumentácii medzi verejnoprospešné stavby
- v rámci využitia územia nesmie dôjsť k významným zásahom do režimu povrchových vôd, vodných tokov a technických diel na nich
- navrhované križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť technicky riešené v zmysle s STN 73 6822.
- akúkoľvek investorskú činnosť a výsadbu porastov v blízkosti vodných tokov a ich ochranného pásma požadujeme odsúhlasiť s našou organizáciou.

Vojenská správa má v riešenom území zvláštne územné požiadavky. Zachovať vojenský objekt Brodové prepravisko na pozemku p. č. 10000 v k.ú. Nitrianska Streda.

B20 VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PŮDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

Definícia pôdy

Tak ako sa vyvíjala pôda, vyvíjali sa aj definície pôdy. Kron /1853/definoval pôdu ako vrchnú vrstvu Zeme schopnú niesť rastlinný kryt. O tridsať rokov neskôr Dokučajev /1880/ vniesol do definície biotické a abiotické prvky. V každom prípade môžeme konštatovať, že pod vplyvom vedomostného rastu sa vždy jednalo o veľmi pragmatické vyjadrenia. V odporúčaní Rady Európy R-92-8 o ochrane pôdy je definícia pôdy uznávajúca rozsah jej významu s nasledovnými funkciami:

- a) produkcia biomasy
- b) filtrácia, pufrácia a transformácia látok v prírode
- c) ochrana diverzity druhov živých organizmov
- d) fyzikálne médium a priestorová základňa pre socio-ekonomické aktivity (poľnohospodárstvo, lesníctvo, priemysel a iné.)
- e) zdroj surovín, zásobáreň vody, ílu, piesku, kameňa, minerálov a i.
- f) kultúrne dedičstvo vrátane paleontologických a archeologických nálezov.

V úvode spomínané funkcie pôdy majú podľa Agendy 21(1992) rovnakú dôležitosť so zachovaním princípu, podľa ktorého pri konflikte medzi ekonomickými a ekologickými záujmami človeka k pôde sa musia uprednostniť záujmy ekologické. Môžeme konštatovať, že zvýšenie poľnohospodárskej výroby pre zabezpečenie potravín v našom kraji nie je možné riešiť zväčšením výmery poľnohospodársky využívanej pôdy. Podľa tvz. „carrying capacity“ územia, súčasná výmera poľnohospodárskych pod SR je na hranici dostatočnosti (0,46 ha na 1 obyvateľa). Táto hranica pri súčasných široko využiteľných technológiách je limitujúca a pokles pod túto hranicu znižuje potenciál pre uspokojenie výživy obyvateľstva.

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy.

Právna ochrana poľnohospodárskej pôdy na území Slovenskej Republiky má viac ako 40-ročnú históriu.

V roku 1992 nadobudol účinnosť zákon o ochrane poľnohospodárskej pôdy, zákon SNR č. 307/1992 Zb., a nariadenie vlády SR č. 19/1993 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy . V roku 1996 bolo nar. vlády SR č. 19/1993 Z.z v znení nar. vlády SR č. 278/1994 Z.z. zrušené a nahradené novým nariadením vlády SR č.152/1996 Z.z o základných sadzbách odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy.

Dôvodom pre spracovanie a vydanie úplne nového zákona v roku 1992 bolo nové právne prostredie v SR po roku 1990.

V ustanoveniach zákona je pôda deklarovaná ako nenahraditeľný prírodný zdroj a nezastupiteľná zložka životného prostredia. Každý je povinný chrániť prirodzené funkcie poľnohospodárskej pôdy a vyhnúť sa konaniu, ktoré by viedlo k jeho zhoršeniu.

Od 1.mája 2004 nadobudol účinnosť nový zákon NR SR č. 220/2004 O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Právne úpravy dali priestor pre uplatnenie zásad ochrany poľnohospodárskej pôdy už pri územnoplánovacej činnosti, zvlášť pri spracovaní návrhov územnoplánovacej dokumentácie.

Medzi základné zásady patria:

- čo najmenej narúšať funkciu PP a zabezpečovať jej poľnohospodárske využívanie;
- chrániť poľnohospodársku pôdu najkvalitnejšiu a najproduktívnejšiu a v tomto zmysle už v územnoplánovacom procese zabezpečovať ochranu poľnohospodárskej pôdy
- chrániť poľnohospodársku pôdu 1-4-bonitnej triedy, prípadne ornú pôdu, na ktorej boli vybudované závlahy a odvodnenie;
- urbanistický rozvoj sídelných útvarov (obcí a miest) na PP pristúpiť len v prípade, ak možnosti dostavby, zástavby a prestavby boli zastavanom území vyčerpané;
- klásť dôraz na alternatívne riešenia, v prípade záberu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Vyhláška č. 508/2004 Z.z ustanovuje podrobnosti o spracovaní bilancie a skrývky humusového horizontu, rekumulácii dočasne odňatej pôdy.

Princípy súčasnej bonitácie poľnohospodárskych pôd

Koncepcia bonitácie poľnohospodárskych pôd v podstate nadväzuje na tradičné princípy bonitácie u nás. Každá parcela je charakterizovaná parametrami pôdno-ekologických vlastností vyjadrenými tzv. "bonitovanými" pôdno-ekologickými jednotkami" BPEJ. Týmto jednotkám odpovedajú aj normatívne údaje o produkcii poľnohospodárskych plodín, ktoré sa môžu v daných prírodných podmienkach a pri obvyklej agrotechnike pestovať, ako aj normatívne údaje o nákladoch, čo slúži pre výpočet ceny pôdy.

Bonitácia je vytvorená na základe pomerne podrobného pôdoznaleckého prieskumu a kategórií sklonu svahov, bonita- cena parcely sa vypočíta ako vážený priemer z plôch jednotlivých BPEJ, ktoré sa nachádzajú na určitej parcele.

Sústava pôdno- ekologickej jednotky BPEJ má dve úrovne:

1.Hlavná pôdno-klimatická jednotka:

Je to hlavná pôdna jednotka vyskytujúca sa v určitom klimatickom regióne, definovaná podľa pôdných druhov, hlavných kategórií hĺbky pôdy a sklonu u svahov.

2.Bonitovaná pôdno ekologická jednotka - BPEJ:

V podstate predstavujú hlavné pôdno-klimatické jednotky, ktoré sú podrobnejšie rozdelené podľa kategórií ich sklonu svahov, expozície, skeletovitosti, hĺbky pôdy a zrnitosti povrchového horizontu.

Každá BPEJ je určená kombináciou kódov jednotlivých vlastností na stabilných pozíciách 7 miestneho kódu.

Prehľad a zloženie PPF podľa BPEJ v k.ú je podrobne spracované na mape M 1: 10000.

Charakteristika a skladba BPEJ.

Priestorová rozmanitosť prírodných podmienok má vplyv aj na priestorovú rozmanitosť pôdných pomerov v krajine. Kvalita a stav pôdneho fondu sú závislé od ich prirodzených vlastností, od prírodných a antropogénne vyvolaných procesov a od vykonaných melioračných opatrení a vplyvu ľudskej činnosti.

Pôdno-ekologické údaje

Snaha o ochranu a racionálne využívanie poľnohospodárskeho pôdneho fondu viedla k systematickému získavaniu a triedeniu informácií o pôde a následne aj klasifikácií pôd, čo je základom bonitačného informačného systému, aj systému oceňovania pôd. Základnými

jednotkami pre začlenenie pôd do typologických kategórií sú bonitované pôdno-ekologické jednotky (BPEJ).

Vplyvy na pôdu- (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

Orná pôda je v území zväčša využívaná na poľnohospodárske účely cieľom každoročného dopestovania poľnohospodárskych plodín. V rámci návrhu ÚPN obce Nitrianska Streda dôjde k vyňatiu poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodárske účely v štyroch lokalitách mimo zastavaného územia, a to č.3,4,5,6 a v dvoch lokalitách v zastavanom území a to č.1 a 2. (vid'. výkres č.11)

Návrh ÚPN vytvára predpoklady na ochranu pôdy pred eróziou:

- realizovaním opatrení na postihnutých plochách ornej pôdy výmoľovou eróziou pomocou zasakovacích pásov;
- rešpektovaním jestvujúcich výmoľov a rigolov, ktoré súvisia s lesnými výmoľmi v zalesnenej časti a budovaním navrhovaných rigolov v kritických ohrozených lokalitách;
- vytvorenie legislatívneho sankčného nástroj na postihovanie občana – podnikateľa, ktorý kontaminuje pôdu v okolí svojho bydliska (divoké skládky a pod.);
- vyhodnocovanie dôsledkov stavebných zámerov na poľnohospodárskej pôde v rámci návrhu riešenia územného plánu obce Nitrianska Streda riešiť v zmysle §13 zákona č. 220/2004 o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Povrch územia je charakterizovaný silne členitým vrchovinovým reliéfom. Zlomovo-denudačné a eróžno-denudačné stráne pohoria majú sklonitosť prevažne 12 – 25°, na menších plochách nad 25° a ojedinele nad 35°. Vrcholové plošiny a chrbty pohoria majú sklonitosť do 3-7°. Svahy sú celistvé, v dolných častiach rozčlenené plytkými úvalinovými dolinami a úvalinami. V severnej časti katastrálneho územia obce je terén rovinatý. Pri návrhu a realizácii výstavby v rozvojových lokalitách treba dbať na ochranu poľnohospodárskej pôdy, s potrebou naviazania na prirodzenú vývojovú kontinuitu, funkčné a kompozičné predpoklady obce, dané a nemenné ekologické podmienky s ochranou životného prostredia.

Kontaminácia pôdy patrí z hľadiska kvality poľnohospodárskej pôdy k stresovým faktorom. Z hľadiska kontaminácie pôd sa v severnej a strednej časti katastrálneho územia obce vyskytujú pôdy relatívne čisté, smerom južnejšie v rámci katastrálneho územia sa vyskytujú pôdy nekontaminované, resp. mierne kontaminované. (Atlas krajiny SR, 2002)

Z hľadiska náchylnosti pôd na acidifikáciu sú v riešenom území zastúpené pôdy stredne náchylné na acidifikáciu s vyššou pufráčnou schopnosťou (juh k.ú.), v strednej časti k.ú. sú zastúpené pôdy na minerálne bohatších substrátoch náchylné na acidifikáciu a v severnej časti k.ú. pôdy na minerálne chudobných substrátoch taktiež náchylné na acidifikáciu. (Atlas krajiny SR, 2002)

Z hľadiska potencionálnej vodnej erózie (podľa R. K. Frewerta, K. Zdražila a O. Stehlíka - Atlas krajiny SR, 2002) v riešenom území prevláda slabá potencionálna vodná erózia (>15,00) v severnej časti katastrálneho územia, v strednej časti katastrálneho územia stredná potencionálna vodná erózia (0,51 - 1,50) a v južnej časti katastrálneho územia silná potencionálna vodná erózia (1,51 - 5,00). Pri porovnaní aktuálnej vodnej erózie, ktorá je aktívna hlavne v južnejších častiach k.ú. na úpätí lesa a potencionálnej vodnej erózie je zrejmé, že sa prejavuje vysoký ekostabilizačný význam lesných porastov v členitom reliéfe pohoria Tríbeč.

K preventívnym opatreniam patrí hlavne obmedzenie nekontrolovateľný výrubu lesného porastu, zamedziť plošný výrub lesa, pri regenerácii porastu voliť prebierkový plán. Dodržiavať lesohospodársky plán so zreteľom na obnovu, ale i zachovanie lesných porastov v území.

Stav pôdneho fondu podľa BPEJ

Vlastnosti a kvalita poľnohospodárskych pôd sú vyhodnocované pomocou aktualizovaných bonitovaných pôdnoekologických jednotiek BPEJ (Džatko a kol. 1976,

Likneš a kol. 1996), ktoré sú zároveň podkladom pre vyhodnotenie ceny poľnohospodárskej pôdy a pozemkov.

Pôdne typy

Orná pôda je sústredená v severnej, severozápadnej, západnej, východnej a severovýchodnej časti katastrálneho územia, južnú časť katastrálneho územia pokrývajú lesy.

Východne, severovýchodne a severne od zastavaného územia obce sú v najväčšom množstve zastúpené *hnedozeme*. Hnedozeme sú pôdy obsahujúce do 2% humusu. Vznikli na sprašiach, sprašových a polygenetických hlinách, neogénnych sedimentoch v podmienkach periodicky premývaného vodného režimu, v kotlinách alebo nížinách, pod listnatými lesmi, prevažne dubo-hrabinami. Väčšinou neobsahujú skelet.

V západnej, severnej a severozápadnej časti od zastavaného územia obce majú najväčšie zastúpenie *fluvizeme*, čiastkovo zastúpené i popri vodnom toku. Ide o pôdu, ktorá je alebo donedávna bola ovplyvňovaná záplavami a výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Má svetlý humusový horizont. Z klimatického hľadiska ide o azonálnu pôdu, lebo sa viaže na alúviá a náplavové kužele všetkých riečnych tokov. Využíva sa ako orná pôda, na zeleninárstvo, lúky, prípadne porast tvoria aj lužné lesy. Ide o stredne ťažké až ťažké pôdy. V južnej a juhovýchodnej časti od zastavaného územia obce, tesne pri hranici lesa, sú v menšej miere zastúpené *regozeme* (v starších klasifikáciách: mačínové pôdy). Sú to pôdy s veľmi tenkým svetlým humusovým horizontom, ktorý sa vytvoril na viatych pieskoch, na íloch, slieňoch a sprašiach. Veľmi často sú tieto pôdy na miestach, kde boli eróziou úplne odstránené pôvodné pôdy. Rozlišujú sa podľa zrnitosti substrátov na: *typické* na stredne ťažkých až ťažkých substrátoch, *arenické* na pieskoch, *pelické* na slieňoch a íloch.

Pôdne druhy

Najväčšiu časť katastrálneho územia obce zaberajú *hlinité* pôdy (stredne ťažké) v podobe hnedozemí, sústredených hlavne na sprašových pahorkatinách Podunajskej pahorkatiny. Vo veľmi malom množstve sú v juhozápadnej a západnej časti od zastavaného územia obce, pri vodnom toku, zastúpené pôdy *ílovité a hlinité* (veľmi ťažké pôdy). Vo východnej časti katastrálneho územia obce majú svoje čiastkové zastúpenie pôdy Stredne ťažké pôdy - ľahšie *piesočnatohlinité* (stredne ťažké pôdy - ľahšie). (Lukniš a kol., 1972).

Pôdne pomery obce sú priaznivé pre rozvoj poľnohospodárstva. Na území sa nachádzajú chránené poľnohospodárske pôdy v zastúpení 2., 3., 4. kvalitnej skupiny pôd.

Index poľnohospodárskeho potenciálu

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných kategóriách. Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy

Pôdy s vyšším produkčným potenciálom

Kategória	Index produktivity
1	100-91
2	90-81
3	80-71
4	70-61
5	60-51

Pôdy s nižším produkčným potenciálom

Kategória	Index produktivity
6	50-41
7	40-31
8	30-21
9	20-11
10	10-0

Percentuálne zastúpenie pôd s vyšším produkčným potenciálom predstavuje 86% a s nižším produkčným potenciálom, čo je 14% z celkovej výmery ornej pôdy.

Na základe vyššie uvedeného je zrejmé, že v území sú dominantné veľmi produkčné pôdy až po stredne produkčné pôdy.

Pôda v riešenom území nie je postihnutá veternou eróziou. Veterná erózia sa v území výraznejšie neprejavuje.

Vodná erózia poľnohospodárskej pôdy v % z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy

1. trieda - žiadna až slabá erózia (do 4 t/ha/rok)	81,8 %
2. trieda - stredná erózia (4 - 10 t/ha/rok)	4,6 %
3. trieda - silná erózia (10 - 30 t/ha/rok)	13,6 %

Kontaminácia pôdy

1. trieda - relatívne čisté pôdy	70 %
2. trieda - nekontaminované pôdy, resp. mierne kontaminované pôdy	30 %

Kontaminácia pôdy patrí z hľadiska kvality poľnohospodárskej pôdy k stresovým faktorom. Z hľadiska kontaminácie pôd sa v severnej a strednej časti katastrálneho územia obce vyskytujú pôdy relatívne čisté, smerom južnejšie v rámci katastrálneho územia sa vyskytujú pôdy nekontaminované, resp. mierne kontaminované. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Z hľadiska náchylnosti pôd na acidifikáciu sú v riešenom území zastúpené pôdy stredne náchylné na acidifikáciu s vyššou pufracnou schopnosťou (juh k.ú.), v strednej časti k.ú. sú zastúpené pôdy na minerálne bohatších substrátoch náchylné na acidifikáciu a v severnej časti k.ú. pôdy na minerálne chudobných substrátoch taktiež náchylné na acidifikáciu. (*Atlas krajiny SR, 2002*)

Osobitne chránené pôdne zdroje

V SR sa uplatňuje systém ochrany poľnohospodárskeho fondu cez zákon č. 220/2004 Z.z. O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

Podľa zákona č. 220/2004 Z.z. Sú všetky poľnohospodárske pôdy podľa príslušnosti do BPEJ zaradené do 9 skupín kvality pôdy. Najkvalitnejšie patria do 1. Skupiny a najmenej kvalitné do 9. Skupiny. Prvé 4 skupiny sú chránené podľa §12 zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy a možno ich dočasne alebo trvale použiť na nepoľnohospodárske účely iba v nevyhnutných prípadoch, ak nie je možné alternatívne riešenie.

Do prvej skupiny patria pôdy s najvyšším produkčným potenciálom, čiernice typické, karbonátové, a černoze čiernicové karbonátové, stredne ťažké, bez skeletu v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do druhej skupiny sú zaradené čiernice typické a černoze typické, karbonátové ťažké, fluvizeme typické, karbonátové, stredne ťažké a hnedozeme typické a černoze typické vyvinuté na sprašiach, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02.

Do tretej skupiny patria čiernice glejové, stredne ťažké, bez skeletu, prípadne so slabým skeletom, černoze typické, karbonátové a černoze hnedozemné na sprašiach, na svahoch do 7° , fluvizeme typické, stredne ťažké až ťažké so stredným obsahom skeletu, fluvizeme glejové, stredne ťažké v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 sa vyskytuje černoze čiernicová, prevažne karbonátová, stredne ťažká.

Do štvrtej skupiny sú zaradené čiernice typické, ťažké, stredne hlboké, fluvizeme typické a fluvizeme glejové, stredne skeletovité, stredne ťažké, černoze a hnedozeme na sprašiach

a sprašových hlinách, stredne ťažké na svahoch 7 - 12° a hnedozeme pseudoglejové, stredne ťažké, v klimatických regiónoch 00 – 02. V klimatickom regióne 03 fluvizem typická, karbonátová, stredne ťažká, bez skeletu a v klimatickom regióne 03 – 07 čiernice typické, stredne ťažké.

V piatej skupine nachádzame fluvizeme typické a glejové veľmi ťažké, čiernice glejové ťažké až veľmi ťažké, černozeme hnedozemné, hnedozeme typické a hnedozeme luvizemné, kambizeme typické až luvizemné.

V šiestej skupine nachádzame hnedozeme typické až luvizemné na sprašových hlinách (stredne ťažké pôdy - ľahšie piesočnatohlinité), regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach (stredne ťažké pôdy - hlinité) a fluvizeme glejové až pelické (veľmi ťažké).

V území sa nachádzajú nasledovné BPEJ (vid'. výkres č.3):

1. kvalitná skupina - na území sa nenachádza
2. kvalitná skupina 0106002
3. kvalitná skupina 0144002, 0144202
4. kvalitná skupina 0107003, 0145202
- Ostatné identifikované BPEJ v k.ú. sú zaradené nasledovne:
5. kvalitná skupina 0145402
6. kvalitná skupina 0245405, 0247502, 0247402, 0113004
7. kvalitná skupina - na území sa nenachádza
8. Kvalitná skupina - na území sa nenachádza
9. Kvalitná skupina - na území sa nenachádza

Každá BPEJ má svoj kód, ktorý je rozčlenený na jednotlivé charakteristiky pôdy (tab. 8).

Tab. 8: Bonitované pôdnoekologické jednotky (BPEJ) v obci Nitrianska Streda

Kód BPEJ	Klimatický región	Hlavná pôdna jednotka	Svahovitost' a expozícia	Skeletovitost' a hĺbka pôdy	Zrnitost' pôdy
0106002	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Fluvizeme typické, stredne ťažké	Rovina bez prejavu alebo s možnosťou prejavu vodnej erózie (nízka až stredná)	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0144002	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké	Rovina bez prejavu alebo s možnosťou prejavu vodnej erózie (nízka až stredná)	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0144202	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Hnedozeme typické, na sprašiach, stredne ťažké	Mierny svah, južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0107003	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Fluvizeme typické, ťažké	Rovina bez prejavu alebo s možnosťou prejavu	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Ťažké pôdy (ílovitohlinité)

			vodnej erózie (nízka až stredná)		
0145202	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Hnedozeme typické až luvizemné, na sprašových hlinách	Mierny svah, južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0145402	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Hnedozeme typické až luvizemné, na sprašových hlinách	Stredný svah (7°-12°), južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0245405	Dostatočne teplý, suchý, pahorkatinový	Hnedozeme typické až luvizemné, na sprašových hlinách	Stredný svah (7°-12°), južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy - ľahšie (piesočnatohlinité)
0247502	Dostatočne teplý, suchý, pahorkatinový	Regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach, v komplexe prevládajú regozeme, stredne ťažké	Stredný svah (7°-12°), severná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0247402	Dostatočne teplý, suchý, pahorkatinový	Regozeme a hnedozeme erodované na sprašiach, v komplexe prevládajú regozeme, stredne ťažké	Stredný svah (7°-12°), južná východná a západná expozícia	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Stredne ťažké pôdy (hlinité)
0113004	Teplý, veľmi suchý, nížinný	Fluvizeme glejové až fluvizeme pelické, veľmi ťažké	Rovina bez prejavu plošnej vodnej erózie	Pôdy bez skeletu (pod 10%), hlboké pôdy (60 cm a viac)	Veľmi ťažké pôdy (ílovité a hlinité)

Intervečné kroky

- zabezpečiť v miestach s intenzívnou veternou a vodnou eróziou protieróznou ochranu pôdy uplatnením prvkov územného systému ekologickej stability, a to najmä biokoridorov, zasakovacích pásov (zatravnovaných, či drevinatých);
- odstrániť pôsobenie stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach systému ekologickej stability (problematiku riešiť na úrovni konkrétnych projektov ako územných systémov ekologickej stability);
- zabezpečiť nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biologickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej, znamená venovať pozornosť predovšetkým chráneným územiám v biokoridoroch;

- realizovať výsadbu lesa v nivách riek, na plochách náchylných na eróziu a pri prameniskách, podporovať zvýšenie podielu nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie;
- aplikovať šetrné hospodárenie s ornou pôdou v podobe zavedených opatrení (oranie po vrstevnici, správne umiestnenie širokoriadkových plodín na svahu, striedanie plodiny pri rovnakej hĺbke orby);
- rešpektovať všetky kategórie chránených území a ich ochranné pásma v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,
- zohľadňovať pri umiestnení činnosti na území ich predpokladané vplyvy na životné prostredie (proces posudzovania EIA) a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov.

Vzhľadom na to, že obec sa dynamicky rozvíja a nachádza sa v blízkosti krajského mesta Nitra, je potrebné rešpektovať demografický vývoj a stanoviť plochy na rozvoj sídelného útvaru. Tieto plochy delíme na 2 druhy, jednak sú to vnútorné priestorové rezervy a ďalej sú to plochy, ktoré budú získané v odôvodnených prípadoch z okolitých disponibilných plôch, pričom sa budú uprednostňovať lokality poľnohospodársky problematické.

Pôdne zdroje

Poľnohospodárska pôda je nenahraditeľným výrobným prostriedkom na výrobu potravín. Ochranu poľnohospodárskej pôdy upravuje zákon č. 220/2004 Z. z. O ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa tohto zákona a jeho prílohy č. 3 je povinnosť chrániť pôdy prvej až štvrtej kvalitnej skupiny.

Ochrana lesných zdrojov

Ochranu lesov a ich využívanie upravuje zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov.

Podľa § 10 zákona o lesoch ochranné pásmo lesa tvoria pozemky do vzdialenosti 50 m od hranice lesného pozemku.

V zmysle § 12 zákona o lesoch sa rozlišujú nasledovné kategórie lesov:

- ochranné lesy,
- lesy osobitného určenia,
- hospodárske lesy.

Návrh

Táto časť je spracovaná ako súčasť ÚPN obce a slúži na vyhodnotenie trvalého záberu poľnohospodárskej pôdy pre účely vybudovania komunikácií, chodníkov a pridružených zelených pásov, rodinných domov, a objektov občianskej vybavenosti a priemyslu. Je spracovaná v súlade so zákonom č.220/2004 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.5.2004.

Vzhľadom na to, že obec sa dynamicky rozvíja, je potrebné rešpektovať demografický výhľad a stanoviť plochy na rozvoj sídelného útvaru. Tieto plochy delíme na 2 druhy, jednak sú to vnútorné priestorové rezervy /hnedá/ a ďalej sú to plochy, ktoré budú získané

v odôvodnených prípadoch z okolitých disponibilných plôch /modrá/, pričom sa budú uprednostňovať lokality poľnohospodársky problematické.

Katastrálne územie Nitrianska Streda

Vnútorne rozvojové plochy:

Lokalita č. 1 (ÚPC F)

Celá plocha je v súčasnosti bez funkčného využitia a nachádza sa v zastavanom území obce, v katastrálnom území Nitrianska Streda. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

0144002(100% - 2 701 m²) – 3. skupina

Jedná sa o územie o výmere 2 701 m², ktoré je začlenené do zastavaného územia obce, k vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie plôch športu a rekreácie a záchytného parkoviska(rozšírenie súčasného športového areálu).Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 540 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy. Spolu dôjde k vyňatiu **2 701 m²**.

Lokalita č. 2 (ÚPC I, ÚPC H,)

Celá plocha 2,4427ha je v súčasnosti bez funkčného využitia a nachádza sa v zastavanom území obce, v katastrálnom území Nitrianska Streda. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

0144002(84%- 19 981 m²) – 3. skupina

0106002(16% - 3 806 m²) – 2. skupina

Jedná sa o územie o výmere ... 23 787m², ktoré je začlenené do zastavaného územia obce, k vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie plôch trvalého bývania a polyfunkcie.Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 4757 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy.

Spolu dôjde k vyňatiu **23 787 m² = 23 787ha**.

Vonkajšie rozvojové plochy:

Lokalita č. 3 (ÚPC N ,P)

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako orná pôda a nachádza sa mimo zastavaného územia obce, v katastrálnom území Nitrianska Streda.Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

0106002 (85% - 58367 m²) – 2. skupina

0144002 (15% - 10355 m²) – 3. skupina

Jedná sa o územie o výmere 68722 m², ktoré bude začlenené do zastavaného územia obce, k vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie stavebných pozemkov –IBV PRI MLYNE a príslušnej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 13744m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy.

Spolu dôjde k vyňatiu **68722 m² = 6,8722 ha**.

Lokalita č. 4 (ÚPC O)

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako orná pôda a nachádza sa mimo zastavaného územia obce, v katastrálnom území Nitrianska Streda. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

0144002 (100% - 113 087 m²) – 3. skupina

Jedná sa o územie o výmere 113 087 m², ktoré bude začlenené do zastavaného územia obce, k vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie stavebných pozemkov –IBV ZA HUMNAMI I. a príslušnej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 22612 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy.

Spolu dôjde k vyňatiu **113 087 m² = 11,3087ha**.

Lokalita č. 5 (ÚPC Q)

Celá plocha je v súčasnosti využívaná ako orná pôda a nachádza sa mimo zastavaného územia obce, v katastrálnom území Nitrianska Streda. Celá plocha je zaradená do nasledovných BPEJ :

0113044 (100% - 5763 m²) – 6. skupina

Jedná sa o územie o výmere 5763 m², ktoré bude začlenené do zastavaného územia obce, k vyňatiu pôdy dôjde pretože územie bude určené na vytvorenie obytnej zóny –IBV ZA HUMNAMI II. a príslušnej infraštruktúry. Hrúbka skrývky je navrhovaná na 20 cm. Objem skrývky je 1152 m³.

Kultúrne vrstvy budú použité tak, ako toto bude navrhnuté pred vydaním §13 zákona č. 220/2004 Zb. O ochrane poľnohospodárskej pôdy.

Spolu dôjde k vyňatiu **5763 m² = 0,5763 ha**.

Vonkajšie rozvojové plochy spolu = 18,990 ha

Vonkajšie rozvojové plochy určené na vyňatie spolu = 18752 ha

Vnútorne rozvojové plochy spolu = 2,7128 ha

Vnútorne rozvojové plochy určené na vyňatie spolu = 2,6488 ha

Vnútorne a vonkajšie rozvojové plochy určené na vyňatie spolu = 21,4060 ha

Spolu dôjde pre potreby rozvoja jednotlivých funkčných zložiek v rámci k.ú. obce Nitrianska Streda v návrhovom období k vyňatiu **21,4060 ha** pôdy.

Podrobne vid'. Tabuľka : Prehľad perspektívneho použitia PPLF.

B21 HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Jednou z najdôležitejších priorít pri tvorbe urbanistického usporiadania obce Nitrianska Streda je zachovanie súčasných hodnôt jak urbánneho, tak prírodného prostredia celého záujmového priestoru.

ÚPN obce Nitrianska Streda spĺňa požiadavky občana – vlastníka rozčleniť priestor jednotlivých rozvojových území na stavebné pozemky pre IBV tak, aby bola po zohľadnení miestnych špecifik rešpektovaná pôvodná, prirodzená parcelácia.

Premiestnením rušivých prevádzok do kompaktnej výrobnopodnikateľskej zóny na východnom obvode obce za cestu II. triedy sa vytlačí ťažká nákladná a kamiónová doprava z centrálnej časti obce a zabezpečí sa pokojnejšie prostredie pre bývanie. Presným zadefinovaním vybavenostných ohnisk a línii sa zlepší estetický výraz obce a zabezpečí sa harmonickejší charakter verejných priestorov.

Nová IBV znamená stabilizáciu mládeže a rozvojové istoty pre mladé rodiny, zlepšenie úrovne bývania a zastavenie úniku mladých rodín do mesta .

V oblasti hlavného a sekundárneho referenčného uzla je potrebná citlivá rekonštrukcia a dostavba objektov so zmiešanými funkciami so zachovaním pôvodného merítka stavieb a koloritu obce.

Ochranné a bezpečnostné pásma – zabezpečenie lepšej hygieny životného prostredia a zvýšenie bezpečnosti v obytnom území. Jednou z najdôležitejších priorít je dobudovanie kanalizácie, komunikácií a ostatných inžinierskych sietí. Tým sa zvýši životná úroveň občanov a zlepší sa kvalita životného prostredia v celom záujmovom priestore obce. Významným fenoménom v priestore obce je rieka Nitra. Preto je dôležité nezasahovať umelo do jej vodného režimu. Je potrebné ju chrániť pred akýmkoľvek zásahom, ktorý by mohol potenciálne poškodiť okolité prírodné spoločenstvá a negatívne ovplyvniť životné prostredie obce

Navrhované riešenie

Navrhované riešenie vzniklo na základe vyhodnotenia pripomienok k predošlému stupňu ÚPD :Koncept riešenia ,ako dopracovanie Variantu B /podrobne uverejnený v Koncepte riešenia/. Porovnanie jednotlivých variantov vychádza z metodického usmernenia MŽP a MDVRR SR k problematike posudzovania ÚPD ako strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Predkladaný Návrh ÚPN obce Nitrianska Streda upravuje negatívne dôsledky predošlých úprav v území a optimalizuje vybraný rozvojový variant. Z hľadiska splnenia požiadaviek zadania urbanistickej koncepcie, posúdenia socioekonomických a environmentálnych vplyvov predstavuje predložený návrh optimálne riešenie z pohľadu dlhodobej perspektívy rozvoja obce Nitrianska Streda.

Návrh prináša stratégiu rozvoja obce, ktorá vychádza zo súčasného demografického správania populácie. Ide o optimistický rozvoj jednotlivých vitálnych zložiek obce. Formuje funkčnú skladbu obce proporčne a vytvára predpoklady pre zónové usporiadanie jednotlivých funkčných celkov. Návrh vytvára dostatočnú priestorovú rezervu pre výhľadové využitie disponibilného územia na obytné prostredie. V oblasti riešenia technickej infraštruktúry je pre návrh charakteristické doriešenie všetkých potrebných kategórií komunikácií a ostatných inžinierskych sietí do všetkých rozvojových území obce.

Záver:

Z hľadiska dlhodobého rozvoja obce Nitrianska Streda a proporčného formovania sídelnej štruktúry sa návrh javí ako optimálny a jednoznačne sa snaží o určenie zásad rozvoja aj

z dlhodobého časového obdobia. Poľnohospodárska veľkovýroba sa dostáva až za prirodzené línie a tým sa minimalizuje negatívny vplyv na obytnú časť obce. V tomto prípade sa celkovo lepšie darí eliminovať závislosť obce od nepredvídateľných faktorov, ktoré obec nedokáže v požadovanej miere ovplyvniť.

Spracoval Ing. arch. Peter Mizia

D. DOKLADOVÁ ČASŤ